

ZBERATEĽ

SOUŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

2002
7

Ročník VIII.
Cena 44 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFÓNNYCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERCIA ★ ROZŠÍRENÉ VYDANIE - 48 STRÁN

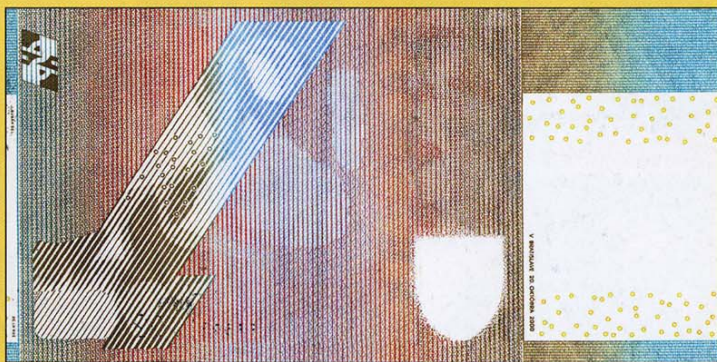
UNIKÁTNA PÄSTO KORUNOVÁ BANKOVKA

O náleze slovenských bankoviek s výrobnými chybami sme už čitateľov veľakrát informovali. Nášť nedotlač v takom rozsahu, ako vidieť na reprodukcii pästokorunovej bankovky, však nepatrí medzi všedné zážitky ani medzi renomovanými zberateľmi.

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

Aj po rokoch stále zaujímavé a zberateľmi obľúbené – známky Britských kolónii. Nechýbajú ani v dnešnej ponuke firmy Zberateľ ★★ známok (14) Tristan da Cunha z roku 1960 (Mi.28-41), cena 3800 Sk

ZBERATEĽ

Štvorblok známok Hradčany 20 h
s dennou pečiatkou POZSONY
5. 1. 1919 (k článku na str. 13–15)

Analogická pohľadnica vytvorená pri uvedení známky Levoča (M. K.)

(Hore) Fantastický svet húb na známkach
Nového Zélandu (k článku na str. 30)

(Vpravo) Príležitostná obálka zaslaná do-
poručene zo Svetovej výstavy poštových
známok WIPA 1933 do Senice s natlače-
nou známkou 30 gr a dofrankovaná tou
istou známkou 30 gr vydania 1932 –
Krajinky a výstavnou známkou 50 gr
s príležitostnou poštovou pečiatkou WIPA
5. 7. 1933 (k 3. časti článku o súkromných
celinách Rakúska na str. 23–25)

Prílačka vydaná H & A pri príležitosti 80. výročia narodenia Otta Smika,
jedného z najúspešnejších čs. stíhacích letcov za II. svetovej vojny.

Z OBSAHU

- Okienko špecialistu: ME v šprinte psích záprahoch, Veľká noc a Kežmarok - M. Gerec (10-11)
- Hradčany stále zaujímavé a podnetné - J. Píša (13-15)
- Ešte k súkromnému zúbkovaniu slovenských novinových známok - R. Rakovský (16-18)
- Imperator a tie druhé... (2) - E. Lechnerová (19-21)
- Vlaková pošta Košice-Žilina / 967 - J. Tekel (22)
- Súkromné celiny Rakúska (2) / Korešpondenčné lístky, pohľadnice a celinové obálky - L. K. (23-25)
- Falošná celistvosť - M. Bachratý (26)
- MOT 51: TK Výstava SLOVENSKO 2002, Telefonujeme lacnejšie, ale legálnym spôsobom (1) - M. Jobek (27-28)
- Prehľad príležitostných pečiatok - Máj 2002 - J. Soukup (29-30)
- Námetové variácie na pohľadniciach (7) - A. Urmínský (31-33)
- Pohľadnice tlačiarne a vydavateľstva Leopold Gansel Trenčín - J. Hanušin (35-37)

CONTENTS

- Specialist's column: Postage stamp The European Sled Dog Race Championship, The Easter and Kežmarok - M. Gerec (10-11)
- Hradecny still interesting and challenging - J. Píša (13-15)
- More about private perforation of Slovak newspaper stamps - R. Rakovský (16-18)
- Imperator and the others... (2) - E. Lechnerová (19-21)
- Railway Post Košice - Žilina / 967 - J. Tekel (22)
- False entire - M. Bachratý (26)
- Topic variations in picture postcards (7) - A. Urmínský (31-33)
- Picture postcards from Printing and Publishing House Leopold Gansel Trenčín - J. Hanušin (35-37)

Vážení čitatelia, téma dnešného redakčného úvodníka by chcela, aby sme jej dali pekný, vzletný a vtipný názov. Hlavne optimistický. Mládežnícka filatelia, lebo práve o nej sa chceme niekoľkými vetami zmeniť, sa bez optimistického pohľadu do budúcnosti nezaobíde. Presnejšie povedané, ani v tejto špecifickej, vekom vymedzenej oblasti filatelie, sa zberateľ bez predstavu určitého cieľa nezaobíde. Pretože zbierať niečo bez stanovenia si cieľa alebo vytýčenia si konkrétneho, čo i len sebamenšieho zberateľského zámeru, prakticky azda ani nie je možné. Bolo by to tak, ako keby sme mali krídla, ale nikdy by sme nevzlietli - lebo by nám chýbala motivácia, elán, vôľa, a nevedeli by sme ani kam a prečo máme letieť.

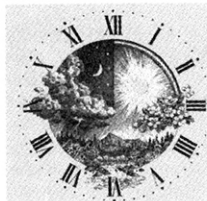
O mládežníckej filatelii a jej budúcnosti sa v posledných rokoch vo svete často hovorí. Kriticky sa hodnotí súčasný stav, ale intenzívne sa hľadajú riešenia, navrhujú nové cesty, nádeje sa vkladajú do nových programov, takže sa dá počuť aj o slubných horizontoch mládežníckej filatelie. Zodpovedá to skutočnosti alebo sú to iba prehnané vízie niektorých predstaviteľov filatelie? Lebo v našich zemeispisných šírkach sa skôr stretávame s pesimizmom a skeptickými názormi na budúcnosť filatelie (a to nielen mládežníckej). Samozrejme, rozdielne podmienky tu sú, ale predsa.

Isté je, že všeobecne vývoj napreduje stále rýchlejšie, nebyvalých možností pribúda a mnoho vecí sa zmení ešte skôr, než sme sa ich naučili ovládať a využívať. Náramne sa zmenili aj podmienky pre zberateľstvo. Veď napríklad ešte dnes žijú mnohí zberatelia, ktorí cez poštové známky začali spoznávať svet. Pri petrolejových lampách v zastrčených dedinkách poštové známky boli často ich prvými oknami do sveta. Nečudo, že vtedy známky deti fascinovali a očarili natoľko, že mnohí z nich známky začali zbierať. Neraz po celý svoj život.

Okružlujúce čaro známok ubúdalo úmerte tým, ako pribúdala počet krásne ilustrovaných kníh, časopisov, filmov, televízorov, videonahrávkov, počítačov, hier. A načo pozerať na svet cez okno, keď sú dvere otvorené dokorán? Zdá sa, akoby nastal paradox, že čím viac a krajších známok sa na svete vydáva, tým menej priťažlivéjšie sú pre deti. Niezeby o ne nemali záujem, to nie! Zmenil sa však ich vzťah a prístup k známkam. Často považujú známky iba za hračky, zbieranie za zábavu, i to väčšinou iba na krátky čas - veď pre mladých ľudí je toľko iných, často oveľa aj atraktívnejších možností!

Kde hľadať východiská? Nostalgiecké spomienky na minulé časy sú pekné, ale veci nepomôžu riešiť. Vhodnejšie bude pozornosť upriamiť na to, aký program filatelie v súčasnom období mladým ľuďom ponúka. Teda treba hľadať odpoveď na otázku, akú perspektívu filatelia ponúka, čo možno ňou dosiahnuť, čo dáva tejto záujmovej činnosti zmysel, ktorému je hodné, aby mladý človek venoval svoje schopnosti, čas, usilovnosť i vytrvalosť? Odpoveď a hotové recepty nepoznáme. Niečo však naznačujú nové smery rozvoja svetovej filatelie ako napríklad majstrovstvá sveta vo filatelii, ktoré sa majú po prvýkrát uskutočniť už o dva roky v Singapúre (písal sme o nich v úvodníku Zberateľa 3/2002). Iniciaťívny tímto smerom ponúkajú nové príležitosti. Najmä pre tých, ktorí majú odvahu vydať sa nevyšliapanými cestami, vedia zúročiť dosiahnuté skúsenosti i prijímať nové poznatky a sú ochotní venovať svoje sily a schopnosti v prospech mládežníckej filatelie. Nepochybujeme o tom, že to bude veľmi náročné, ale nepochybujeme ani o tom, že titul majstra sveta bude mať dostatočný cveng na to, aby sa filatelia dostalo vyššie uznanie i ocenenie, vo verejnosti získalo popularitu, ktorá priláka okrem iného aj štedrejších sponzorov a mecenášov. A úspechy jednotlivcov vedia prilákať desiatky nových adeptov. Veď povedať si „Som majster sveta!“, to už stojí za to, či nie? Vaša redakcia.

O mládežníckej filatelii a jej budúcnosti

NOVÉ VYDANIA ZNÁMOK SR

■ TECHNICKÉ PAMIATKY - STARÉ VÝROBNÉ VINÁRSKE NÁSTROJE

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky (MDPT SR) schválilo s platnosťou od 24.6.2002 vydanie dvoch príležitostných poštových známok série „Staré výrobné vinárske nástroje“ z emisného radu Technické pamiatky:

7 Sk - nástroje na uskladňovanie vína (sud na víno s dobovou rezbárskou výzdobou - muzeálny exponát, vinohradníci pri práci v pivnici - podľa drevorytov z prvotlačí) a kupón s motívmi z erbov Rače, Svätého Jura, Pezinka a Modry.

9 Sk - nástroje na spracovanie hrozna (lis na hrozno - muzeálny exponát, vinohradníci so strapcom hrozna - motív zo starých tlačí) a kupón s motívmi prác vo vinici (podľa starých tlačí).

Autorom výtvarných návrhov emisie je Dušan Kállay. Rytiny vytvoril Václav Fajt. Viacfarebné známky vytlačila PTC Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou na tlačových listoch po 30 známok a 40 kupónov (v striedavom usporiadaní) v náklade po 800 tisíc kusov. Súčasne boli vydané 2 FDC vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom Bratislava (náklad po 6 tisíc kusov). Na FDC známky s hodnotou 7 Sk je postava sv. Urbana, patróna vinohradníkov a pohľad na Raču a Svätý Jur spolu s historickou podobou erbov. Na FDC známky s hodnotou 9 Sk je antický boh vína Bakchus, pohľad na mestá Pezink a Modra a ich erby v historickej podobe. Obálky vytlačila uvedená tlačiareň jednofarebnou ocelotlačou z plochých dosiek. Znamky majú č. 265 a 266.

Archeologické výskumy hovoria o tom, že už niekoľko storočí pred príchodom Rimanov a Slovanov na našom území vinič hroznonodý pestovali Kelti. V stredoveku bolo vinohradníctvo a s ním spojené vinárstvo významnou súčasťou hospodárstva krajiny. Rozvíjali ho mestá, šľachta a kláštory. V časoch najväčšieho rozvoja

bolo na Slovensku až 80 tisíc hektárov vinič. Dnes slovenské vinohradníctvo postupne prechádza na nové podmienky a pripravuje sa vstúpiť ako rovnoprávny partner do systému európskeho vinohradníctva.

■ OCHRANA PRÍRODY - MOTÝLE

MDPT SR schválilo s platnosťou od 26.6.2002 vydanie troch príležitostných poštových známok série MOTÝLE v háčkovéj úprave s kupónmi v emisnom rade Ochrana prírody:

10 Sk - Pestro vlkocvový,
kupón vpravo - **Babočka admirálska.**

16 Sk - Babočka pávooká,
kupón vľavo - **Babočka prhlavová.**

25 Sk - Vidlochvosť feniklový (na známke feniklový),
kupón vpravo - **Dúhovec menší.**

Tri známky sú vytlačené na spoločnom tlačovom liste spolu s 3 kupónmi (3 rady v hornej časti háččka v striedavom usporiadaní) a s väčším potlačeným počtom v dolnej časti zobrazujúcim skupinu 7 motýľov.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Karol Felix. Rytiny vytvoril Rudolf Cigánik. Háček formátu 10,8 x 16,5 cm s tromi viacfarebnými známkami, s tromi kupónmi a potlačeným počtom v spodnej časti háččka vytlačila PTC Praha, a.s., ocelotlačou z plochých dosiek v kombinácii s ofsetom. Náklad 100 tisíc háččokov. Súčasne boli vydané 3 obálky prvého dňa vydania vrátane príležitostných pečiatok s domicilom Bratislava (náklad 6

tisíc ks). Na prvej obálke (10 Sk) je zobrazený okáň menší, na druhej (16 Sk) hnedáčik pyštekový a na tretej (25 Sk) mlynárik ovocný a mlynárík rezedový. FDC vytlačila uvedená tlačiareň jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky. Poradové číslo H 267 - 269

■ KARDINÁL ALEXANDER RUDNAY

MDPT SR schválilo s platnosťou od 4.7.2002 vydanie príležitostnej poštovej známky „Kardínal Alexander Rudnay“ v háččkovej úprave v nominálnej hodnote 17 Sk. Na známke je portrét kardínála Rudnaya (4. 10.1760 - 13. 9.1831), na háččku erb, motívy katedrály v Ostrihome a v Trnave a text Medzinárodná výstava poštových známok Slovensko 2002.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Dušan Kállay. Rytiny vytvoril František Horniak. Tlač: PTC Praha, a.s., ocelotlačou z plochých dosiek v náklade 100 tisíc ks. Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom Bratislava (6 tisíc ks). Na FDC je reliéfny sv.Vojtecha (SSV Trnava). FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky. Poradové číslo H 270

Kardínal Alexander Rudnay pochádza zo zemianskej rodiny vo Svätom Kríži nad Váhom (dnes súčasť Považian). Študoval v Nitre, v Bratislave, v Trnave a v Budíne. Ako kňaz pôsobil v Častej, Hronskom Beňadiku, v Trnave a v Krušovciach. Roku 1805 ostrihomský kanonik, roku 1808 titulárny biskup, ostrihomský generálny vikár, miestodržiteľský radca, roku 1815 biskup v sedmohradskej Alba Iulii, roku 1819 ostrihomský arcibiskup, vysoký uhorský štátny hodnostár knieža, prímás Uhorska, od roku 1828 kardínal.

Ako arcibiskup prímás sa venoval zlepšeniu cirkevného školstva, reorganizovaniu kňazského štúdia, vydávaniu náboženskej literatúry a učebnice. Podporoval stavbu kostolov, dal podnet na výstavbu monumentálnej baziliky v Ostrihome, preniesol sídlo arcibiskupstva do Ostrihomu. Osvietenský vzdelanec, cirkevný a národný dejateľ, člen a mecenáš Slovenského učeného tovaríšstva, podporovateľ bernolákovcov a slovenského národného hnutia. Keď ho vymenúvali za kardínála povedal pápežovi Levovi XIII. „Slovák som, a keby som bol i na stolci Petrovom, Slovákom zostanem“.

■ BLAHOŽELANIE S PERSONALIZOVANÝM KUPÓNOM

MDPT SR schválilo s platnosťou od 4.7.2002 vydanie výtvarnej poštovej známky „Blahoželanie“ v nominálnej hodnote 6 Sk s personalizovaným kupónom. Znáмка s motívom dvoch holubic a kvetín je doplnená o kupón, ktorý je určený na personalizáciu - na doplnenie vlastnej

podobizne (fotografie) objednávateľa, ktoré si možno objednať prostredníctvom OZ TÚP Bratislava. Časť nákladu určená na FDC a voľný predaj na výstave Slovensko 2002 vyjde s potlačeným kupónom (logo výstavy a dopĺňajúci motív). **Známky s nepotlačenými kupónmi sú nepredajné.**

Autorom výtvarných návrhov emisie je Alexej Vojtášek. Rytiny vytvoril Václav Fajt. Tlač: PTC Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou na PL s 12 známkami a 12 potlačenými kupónmi a ilustráciou na margu (formát TL 24,9 x 13,2 cm). Náklad známok: 360 000 ks s potlačeným kupónom (logo výstavy Slovensko 2002), časť nákladu s kupónom určeným na personalizáciu - tlač neukončená. Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom Bratislava. FDC (6 000 ks) s jednofarebným ilustračným motívom vytlačila uvedená tlačiareň ocelotlačou z plochej dosky. Číslo známky 271.

Z oznámenia vydavateľa vyberáme: Vydaním personalizovanej emisie chce Slovenská pošta, š.p., Banská Bystrica, prispieť k obohateniu známkovej produkcie formou, ktorá je príznačivá tak pre filatelistov, ako i pre širokú verejnosť. Emisia známky s personalizovaným kupónom poskytuje možnosť dať si vytlačiť na kupón svoj vlastný portrét alebo skupinovú fotografiu podľa svojho výberu. Známky s personalizovaným kupónom (na tlačovom liste s 12 známkami a 12 kupónmi) bolo možné **nechať si vyrobiť prostredníctvom Slovenskej pošty, š.p., OZ Technická ústredná pošt Bratislava** od 4.-10.7.2002 priamo na výstave a **od 11.7.2002 v trvale zriadenom výrobnom pracovisku na Kukučínovej ulici 52 v Bratislave**. Podmienkou výroby personalizovanej známky je vyplnenie objednávkového formulára, ktorý je dostupný na vybraných poštách a na požiadanie ho poskytne OZ TÚP Bratislava.

■ MAJSTER SVETA V LADOVOM HOKEJI 2002

MDPT SR schválilo s platnosťou od 4.7.2002 vydanie príležitostnej poštovej známky Majster sveta v ľadovom hokeji 2002 v nominálnej hodnote 10 Sk. Na známke je zobrazený hokejista s vlajcou slovenskou zástavou, ruky s víťazným pohárom a text Majster sveta v ľadovom hokeji 2002.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Ivan Schurmann, typografia Martin Činovský. Rytiny vytvoril František Horniak podľa líniovej rozkresby Martina Činovského. Znáмку vytlačila PTC Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou na PL listoch s 50 známkami v náklade 600 tisíc kusov. Súčasne bola vydaná FDC vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom

Bratislava (náklad 6 tisíc ks). FDC s dramatickým výjavom zo zápasu vytlačila ofsetom tlačiareň Knihtlač Gerhofer Zohor. Poradové číslo známky: 272.

□ Pripravil vkn

NOVÉ PEČIATKY

Uverejňujeme informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sú objednané na používanie v auguste tohto roka (podľa oficiálnych údajov Slovenskej pošty, ktoré sme získali do 28. júna 2002). Sú to nasledujúce pečiatky:

- 1.8.2002 Podolínec: **140. VÝROČIE ZRIADENIA POŠTY**
- 2.8.2002 Trenčín 1: **80 ROKOV / ZEMSKÁ HAS. JEDN. NA SLOVENSKU**
- 18.8.2002 Nemšová: **MESTO NEMŠOVÁ 1242 - 760 - 2002**
- 25. - 28.8.2002 Stará Lesná: **IUFRO / POPULATION AND EVOLUCIONARE GENALIES OF FOREST FREES**
- 20.9.2002 Spišské Podhradie: **INAUGURÁCIA POŠTOVEJ ZNÁMKY SPIŠSKÁ KAPITULA**

(Upozornenie pre pečiatkárov: Vzhľadom na to, že dátum vydania emisie KRÁSY NAŠEJ VLASTI je posunutý na 20.9. 2002, inaugurácia známky sa SPIŠSKÁ KAPITULA sa taktiež posúva na uvedený dátum)

□ Pripravil Jozef Soukup

Dva grafické návrhy na pripravované príležitostné poštové pečiatky, ktorých autorom je Ing. Marián Kellner

Návrh pečiatky, ktorú bude 2.8.2002 používať pošta Trenčín 1 pri príležitosti 80. výročia Zemskej hasičskej jednoty na Slovensku. Autori grafického návrhu sú Ing. Ivan Kubela a Mgr. Janka Masárová).

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Trenčín: Rokovanie premiérov

V dňoch 24. - 25. 5. 2002 sa v Trenčíne uskutočnilo rokovanie premiérov Vyšegrádskej štvorky a Beneluxu. Rokovalo sa na Trenčianskom hrade, kde stretnutie na takejto medzinárodnej štátnickej úrovni sa udialo v roku 1335, kedy sa stretli Ján Luxemburský, jeho syn Karol, poľský kráľ Kazimír, uhorský kráľ Karol Róbert a jeho syn

Ludovít, aby riešili sporné otázky Sliezska. Časť rokovaní premiérov sa uskutočnila aj v priestoroch hotela Tatra, ktorý sa zapísal aj do dejín slovenskej filatelie v roku 1928, kedy tu bola I. Slovenská výstava poštových známok (na pamiatku tejto udalosti bola na budove hotela v roku 1998 odhalená pamätná tabuľa). Pri príležitosti rokovania premiérov v Trenčíne KF 52-19 realizoval jednofarebný prítláč (čierna) na poštovom lístku „Poštový motív“ (CDV 62) s kresbou Trenčianskeho hradu a vymenovaním účastníkov rokovania □ ký

Premiéri Vyšegrádskej štvorky a Beneluxu rokovali v Trenčíne 24. - 25. 5. 2002.

Očastníkmi boli predsedovia vlád:

SR Mikuláš Dzurinda, ČR Miloš Zeman, PR Leszek Miller a premiéri Belgického kráľovstva Guy Verhofstadt, Holandského kráľovstva Willem Kok, Luxemburského veľkovojvodstva Jean-Claude Juncker. MR zastupoval istván Stumpf, pov. riadením Dr. vi. MR.

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

ČR: Motýle, Jan Hus, Zvíkov, CDV: J.Toufar a BRNO 2005

Dňa 19.6.2002 Česká pošta vydala v emisnom rade Ochrana prírody príležitostný háreček **Ohrnené motýle**. Autori výtvarných návrhov Libuša Knotková a Jaromír Knotek do hárečkového poľa zakomponovali štyri známky (hodnoty 2x 9 Kč a 2x 5,40Kč) a štyri kupóny. Autorom rytín je Martin Srb. Kat.č. A326-329. Na hárečku sú

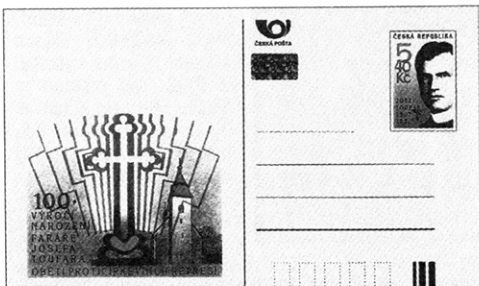
zobrazené kresby motýľov - modráčikov (Maculinea nasutious, Maculinea alcon, Maculinea teleius a Maculinea arion), a to vždy párik motýľov s rozťahnutými krídlami s pohľadom zhora a na kupónoch je zobrazený daný druh s pohľadom na spodnú stranu krídel. Známký i celý háček je označený logom Svetového fondu na ochranu prírody - kresbou pandy veľkej a písmenami WWF (World Wildlife Fund) ■ Česká pošta 19.6.2002

vydala príležitostnú poštovú známku nominálnej hodnoty 9 Kč s portrétom **Jána Husa**, reformátora, kňaza a kazateľa, rektora Karlovej Univerzity. Portrét je doplnený textom „Češi Evropě, Mistr Jan Hus, asi 1371-1415“. Autorom výtvorných návrhov emisie je Oldřich Kulhánek, rytiny vyhotovil Miloš Ondráček. Znáмка bola vydaná v TL po 25 ks známok a 25 ks kupónov. Kat.číslo známky: 0325. Jan Hus bol vodcom českého reformaçného hnutia usilujúce sa o nápravu kresťanskej cirkvi a spoločnosti dôsledným rešpektovaním novozákonných ideálov. Vyzdvihoval úlohu materského jazyka oproti latinčine a zjednotil český pravopis zavedením diakritických znamienok. V Prahe kázal v Betlehemskej kaplnke, neskôr pôsobil na Kozím Hrádku pri Sezimovom Ústí a na hrade Krakovec pri Rakovníku. V roku 1414 odišiel obhájiť svoje názory na cirkevný koncil v Kostnici, kde bol obvinený z kacírstva a postavený pred súd. Keďže Hus odmietol odvolať svoje názory, bol odsúdený a 6.7.1415 upálený ■ Dňa 26.6.2002 bola vydaná druhá **automatová známka s pohľadom na hrad Zvíkov** (autor Karel Beneš). Sú určené do automatov (na mince i bankovky) firmy Amiel Electronique, ktoré Česká pošta umiestnila na poštách Praha 1, Praha 7,

Brno, Karlovy Vary 1., Ústí nad Labem a Opava 1. Nominálnu hodnotu automat dotlačá podľa voľby zákazníka (5,40, 8, 9, 12, 14, 14,40, 16, 18, 20, 21, 23, 25, 29 a 32 Kč) ■ Dňa 19.6.2002 boli vydané aj tri príležitostné poštové lístky. Prvý z nich je vydaný k 100.vročiu narodenia farára **Josefa Toufara** (1902-1950), ktorý sa stal obetou proticirkevných represíí v päťdesiatych rokoch minulého storočia. Na známke je portrét J.Toufara, v obrazovej časti lístka je symbolická kresba, vyjadrujúca pohyb kríža, a kostol v Čihošti pri meste Ledec nad Sázavou. Dva poštové lístky sú vydané na propagáciu **Európskej výstavy poštových známok BRNO 2005**. Majú známky hodnoty 5,40 Kč a 9 Kč. Obrazovú časť známok tvorí kompozícia pripomínajúca brnenského draka a mestský erb zo 14.storočia. V obrazovej časti je motív spracovávanýa hrozna podľa drevorezu z roku 1604 (lístok 5,40 Kč) a oberačky hrozna prevzatý z breviára z roku 1356 (lístok 9 Kč). Všetky tri lístky majú ochranné prvky (mikrotext, hologram) □ vkn

Maďarsko: MS vo futbale, EUROPA-Cirkus a Maďarská fauna I.

Maďarská pošta v máji tohto roka vydala tri emisie. Prvá z nich (160 Ft) je venovaná **Majstrovstvám sveta vo futbale**

v Južnej Kórei a Japonsku. Zobrazuje dve štylizované dvojice hráčov pri zápelení o loptu (návrh M.Forgács). Znáмка je vydaná s kupónom, ktorý pripomína 100.vročie prvého oficiálneho stretnutia reprezentačného mužstva Maďarska s mužstvom Rakúska dňa 12.10.1902 vo Viedni ■ Tohtoročný spoločný emisný rad EUROPA má tému **Cirkus**. Maďarsko prezentuje známku, ktorej autorkou je A.Rozmannová. Veselú atmosféru cirkusu vyjadruje kresbou slona, ktorý chobotom dvíha nominálnu hodnotu 62 Ft. Obrazové pole známky je orámované pestrými farbami,

ktorých poloha v 16-znamkových tlačových listoch sa mení. Dátum vydania: 9.5.2002, tlač ofsetom v náklade 500 tisíc kusov ■ Madarská pošta dňa 9.5.2002 uviedla nový emisný rad **Madarská fauna** vdaním jej prvej časti. Emisiu tvoria štyri známky a číslovaný háčček (90x65 mm). Na známke 30 Ft je zobrazená divá mačka (*Felis sylvestris*), na známke 38 Ft jašterica (*Podarcis taurica*),

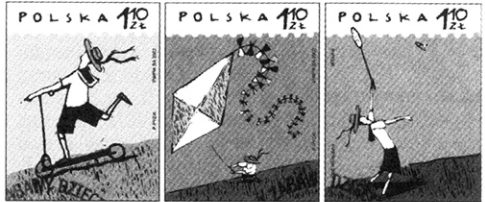
na známke 110 Ft sojka (*Garrulus glandarius*) a na štvrtej známke svet hmyzu zastupuje tesárik (*Rosalia alpina*). Známka 500 Ft na háččku zobrazuje jesetera malého (*Acipenser ruthenus*) a háččekové pole dopĺňajú kresby kostier a fosílií z fondov Prírodovedného múzea, ktorého 200.výročie založenia háčček pripomína. Návrh K.Szekely, tlač ofset, náklad známok po 300 tisíc a 120 tisíc háččekov □ vkn

Poľsko: Botticelli, M.Konopnická, Detské hry a zábavy, MS vo futbale

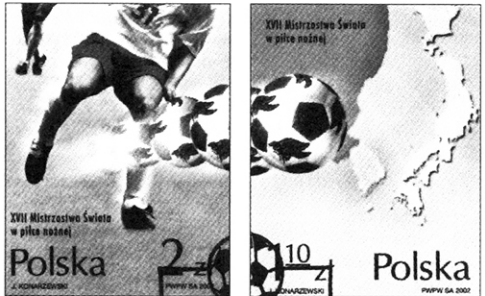
Zo známkovej produkcie našich severných susedov sme vybrali známku hodnoty 1,10 Zl s obrazom Sandra Botticelliho *Madonna s dieťaťom, svätým Jánom a anjelom*. S touto známkou Poľská pošta pripomenula 140.výročie založenia Národného múzea vo Varšave (Grafická úprava M.Buszewicz, tlač ofset v PL s 12 známkami, náklad 400 tisíc kusov, dátum vydania 18.5.2002) ■ Ďalšia známka, vydaná 23.5.2002, pripomína 160.výročie narodenia *Márie Konopnickej* (1842-1910), významnej poľskej poetky (Zimné ráno), novelistky, prekladateľky a autorky mnohých prác pre deti a mládež. Bola oddanou propagátorkou pozitivistických ideálov a vo svojich knihách často písala o martýroch vedy (Hypatia, Vesalius, Galileo). Na známke sa autorsky

podpísali A.Heidrich (návrh) a Cz.Slania (rytina). Tlač: ocelotlač kombinovaná hĺbkotlačou v PL po 50 ks známok, náklad 400 tisíc ks ■ V predvečer Medzinárodného dňa detí (31.5.2002) bola vydaná emisia troch známok pod názvom **Hry a zábavy detí**. Na známkach sú zobrazené tri z najobľúbenejších hier poľských detí - kolobežkovanie, púšťanie šarkanov a badmington. Autor výtvarných návrhov P.Pyzik pre známky zvolil kresby s jednoduchými líniami na pozadí pestrých farebných plôch. Známky

majú nominálnu hodnotu 1,10 Zl, vytlačené boli ofsetom na PL so 6 známkami v náklade po 1,25 mil. kusov ■ K XVII.majstrovstvám sveta vo futbale Poľsko vydalo

dve súťažou vyhotovené známky hodnoty 2 Zl a 1,10 Zl. Kresby známok sú komponované tak, akoby hráčom vykopnutá futbalová lopta na prvej známke prelietavala na druhú známku s vyznačením Južnej Kory a Japonska, dejiska MS. Návrh: J.Konarzewski, tlač ofsetom v súťaži po 4 známkach, náklad po 1,1 mil. kusov, dátum vydania 1.6.2002 □ vkn

Rakúsko: Cirkus, Hrdinovia sériálov pre deti, Lilienfeld, Deň známky

Májová produkcia poštových známok Rakúska bola veľmi bohatá. Bolo vydaných 5 príležitostných známok. Prvou bola známka do spoločného vydania európskych poštových správ, ktorého témou je tento rok **Cirkus**. P.Konkolits, pomerne nová tvár v rakúskej

známkovej tvorbe, návrh na známku pripravil s pomerne komplikovanou kompozíciou z cirkusového prostredia (0,87 €, štvorfarebná hlbkotlač) ■ Dve ďalšie známky prinášajú postavičky z dvoch v Rakúsku populárnych **detských televíznych seriálov** „Phillis a jeho priateľ pes Mauricius“ (0,58 €) a „Kačiatko Mimi“ (0,51 €). Obidve známky boli vyhotovené štvorfarebnou hlbkotlačou ■ Štvrtá známka pripomína **800.vyročie založenia Lilienfeldu**. Na známke 2,03 € je reprodukcia nástennej maľby z kláštorného chrámu. Zobrazuje scénu ako rakúske knieža odovzdáva Panne Márii miniatúru chrámu. Kombinovaná technika tlače z rytiny (čierna) s päťfarebnou hlbkotlačou robí známku zaujímavou. Návrh i rytinu vypracoval W.Pfeiler ■ Poslednou novinkou v mesiaci máj je každoročne vydávaná emisia ku **Dňu poštovej známky**.

Vidíme na nej historický železničný vozeň, ktorý prepravoval poštové zásielky na začiatku 20. storočia. Autorom návrhu známky je M. Gieglová, rytinu pre čiernu farbu vypracoval G. Schmirli. Tlač rytiny spestruje sedemfarebná hlbkotlač. Nominálna hodnota je 1,60 € + príplatok 0,80 € v prospech rozvoja filatelie □ Zc

Novinky z Ukrajiny

Ukrajinská pošta pokračuje vo vydávaní emisného radu Regióny Ukrajiny ďalšou hodnotou, a to **Kyjevská oblasť**. V strede známky nominálnej hodnoty 40 k je umiestnená mapa Ukrajiny s vyznačením oblasti a heraldický erb, po stranách je socha stredovekého bojovníka a vládca na pozadí rovinatej krajiny s mohutným obilným polom. Dátum vydania: 18.2.2002 - Piate pokračovanie emisného radu Ukrajinská stavba lodí (22. 2.2002) prináša zobrazenie **fregaty Sizopol a brigy Perzeus**. Dvojicu známok s rovnakou nominálnou hodnotou 40 k vytlačili v horizontálnej súlači - Vo februári boli vydané

žitostná známka v hodnote 40 k. Je na nej reprodukcia známky 500 rokov ukrajinského kožčavca z roku 1991 - **Ukrajinskému básnikovi Leonidovi Glibovovi** (Hlibovovi), 1827-1893, autorovi bájak a lyrických romantických básní, bola venovaná príležitostná známka s nominálnou hodnotou 40 k. Dňom vydania bol 4.marec 2002 □ ilk

aj dve známky s námetom rastlín. Prvá z nich (5 k) s dňom vydania 1.2.2002 patrí **zimozeleni menšej** (Vinca minor L.) a druhá (10 k) vydaná 26.2.2002 **slezu lesnému** (Malva sylvestris) - K **10.vyročiu súčasnej ukrajinskej známky** bola 1.3.2002 vydaná príle-

SPRÁVY · OZNAMY

Na výstave v Bytči premiéra jednorámových exponátov

V dňoch 21.- 30.6.2002 sa v Bytči uskutočnila výstava jednorámových exponátov (ONE FRAME EXHIBIT). Na originálne dobre pripravenej výstave s názvom BYTČA 2002 sa zúčastnilo 44 filatelistických a 8 pohľadnicových exponátov. Porota v súťažnej triede hodnotila 31 jednorámových exponátov, z ich bolo 12 exponátov otvorenej triedy (OPEN CLASS), 14 námetových a 5 v triede poštovej histórie. Je potešiteľné konštatovať, že tieto nové trendy vo filatelii sa na prvýkrát stretli s takým veľkým záujmom vystavovateľov. Keďže takmer všetky exponáty nové, niekedy vytvorené na poslednú chvíľu, nedalo sa predpokladať, že vystavené budú iba exponáty vysokej kvality. Napriek tomu sa medzi nimi objavili exponáty, ktoré zaujali nielen porotu, ale aj filatelistov a verejnosť.

V otvorenej triede boli udelené medaily vysokého stupňa: O.Gáta - Zo života a tvorby Martina Benku (VPZ), J.Maniaček st. - M.R.Štefánik (PZ), J.Korený - Misie OSN a operácie NATO, Igor Kazlov - Vysoké Tatry a Milan Reviľak - 100 rokov železnice Žilina-Rajec (všetci VS). Ex-

ponáty boli hodnotené podľa pravidiel pre otvorenú triedu, ktorú budú uplatnené na výstave AMPHILEX i na výstave SLOVENSKO 2002. Ide o kritéria v členení bodov 40/40/20. U týchto exponátov sa predpokladá, že v budúcnosti budú prezentované na piatich výstavných plochách (80 listov)

V námetovej triede porota udeľovala podľa príslušných pravidiel drahé kamene, v poradí smaragd, rubín a diamant s možnosťou získať maximálne 40 bodov. Najvyššie ocenenie diamant získali dva exponáty: Milan Möríc - Kríž, symbol kresťanstva a Otto Gáta - Svätý Martin Torský. Udelených bolo ešte šesť rubínov a šesť smaragdov. V triede poštovej histórie získal diamant Jozef Tisoň - Balíková pošta z Oravy v roku 1993.

Positívom výstavy bolo aj to, že ku každému exponátu bol vypracovaný písomný posudok, kde bolo poukázané na niektoré nedostatky z pohľadu výstavnej poroty a tiež odporúčania na vylepšenie exponátu. Vzhľadom na to, že nielen pre vystavovateľov, ale aj pre porotu išlo o nový druh výstavy a exponátov, nemali to ani členovia poroty jednoduché. Aká bude na výstavu odozva zo strany organizátorov, vystavovateľov a orgánov ZSF, to ukáže až čas. Už dnes sa však dá povedať, že výstavou BYTČA 2002 bol urobený krok správnym smerom, k novým perspektívam filatelie. Uznanie parí všetkým, ktorí výstavu zorganizovali, svojimi exponátmi a účasťou podporili.

□ A. Urminský, predseda poroty

■ Prednášky SNS - pobočka Bratislava na 2. polrok 2002

Slovenská numizmatická spoločnosť - pobočka Bratislava pripravuje na druhý polrok 2002 nasledujúce odborné prednášky:

17.9.2002 ■ **PhDr. Marián Bovan:** NÁLEZOVÝ SÚBOR MINCÍ A ŽETÓNOV Z HRADU V BANSKEJ BYSTRICI

15.10.2002 ■ **PhDr. Elena Minarovičová:** Z HISTÓRIE ZBERATELSTVA A ZÁUJMU O NUMIZMATICKÉ PAMIATKY

19.11.2002 ■ Členská schôdza + krátka prednáška

17.12.2002 ■ **PrDr. Ján Hunka, CSc.:** POKLAD MINCÍ Z TUCHYNE PRI ILAVE ZO ZAČIATKU 17. STOROČIA

Prednášky sa konajú v budove Slovenského národného múzea na Vajanského nábr. 2 na 3. poschodí, vždy v utorko o 16,00 hod. □ E.M.

■ Výstava LAUGARICIO 2003 pozýva vystavovateľov

Pri príležitosti 10. výročia Slovenskej republiky, 10. výročia Armády Slovenskej republiky, 40. výročia založenia Klubu filatelistov 52-19 pri Dome armády Trenčín a 75. výročia Prvej filatelickej výstavy na Slovensku v Trenčíne v roku 1928, sa v dňoch 2. až 9. marca 2003 v priestoroch Domu armády Trenčín uskutoční **Krajská filatelistická výstava LAUGARICIO 2003**. Výstava sa uskutoční pod záštitou generálmajora **Ing. Jozefa Blizmana**, veliteľa Pozemných síl ASR. Realizácia výstavy sa uskutoční za spolupráce s Klubom filatelistov 52-10 pri Mestskom kultúrnom stredisku Trenčín.

Výstavy sa môžu zúčastniť svojimi exponátmi členovia klubov filatelistov západoslovenského regiónu (kraje

Trenčín, Nitra a Trnava). Na výstavu budú pozvané exponáty z Českej republiky, Rakúska, Maďarska, Poľska a Nemecka. Na výstavu budú prijaté aj exponáty prvovýstavovateľov a exponáty, ktoré stratili platnosť kvalifikácie. Na výstave bude zriadená trieda jednorámových exponátov a otvorená trieda.

Zaujímavosťou o vystavovanie môžu poslať svoje prihlášky **najneskôr do 29. novembra 2002** na adresu vedeckého filatelistického odboru: **Jozef Vacek, Rázusova 15, 911 01 Trenčín**. V prihláške uveďte meno a priezvisko vystavovateľa, adresu, názov a rozsah exponátu, posledné hodnotenie exponátu. Pri otvorenej triede uveďte aj požiadavky na počet výstavných plôch.

□ **Jozef Korený**, predseda org. výboru

■ Numizmatika v Trenčíne v 2. polroku

Klub numizmatikov Domu Armády SR Trenčín a Slovenská numizmatická spoločnosť v Trenčíne usporiadajú v druhom polroku 2002 nasledovné prednášky:

15.8.2002 ■ **80. VÝROČIE VZNIKU I. SLOVENSKEJ**

ZEMSKÉJ HASIČSKEJ JEDNOTY V TRENČÍNE (1922)

- PhDr. Boris Beňovský

19.9.2002 ■ **SLOVENSKO V ČASE RÍMSKEHO IMPÉRIA**

- Doc. PhDr. Valachovič.

17.10.2002 ■ **CIRKEVNÉ MATRIKY - ZDROJ GENEALOGICKÉHO VÝSKUMU** - PhDr. Mária Sticherová, CSc.

21.11.2002 ■ **P. JOZEF BRANECKÝ, SchP. - 40. VÝROČIE ÚMRTIA** - P. Ján Zákovič, Dr. Karfik.

19.12.2002 ■ **ZÁSADY OCHRANY PŘÍRODY A ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA NA SLOVENSKU A V TRENČIANSKOM KRAJI** - Alfonz Liška

Prednášky sa uskutočnia v Dome armády spravidla so začiatkom o 16,00 hod. □ ký

■ Mineralogické podujatia v druhom polroku 2002

Uverejňujeme prehľad podujatí pripravovaných pre zberateľov nerastov a kamenelín v druhom polroku 2002:

17. - 18.8.2002 **PEZINOK** ■ Pezinský Permonik a Poulíčnej rýžovanie zlata na Slovensku • 8. Malokarpatská výstava a burza minerálov, fosílií a drahých kameňov • KC Pezinok, Holubyho 42.

6. - 7.9.2002 **BANSKÁ ŠTIAVNICA** ■ Štiavnický Salamander • Stredná priemyselná škola S. Stankovského (býv. chemická), Akademická 13

13. - 15.9.2002 **PRAHA** ■ „Sběratel“ - 5. mezinárodný veletrh poštovních známek, mincí, telefónnych karet, minerálů a sběratelství • Výstaviště, Praha 7.

21.9.2002 **PŘÍBRAM** ■ Mezinárodní setkání přátel nerostů, kamenů, šperků a fosílií • Dům kultury, Příbram.

11. - 12.10.2002 **BRATISLAVA** ■ Mezinárodní výstava minerálů, fosílií a šperků z drahých kameňov spojená s predajom • Kultus - Dom kultúry, Ružinov.

19. - 20.10.2002 **PRAHA** ■ 29. Mezinárodní výstava nerostů • Menza VŠE, Italská ul., Praha 3 Žižkov.

1. - 3.11.2002 **TIŠNOV** ■ 27. Podzimní mezinárodní expozice minerálů • Sokolovna + gymnázium v Tišnově.

16.11.2002 **BRNO** ■ 9. Mezinárodní prodejní výstava minerálů, fosílií, šperků a přírodnin • Kongresové centrum, Brno - Výstaviště.

23.11.2002 **OSTRAVA** ■ Mineralogické setkání · Ústav Geoniky, Ostrava - Poruba.

7.12.2002 **BRATISLAVA** ■ 19. Medzinárodné stretnutie zberateľov nerastov a skamenelín · Slovenské národné múzeum, Vajanského nábr.2 □ Pripravil **O. Miko**

■ Program trenčianskeho Klubu letcov

Klub letcov Domu Armády SR Trenčín podľa celoročného plánu pripravuje nasledujúce podujatia:

12.9.2002 ■ **DESIATNIK POLNÝ PILOT LUDOVÍT PAJ-TINA Z KUBREJ** - Boris Súdny.

26.9.2002 ■ **ČLENSKÁ SCHÔDZA S AKTUÁLNYM PROGRAMOM**.

10.10.2002 ■ **BITKA O OSTROVY MIDWAY V II. SVETO-VEJ VOJNE** - Dr.M.Chlebana.

31.10.2002 ■ **ČLENSKÁ SCHÔDZA S AKTUÁLNYM PROGRAMOM**.

14.11.2002 ■ **BALŮNY NAD TRENČÍNOM V 20. STORO-ČÍ** - Ing.arch.Š.Androvič

28.11.2002 ■ **ČLENSKÁ SCHÔDZA S AKTUÁLNYM PROGRAMOM**.

12.12.2002 ■ **JAPONSKÝ LETECKÝ ÚTOK NA PEARL HARBOR** - Dr.M.Chlebana.

Prednášky a členské schôdze sa uskutočnia v Dome armády spravidla so začiatkom o 16,00 hod. □ kŕ

■ Uvedenie nových známok

Slávnostné uvedenie (inaugurácia) nových poštových známok sa stalo súčasťou spoločenských a kultúrnych aktivít spojených so známkovou tvorbou a filateliou. V tomto smere sa u nás stáva pojtom mesto Modra, kde 27.6.2002 boli uvedené hneď dve nové emisie slovenských poštových známok: Technické pamiatky - Staré výrobné vinárske nástroje a Ochrana prírody - Motyle. Podujatie sa uskutočnilo pod egidou Vinohradníckeho múzea a Galérie Merum. Budú nasledovať ďalšie:

20.9.2002 Spišské Podhradie - Spišská Kapitula

10.9.2002 Košice - 50.výročie Technickej univerzity

12.10.2002 Bojnice - Čínsko-slovenské vydanie

31.10.2002 Rajecká Lesná - Betlehem z R.Lesnej

15.11.2002 Modra - Umenie (Medňanský, Sokol)

15.11.2002 Levoča - Umenie (Majster Pavol)

6.12.2002 Modra - 30.výročie Apolla 17 (E.Cernan)

18.12.2002 Bratislava - Deň poštovej známky □ (vkn)

■ POFIS na internete

Priaznivcom filatelie Slovenská pošta, š.p., zriadila od majna tohto roka novú internetovú stránku www.pofis.sk. Obsahuje informácie o Poštovej filatelickej službe, emisnom pláne, výstavných aktivitách SP, o známkach, celinách a filatelistických produktoch, príležitostných pečiatkach i kašetoch. Nechýbajú ani tlačivá na objednanie známok a rôzne iné informácie a zaujímavosti.

Ako sme sa presvedčili, niektoré informácie sú skutočne aktuálne, v predstihu (známky, celiny, produkty Pofis), iné majú menšie meškanie (prehľad pečiatok a kašetov končí marcom). Nateraz chýbajú žiadane informácie o pripravovaných nových pečiatkach, na základe ktorých by si ich zberatelia mohli zabezpečiť. Verme, že časom súčasťou tejto webovej stránky Pofisu budú aj informácie tohto druhu □ vkn

Súťaž o KVET ZBERATEĽA (7)

Vyhodnotenie májového (5.) kola:

Na prvú otázku (vydavateľ pohľadník, ktorý používal plusnivec alebo iný kvet vo svojom firemnom znaku) odpovedalo 59 súťažiacich. Každý z nich (až na jeden prípad) uviedol jedného, mnohí však aj viacerých vydavateľov! Osobitne sme sa potešili aj priloženým obrazovým ilustráciám. Niektoré z odpovedí uvádzame v poznámke za seriálom „Námetové variácie na pohľadniciach, ktorého dnešné pokračovanie sa zaoberá vydavateľmi pohľadníc (pozri na str.31-33).

Na 2.otázku (ktorý článok sa v májovom čísle Zberateľa najviac páčil) účastníci svojimi hlasmi určili nasledovné poradie: 1.miesto získal článok **E.Minarovičovej: Zaujímavosti o peňažných pokladoch na Slovensku** (16 hlasov), 2. miesto získal príspevok **J.Koreňho: O skarte poštových známok a jeho kvalite** (13 hlasov), 3. miesto získal článok **P.Malíka: Obrátené rámcové zúbkovanie na rotačkách Wifag** (12 hlasov), na 4.mieste sa umiestnilo 5.pokračovanie seriálu **A.Urminského: Námetové variácie na pohľadniciach** (6 hlasov), na 5.mieste príspevok **J.Tekela: Najkrajšia známka roka 2001** (5 hlasov). Na ďalších štyroch miestach sa umiestnili príspevky s 1 až 3 bodmi.

Z 59 súťažiacich ako víťherca 250-korugovej nákupnej poukážky bol vylosovaný pán **Milan Durička z Dudiniec**. Prémium - vecnú cenu (8-listový zásobník formátu A 4) získal **Július Konečný z Bratislavy**. Všetkým súťažiacim ďakujeme za účasť, vyslovujeme uznanie za vytrvalosť a víťhercom srdečne blahozeláme!

Júliové (7.) súťažné kolo:

Na obálke je vyobrazený nezvyčajný „kvet“. Pri hľadaní správnej odpovede v tomto prípade budú mať „žollika“ milovníci krás Slovenska a zberatelia telefónnych kariet. Dnešné súťažné otázky znejú takto:

1. **Napište, čo je na obrázku na prvej strane obálky**

2. **Napište názov článku a jeho autora, ktorý sa vám v tomto (7.) čísle Zberateľa najviac páčil.**

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do **31.júla 2002**. Dvoch súťažiacich opäť vyžrebujeme a odmeníme. Za Vaše odpovede vopred ďakujeme a tešíme sa na účasť v ďalšom kole □ Vaša redakcia

Charitatívna akcia ostravského KF

(Jm) Pre Ostravu - Hrabovú sa 2.apríl 2002 zapíše do kroniky čiernymi písmenami - v ten deň podľahol požiaru unikátny drevený kostol Svätej Kataríny, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou. Kostol bol postavený neznámym staviteľom v roku 1564.

V spolupráci s Ostravsko-Opavským biskupstvom, Úradom mestskej časti Ostrava-Hrabová a Farským úradom Hrabová, v máji 2002 vydal Klub filatelistov 07-01 Moravská Ostrava charitatívny poštový lístok s príležitostnou prílačou v štyroch farebných prevedeniach. Podľa 2.čísła bulletinu SČF je možné ich objednať (len v kompletoch sadách 4 farieb) na adrese jednatelňa klubu: René Fremund, Krestova 21/39, 700 30 Ostrava 30 - Hrabúvka. ☎ 069/6713086.

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH
ZBERATEĽOV SLOVENSKEJ
POŠTOVÝCH ZNÁMKOV
Miroslav Gerec

ME V ŠPRINTE PSÍCH ZÁPRAHOV, DONOVALY 2002, 6 Sk

Známa bola vydaná 8. februára 2002. Tlačená bola vo vysokom náklade 6 miliónov kusov, čo je možné zvládnuť za 4-5 dní, ale zatiaľ je známy len jediný dátum tlače 21.1.2002 na stroji Wifag 3. Prehliadnuté boli listy s číslami 17102 a 24778 (PL 1). Dátum tlače je opäť pre zberateľov na zlom mieste - uprostred dolného okraja, kde bývajú priehradkové listy preložené na polovicu. Španielsky papier, široké okraje. Tlačová forma 2x50 známkových polí (ZP). Na ozúbkovanie bola znovu použitá zostava s najmenšími priermi otvorov s vymeneným razníkom medzi ZP 34-35. Tento „super“ malý otvor býva často neostrý. Všetky nájdenej doskové vady zaraďujeme medzi málo výrazné.

- DV ZP 2/1 Červený bod nad hlavou ľavého psa.
- DV ZP 2/13 Šikmá modrá čiarka nad písmenom „k“ skratky meny „Sk“.
- DV ZP 2/14 Červený bod vľavo dole od skratky meny „Sk“, modrý oblúčik na ľavom okraji známky pri rozmeriacom krížiku.
- DV ZP 2/15 Šikmá červená čiarka v ľavom dolnom rohu známky.
- DV ZP 2/32 Modrý bod vľavo od prvého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“.
- DV ZP 2/39 Tenká krátka šikmá modrá čiarka vpravo od písmena „E“ nápisu „SLOVENSKO“.
- DV ZP 2/40 Tenká krátka šikmá modrá čiarka na ľavom okraji známky pri hlave psa.
- DV ZP 2/41 Tenká krátka šikmá modrá čiarka vľavo od ľavého psa.
- DV ZP 2/48 Modrý bod medzi písmenami „OV“ nápisu „SLOVENSKO“.
- DV ZP 2/50 Fialovomodrý bod na ľavom okraji známky pri hlave psa.

VELKÁ NOC, 5,50 Sk

Príležitostná známka „Veľká noc“ bola vydaná 15. februára 2002. Tlačená bola na stroji Wifag 3 v dňoch 24.-25. a 28.1.2002 (prehliadnuté listy PL 1 z prvého dňa mali čísla 43880 a 43998). Dátum tlače je v strede dolného okraja. Použitý bol štandardný španielsky papier so širokými okrajmi, tlačová forma mala 2x50 známkových polí (ZP). Na ozúbkovanie bola znovu použitá zostava s najmenšími priermi otvorov s vymeneným razníkom medzi ZP 34-35. Na pozornosť stojí dosková vada (DV) na ZP 2/20, ostatné vady zaraďujeme medzi málo výrazné.

Priehradkový list 1

Nové AZ. Štvorcové FTS s číslami na hornom okraji - pre modrú farbu vľavo a pre červenú farbu vpravo. Dve modré škvrny nad ZP 1/2, dve šikmé modré čiarky nad ZP 1/7, červený bod vpravo hore od ZP 1/10 a pod ZP 1/46. Tenké krátke vodorovné čierne čiarky nad ZP 1/7 až 10, a pod ZP 1/43 a 49.

DV ZP 1/12 Červená čiarka vybiehajúca z písmena „k“ skratky meny „Sk“.

DV ZP 1/20 Dva červené body na ľavom okraji známky pri hlave psa.

DV ZP 1/22 Poškodené písmená „Sk“ skratky meny v dolnej časti.

DV ZP 1/28 Dva čierne body pod skratkou meny „Sk“.

DV ZP 1/31 Modrý bod vľavo od nápisu „MAJSTROVŠTVÁ“.

DV ZP 1/36 Tenká vodorovná čierna čiarka vpravo od hodnotovej číslice „6“.

DV ZP 1/41 Modrý bod pod ľavým psom.

DV ZP 1/42 Nerovný ľavý okraj fialovomodrého pozadia pri názve „DONOVALY“.

Priehradkový list 2

Štvorcové FTS s číslami na hornom okraji - pre žltú farbu vľavo a pre fialovomodrú farbu vpravo. Šikmá fialovomodrá čiarka vpravo hore od ZP 2/10, fialovomodrá a červený bod vpravo od ZP 2/50. Krátka šikmá modrá čiarka pod ZP 2/48. Tenká krátka vodorovná čierna čiarka vľavo hore od ZP 2/1, nad ZP 2/1 (2x), 2/2, 2/7 a 2/10, vľavo od ZP 2/41 a pod ZP 2/50.

Priehradkový list 1

Nové AZ. Štvorcové FTS s číslami pre červenú farbu na hornom okraji vľavo a pre hnedú farbu na hornom okraji vpravo. Modré škvrny pod ZP 1/49. Tenké vodorovné čiarky vľavo hore od ZP 1/1, nad ZP 1/1, 4, 6, 9, 10, vpravo od ZP 1/10 a pod ZP 1/41, 44 až 47.

DV ZP 1/2 Krátka šikmá čierna čiarka nad hlavou.

DV ZP 1/13 Červený bod nad hlavou.

DV ZP 1/16 Tenká vodorovná čierna čiarka na ľavom okraji vedľa kríža zástavy (v perforácii), modré body vpravo od skratky meny „Sk“.

DV ZP 1/35 Tenká vodorovná čierna čiarka pod písmenom „N“ nápisu „SLOVENSKO“.

Priehradkový list 2

Štvorcové FTS s číslami pre modrú farbu na hornom okraji vľavo a pre žltú farbu na hornom okraji vpravo. Červený bod vpravo od ZP 2/30-40 (v perforácii), žltý bod vpravo od ZP 2/40. Tenké vodorovné čierne čiarky nad ZP 2/1, 6, 8, 9 a pod ZP 2/43, 44, 49 a 50 (2x).

DV ZP 2/2 Vodorovná čierna čiarka v ľavom hornom rohu známky zarovno s horným rámečkom.

DV ZP 2/3 Modrý bod vľavo od zástavy.

DV ZP 2/6 Tenká vodorovná čierna čiarka nad horným rámečkom známky nad písmenami „VE“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/20

DV ZP 2/11 Krátka tenká vodorovná čierna čiarka pod písmenom „K“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/14 Krátka tenká šikmá čierna čiarka cez písmeno „A“ mena autora „K. ONDREIČKA“.

DV ZP 2/20 Krátke šikmé čierne čiarky v druhom písmene „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/28 Červený bod medzi písmenami „NS“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/42 Červený bod pod ľavou dľaňou.

DV ZP 2/49 Svetlý červený bod na ľavom okraji vedľa zástavy.

KEŽMAROK, 10 Sk

Výplatná známka „Kežmarok“ bola vydaná 6. mája 2002. Tlačová forma je 2x100 známkových polí (ZP). Tlač na španielskom papieri, perforačná zostava s malými otvormi. Základná tlač bola realizovaná na stroji Wifag 3, zatiaľ je známy len jeden dátum tlače - 10. 4. 2002. Prehliadnuté boli priehradkové listy (PL) s číslami okolo 23512 a 23898. Všetky nájdené doskové vady zaraďujeme medzi málo výrazné.

Priehradkový list 1

Nové AZ. Krátka zvislá čierna čiarka vľavo od ZP 1/1, 1/41-51, 1/51 a 1/81-91, tenká šikmá čierna čiarka nad ZP 1/6 a vpravo od ZP 1/90-100. Dlhá vlasovo tenká šikmá čierna čiara na ľavom okraji PL 1. Vodorovná čierna čiara vľavo od ZP 1/71 a 1/90 (stopy rozmeriavacej siete).

DV ZP 1/16 Modrý bod v prvom bielom pruhu erb.

DV ZP 1/20 Krátka tenká zvislá čierna čiarka vľavo dole od erb.

DV ZP 1/23 Tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „EN“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/27 Tenká zvislá čierna čiarka v bielej ploche vpravo dole od radnice.

DV ZP 1/39 Tenká zvislá čierna čiarka na dolnom okraji známky pri 5.perforačnom otvore zľava.

DV ZP 1/58 Tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „VE“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/67 Tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „LO“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/91 Krátka tenká zvislá čierna vľavo od písmen „KEŽ“ názvu „KEŽMAROK“.

DV ZP 1/100 Krátka tenká vodorovná čierna vpravo od radnice, tenká, prerušená zvislá čierna čiarka medzi písmenami „SK“ nápisu „SLOVENSKO“.

Priehradkový list 2

FTS (štvorce s číslami) pre modrú farbu na pravom okraji dole. Krátka zvislá čierna čiarka nad ZP 2/3 a vľavo od ZP 2/81, dlhá šikmá čierna čiarka pod ZP 2/95. Krátka tenká šikmá červená čiarka pod ZP 2/98.

DV ZP 2/31 Tenká šikmá čierna čiarka vľavo od písmen „NS“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/43 Tenká zvislá čierna čiarka na dolnom okraji známky v úrovni stredného erb.

DV ZP 2/71 Tenká šikmá čierna čiarka v ľavom hornom rohu známky.

DV ZP 2/74 Tenká šikmá čierna čiarka vľavo od písmen „SKO“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/80 Červený bod v štíte radnice.

DV ZP 2/85 Krátka tenká zvislá čierna čiarka na pravom okraji známky pri nominálnej hodnote „10“ (v perforácii).

DV ZP 2/89 Modrý bod v modrom pozadí vľavo od hodin radnice.

DV ZP 2/97 Vlasovo tenká šikmá čierna čiarka na pravom okraji známky (v perforácii).

Pri spracovaní článku použili poznatky o doskových vadách prispeli Ing.M.Kulich z Trenčína a R.Čeppan z Trnavy.

□ Pripravil mg

K jubileám Jozefa Gabčíka

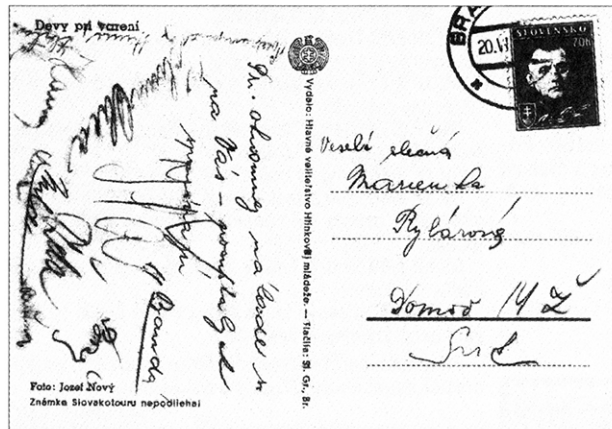

Pri príležitosti 90.výročia narodenia a 60.výročia hrdinskej smrti rtm.Jozefa Gabčíka, kpt.in memoriám, konali sa v Žiline v dňoch 24.a 25.mája 2002 pietne oslavy, v rámci ktorých sa tomuto hrdinovi odhalil pamätník, uskutočnil 8.ročník Memoriálu J.Gabčíka - beh na 12 km kros a uskutočnilo stretnutie veteránov výsadkových jednotiek ČR a SR. Na pošte Žilina 1 dňa 24.5.2002 sa používala príležitostná pečiatka s portrétom J.Gabčíka a textom: ODHALENIE PAMÄTNÍKA JOZEFA GABČÍKA, KPT.IN MEMORIAM / VELITEL SKUPINY ANTROPOID A ÚČASTNÍK ATENTÁTU NA R.HEYDRICHA. Portrét J.Gabčíka vytvoril v roku 1953 Štefan Pelikán a pečiatku vyhotovil F.Horniak podľa návrhu Mária Pažického. Pri oslavách bola zriadená príležitostná poštová priehradka a 5.pluk špeciálneho určenia v spolupráci s Klubom vojenských výsadkárov SR vyhotovil upomienkové služobné obálky a lístky (na obr.) s portrétom J.Gabčíka podľa kresby Š.Pelikána □ Miroslav Ondráš .

ZNÁMKY SLOVAKOTOURU NEPODLIEHA!

V Špecializovanom katalógu SLOVENSKO 2001 sú uvedené aj kontrolné poplatkové známky SLOVAKOTOUR, vydané Riaditeľstvom pre cestovný ruch v Bratislave v roku 1940. Do akej miery bolo ich používanie povin-

né, sa neuvádza. Niečo o tom napovedá vyobrazená pohľadnica, vydaná Hlavným veliteľstvom Hlinkovej mládeže, ktorú tlačila Slovenská grafia Bratislava. Text pod autorom fotografie pre pohľadnicu znie: **Známky slovakotouru nepodlieha!**

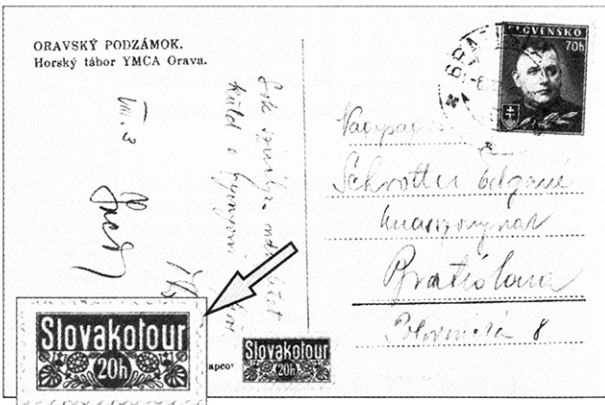
Opačne to teda môže znamenať, že ostatné pohľadnice, alebo tie, ktoré tento text nemali, podliehali povinnosti používať kontrolnú poplatkovú známku? Ak je to tak, potom niekto túto povinnosť z moci úradnej nariadil a pravdepodobne ten niekto, mohol poskytnúť z povinnosti aj úľavu. Kto to bol, aký štátny orgán? Bolo to riaditeľstvo pre cestovný ruch? Na obrazovej strane pohľadnice vidíme „Devy pri varení“. Je takmer isté, že nejde o jedinú pohľadnicu, ale pravdepodobne o sériu pohľadníc z akcií Hlinkovej mládeže. Odoslaná bola z Bratislavy do Svitú v roku 1943. Máte vo svojej zbierke tiež pohľadnicu z tejto série? ■ **A. Urminský**

Nové zistenia variantov KZ Tatratur

Osobitnú kapitolu známkovej tvorby Slovenska tvoria kontrolné poplatkové známky na pohľadnice. Je potešiteľné, že tvorcovia Špecializovaného katalógu poštových známok SLOVENSKO 2001 venovali aj tejto problematike pozornosť, pretože tieto známky od roku 1940 doprevádzali bežne používané poštové známky na pohľadniciach propagujúce krásy Slovenska.

Kontrolné poplatkové známky boli vydané Riaditeľstvom pre cestovný ruch na podporu cestovného ruchu, označené názvom Slovakotour a príslušnou halierovou hodnotou - 10 halierov, 15 halierov a 20 halierov. Predajné miesta mali povinnosť predávať pohľadnice spolu s kontrolnými poplatkovými známkami Slovakotour.

I keď bola povinnosť nalepiť známky na ľavý dolný roh pohľadnice, prax bola taká, že predajné miesta, najčastejšie trafiky, vopred nálepky nalepovali na rôzne miesta pohľadnice. Tým sa potom stalo, že pohľadnice s kontrolnými poplatkovými známkami možno bežne nájsť i po dobe ich platnosti na pohľadniciach frankovaných československými známkami v povojnovom období. Dokonca sa vyskytla i na pohľadnici prepravenej v roku 1979.

Pri podrobnejšom štúdiu celistvosti s kontrolnými poplatkovými známkami možno zistiť rad ďalších variantov, ktoré Špecializovaný katalóg neuvádza.

Napríklad kontrolná poplatková známka **KZ 2 - 15 h hnedá**, sa vyskytuje aj so zúbkovaním A 12½ v odtieni čiernej, príp. čiernohnedej farby.

Kontrolná poplatková známka **KZ 3A - 20 h modrá**, sa vyskytuje v štyroch farebných odtieňoch: Svetlomodrá, modrá, tmavomodrá a čierna. Jeden exemplár bol nájdenny aj s vynechaným 2.zúbkom na pravej strane perforácie (na obr.).

Je možné, že pri ďalšom štúdiu sa objavia nové skutočnosti ozrejmujuce výskyt a použitie kontrolných poplatkových známok na pohľadnice ■ **Ján Juhász**

HRADČANY stále zaujímavé a podnetné

Július Píša

Článok pod názvom 5.1.1919 - PRVÝ DEŇ POUŽITIA ČESKOSLOVENSÝCH ZNÁMOK V BRATISLAVE? (Zberateľ 2/2002, s.16) ma inšpiroval, aby som si z tohto zorného uhla prezrel svoju zbierku známok Hradčany a sústredil pozornosť na dátumy poštových pečiatok, ktorými boli opečiatkované. Pretože Hradčany zbieram už desiatky rokov, bol som zvedavý, či mám alebo nemám v zbierke hradčiansku známku opečiatkovanú v Bratislave s dátumom 5. január 1919.

pripade ide o známky s lepom, teda nepoužité. Známký sa skorším dátumom som nenašiel. Vzhľadom na okolnosti uvedené autorom citovaného príspevku i na výskyt viacerých známok s touto pečiatkou, zdá sa veľmi pravdepodobné, že 5.január 1919 bol prvým dňom použitia československých známok v Bratislave. Pravda, ešte zaujímavejší by bol objav hradčianskej známky s týmto dátumom na poštu prepravenej celistvosti. Také šťastie som však už nemal... Ale ktohovie - možno, že niektorý čitateľ mal väčšie zberateľské šťastie a môže sa pochváliť aj takouto jedinečnou celistvosťou.

Obr.3 a 4 -
Hradčany 5 h
s dátumom
0.12.1918
(vľavo) a
Hradčany 10 h
s dátumom
30.12.1918

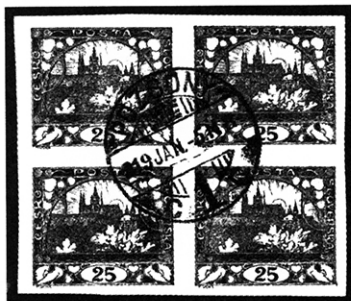
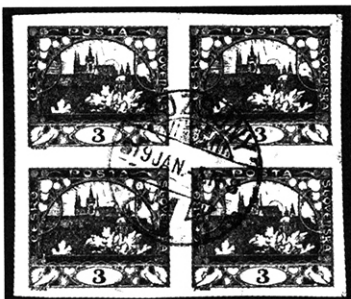
Prí bližšom pohľade na štvorbloky nepoužitých hradčianskych známok s bratislavskou pečiatkou 5.január 1919, na čitateľný odlišok pečiatky a na pravidelné okraje známok, je namieste otázka, či tieto známky práve z dôvodu začiatku ich používania na Slovensku, neboli špeciálne pripravené napríklad ako oficiálne dary. To sa však už dnes asi ťažko dozvieme.

Prí prezeraní zbierky mi prišli na myseľ mnohé filatelistické súvislosti, ako to všetko so známkami Hradčian začalo a ako vznikli zaujímavé zberateľské materiály. Aj medzi filatelistami je často predstava, že aj s nimi to bolo podobné, ako so súčasnými emisiami - známky sa vydajú a tým všetko končí. Takýto náhľad si dovoľím trochu spresniť.

Je pravda, že prvé hradčianske známky boli dané do poštovej prevádzky 18.decembra 1918 (teda boli tento deň vydané), ale len dvoch nominálnych hodnôt - 5-halierová a 10-halierová. Ďalšia hodnota z tejto emisie - 3-halierová - bola vydaná 21.decembra 1918. Potom 30.decembra 1918 boli ešte vydané známky 20-halierová a 25-halierová a to bolo do konca roka všetko.

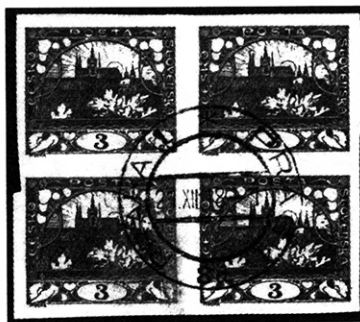
Keď to zrekapitulujeme, v roku 1918 bolo celkom vydaných 5 známok, z toho dve známky boli v poštovom obehu 14 dní, jedna známka 11 dní a ďalšie dve známky 2 dni. Z toho hneď vyplýva odpoveď na jednoduchú otázku: Koľko môže byť známok a celistvosti s pečiatkami z roku 1918? Keď odrátame rôzne tzv. filatelistami vyrobené listy a pečiatky z ochoty, mnoho ich nebude. Avšak sú, niekoľko som ich vybral aj na ukážku k tomuto článku (pozri obr.3-7).

Vznikli aj zaujímavé zmiešané frankatúry. Po utvorení Československej republiky 28.októbra 1918 najprv sa používali známky rakúske a uhorské. Hovoríme im známky predběžné. Známký z bývalej Rakúsko-Uhorskej monarchie nejaký čas platili aj po vydaní prvých československých známok, kedy im hovoríme známky súdežné (R-U známky platili do konca februára 1919). V prípade, že sa na celistvostiach a iných poštových dokladoch vyskytovali spolu s československými známkami, ide o zmiešané frankatúry. Československé a rakúske známky sa spolu

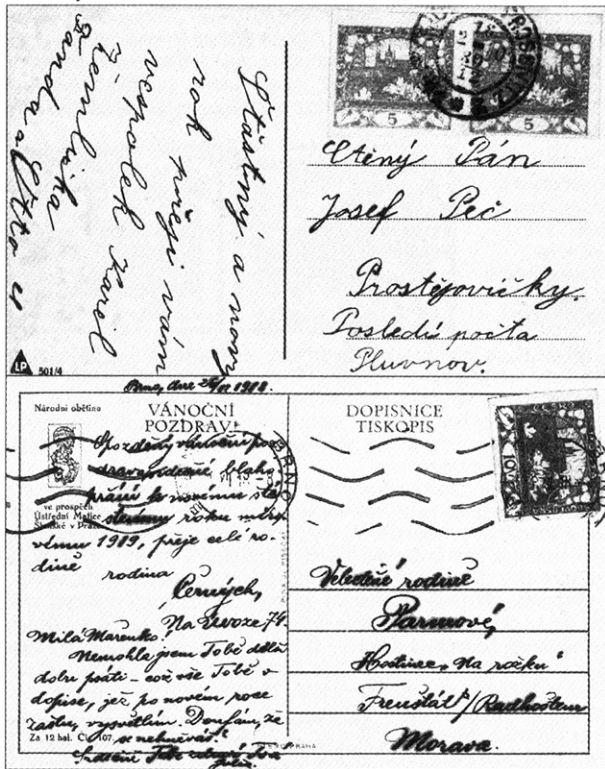
Obr.1,2 - Štvorbloky Hradčian s pečiatkou POZSONY 5.1.1919

Výsledok môjho úsilia mal podobu nálezu šiestich 4-blokov opečiatkovaných rovnakov pečiatkou, aká bola uvedená v predmetnom článku, t.zn. **POZSONY / C 1 C / 919 JAN. -5.N 8**. Ide o 4-bloky známok Hradčany nominálnych hodnôt 3 h, 10 h, 20 h (tri exempláre) a 25 h (obr.1 a 2, hodnota 20 h je vyobrazená na 2. strane obálky). Aj v tomto

Obr.5 - Štvorblok známok Hradčany 3 h s poštovou pečiatkou z ochoty - Praha 1 s dátumom 21.december 1918

vyskytujú častejšie ako československé a uhorské známky. Nachádzajú sa však aj také! Na ukážku reprodukuje niekoľko ústrižkov so zmiešanými frankatúrami.

Obr. 6 a 7 - (hore) List z Prostějova z 30.12.1918 (2x známka Hradčany 5 h) a (dole) List z Brna z 31.12.1918 (známka Hradčany 10 h)

Obr. 8 - Predná a zadná strana ústrižku so zmiešanou uhorsko-československou frankatúrou - Brestovany 12.2.1919

Na prednej strane prvej ukážky môžeme vidieť okrem natlačenej 2-fillérovej známky aj dve uhorské známky Karol (10 a 25 f) a na zadnej strane ústrižku 5-halierovú známku Hradčany (obr.8). Československá i uhorské známky boli znehodnotených rovnakou pečiatkou FEL-SŐSZIL (Brestovany) 12.2.1919. Prichodia pečiatka je Trnava 14.2.1919.

Obr. 9 - Predná (hore) a zadná strana ústrižku so zmiešanou frankatúrou - dvoma uhorskými, československou a rakúskou poštovou známkou

Ešte zaujímavejší je výstrižok so zmiešanou frankatúrou zo Skalice (obr.11 na druhej strane obálky). Na tomto výstrižku boli použité známky dokonca troch štátov, všetky v tej dobe v Skalici platné. Na prednej strane ústrižku je natlačená uhorská 2-fillérová známka, 75-fillérová známka Parlament a československá 5-halierová známka Hradčany, na zadnej

strane potom rakúska 40-hellerová známka Štátny znak! Všetky známky majú odtlačok pečiatky SZAKOLCZA (Skalica), 20. február 1919. Filatelista od radosti až srdce poskočí a kladie si otázku, kože bol ten poštmajster, ktorý zberateľom pripravil takúto krásu?

Do tretice všetko dobré, hovorí sa. Ako tretiu ukážku sme vybrali ústrižok z obce Rakovice (obr.10). Dokladá, že v tomto období bolo málo známok a z nich ešte menej bolo známok doplatných. Čo zaujímavé na ústrižku môžeme vidieť? Opäť ide o zmiešanú frankatúru - na prednej strane je natlačená uhorská 2-fillérová známka a nalepené sú dve 25-haliérové známky Hradčany, na zadnej strane potom bola použitá 20-fillérová uhorská doplatná známka (pečiatka Levice, 14.5.1919). Navyše, ústrižok pochádza zo 14. mája 1919, keď už platnosť uhorských známok skončila! Je to zatiaľ doklad o najneskoršom použití týchto zmiešaných frankatúr.

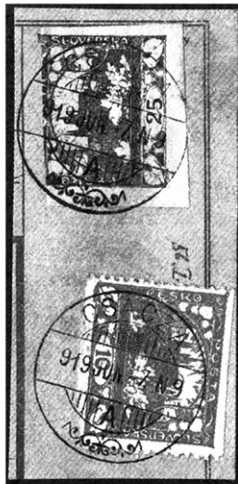

Obr.10 - Predná strana ústrižku so zmiešanou uhorsko-československou frankatúrou, na zadnej strane uhorská doplatná známka, pečiatka Rakovice (Rakfalu) 12.5.1919

zvislých stranách známok. Zaujímavé je, že zúbkovanie je zhodné s úradným zúbkovaním známok, teda so známkami, ktoré boli vydané ako zúbkované. Zaujímavé je aj to, že rovnaké známky použité v rovnakom čase, nie sú takto zúbkované (5 h). Preto sa domnievam, že zúbkovanie bolo vyhotovené v tlačiarňi ako pomoc pri manipulácii so známkami, pretože v tom čase žiadny poštový úrad v Československu nemal perforačné zariadenie.

Obr.11 - Ústrižok so známkami Hradčany so súkromným zúbkovaním s pečiatkou Čadca (Csasza) 3.6.1919

Obr.12 a 13 - Ústrižky so známkami Hradčany so súkromným zúbkovaním s pečiatkou Čadca (Csasza) 7.6.1919 a 14.6.1919

Mnoho zaujímavých variantov poskytujú aj súkromné zúbkovania známok Hradčany. Na ďalších ukážkach vidíme výstrižky so známkami Hradčany z júna 1919, všetky s odtlačkami pečiatok Čadca (obr.11-13). To však samo o sebe nie je zvláštne. Pri pozornejšej prehladke som zistil, že ide o známky 2 h, 10 h a 20 h Hradčany prvej kresby a sú čiastočne zúbkované. Zúbkovanie je súkromné 11½ - ale len na

Ako z uvedených niekoľkých príkladov možno vidieť, prvé československé známky sú stále vďačnou zberateľskou oblasťou, na ktorých aj odstupom vyše osem desaťročí je možno vždy niečo objavovať a nachádzať. Bol by som rád, keby som zberateľom týmto článkom inšpiroval znovu prezrieť svoje zbierky hradčianskych známok. Som presvedčený, že pri dostatočnej zanietenosti a vytrvalosti môže byť takéto úsilie korunové zaujímavými poznatkami ■

EŠTE K SÚKROMNÉMU ZÚBKOVANIU SLOVENSÝCH NOVINOÝÝCH ZNÁMOK

Rudolf Rakovský

Tento článok som sa rozhodol napísať ako doplnok k článku Dušana Evinica Súkromné zúbkovanie slovenských novinových známok [1]. Dodatočné zúbkovanie na novinových známkach, ktoré boli oficiálne vydané ako nezúbkované, možno brať ako súkromnú iniciatívu niektorých vydavateľov expedujúcich noviny a časopisy s cieľom zjednodušiť manipuláciu s týmito známkami, a teda nešlo o špekuláciu. V ich použití vidím podobnosť s perfinami, ktoré slúžili na ochranu pred súkromným zneužitím firemných známok. Súkromné zúbkovanie podobne ako perfiny predstavovali zásah súkromných osôb do vzhľadu úradne vydaných známok. Poštová správa však používanie súkromne zúbkovaných novinových známok, rovnako ako perfinov, plne akceptovala. Preto považujem za správne, že sa aj týmito známkami začala venovať pozornosť zo strany zberateľov. Zaujímavé sú hlavne použité známky na novinových páskach alebo na výstrižkoch, z ktorých možno určiť ich užívateľa alebo distribútora a dá sa určiť miesto a dátum ich používania.

Na novinových známkach je zaujímavé, že z dôvodu urýchlenia podania novinových zásielok, známky nalepil odosielateľ v mieste podania zásielky, ale obyčajne boli opečiatkované až v mieste dodania zásielky. Z uvedených dôvodov pôvod súkromne zúbkovejanej známky nemožno identifikovať podľa pečiatky poštového úradu, ale iba podľa názvu novín alebo časopisu, prípadne z pečiatky odosielateľskej organizácie.

Chcem uviesť niektoré údaje získané z vlastných materiálov, ktoré doplnia údaje publikované v uvedenom článku od D. Evinica. Čísła známok sú uvedené podľa Špecializovaného katalógu 2001.

Druhy vyhotovenia sú určené podľa D. Evinica, ale poradie a popis druhov som upravil s použitím poznatkov z mojich materiálov:

- 1 • Všetky štyri strany známky sú zúbkované
- 2 • Tri strany zúbkované, jedna strana nezúbkovaná
- 3 • Lavá a pravá strana známky je zúbkovaná
- 4 • Horná a dolná strana známky je zúbkovaná
- 5 • Jedna strana zúbkovaná
- 6 • Dvojica známok je zúbkovaná po obvode a priestor medzi známkami je nezúbkovaný

Všetkých šesť druhov vyhotovenia bolo zhotovených s rôznymi rozmermi zúbkovania, pretože každý užívateľ používal jemu dostupné perforovacie zariadenie. V nadväznosti na článok D. Evinica tiež neuvádzam rozmery zúbkování, ale pri zaradovaní týchto známok bude veľkosť zúbkovania dôležitým parametrom poukazujúcim na užívateľa tohto zúbkovania. Napríklad známky uvedené v nasledujúcich odsekoch a používané Správou Matice Slovenskej - Administráciou Slovenska v Turčianskom Sv. Martine, majú všetky vo vyhotovení 1 aj 3 známok č. NV 14Y aj NV 23 rovnaké zúbkovanie.

Obr. 1 (vľavo) a obr. 2

Uvedené druhy vyhotovenia som spresnil podľa svojich materiálov. Väčšina pečiatkovaných súkromne zúbkovaných novinových známok je zmytých z novín. Doteraz sa nikto podrobnejšie touto problematikou nezaoberal, preto predpokladám, že tieto známky neboli dodatočne upravované. Ale aj tak pokladám za jednoznačné dokladovanie druhu vyhotovenia minimálne výstrižok, kde pečiatka siaha aj mimo známky.

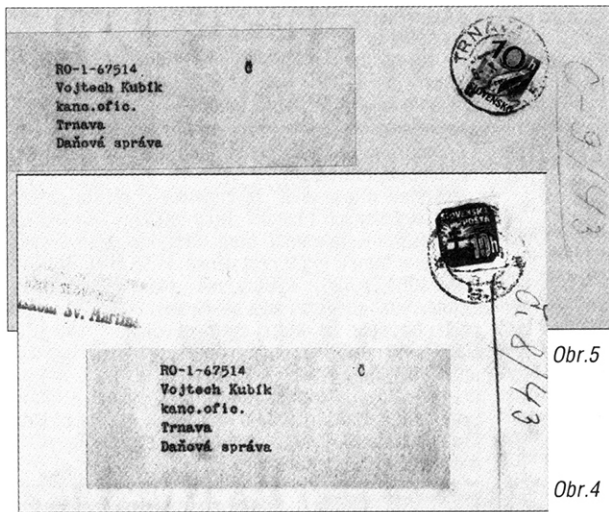

Obr. 3

V zbierke mám dokladované **vyhotovenie 1** známky **NV 11z** dodané na poštu Bratislava 1 s nečitateľným dátumom a nezisteným odosielateľom, **NV 14Y** dodané na poštu Bratislava 1, s malými perforačnými otvormi priemeru 0,5 mm zo dňa 8.XII.1942. Odosielateľom, a teda asi aj užívateľom uvedeného súkromného zúbkovania bola administrácia týždenníka LES A DREVO v Bratislave. Tiež mám dokladovaný známku **NV 23** dodanú na poštu Trnava zo dňa 28.XI.1943. Odosielateľom, a teda asi aj užívateľom uvedeného súkromného zúbkovania bola Správa Matice Slovenskej - Administrácia Slovenska v Turčianskom Sv. Martine.

Vyhotovenie 2 je dokumentované na známke č. 14Y (obr.1). Skutočnosť, že nejde o náhodný výskyt, dokazuje výstrižok z časopisu s použitím známky č. 14Y s uvedeným druhom vyhotovenia, dodaným na poštu BRATISLAVA 1 dňa 26.XI.1941 (obr.2). Z výstrižku nemožno určiť

odosielateľa. Obe tieto známky majú riadkové zúbkovanie, perforačné otvory priemeru až 1,5 mm a nezúbkovanú spodnú stranu. Tento druh vyhotovenia je uvedený aj na str.78 Špecializovaného katalógu 2001 na známke NV 2 s nezúbkovanou ľavou stranou. Poloha nezúbkovej strany sa dá označiť pre jednotlivé strany indexami **h, d, l a p**. Potom dostaneme druhy vyhotovenia 2h, 2d, 2l a 2p. Vznik tohto druhu vyhotovenia bol možný odstrihnutím niektorých obvodových okrajov hárkov pred zúbkovaním pre druh vyhotovenia 1, ako je to vidieť na známke 11Y - 2l a 11Y - 1 (obr.3).

Obr.5

Obr.4

Ďalšie doplnenie sa týka použitia **vyhotovenia 3**. Toto vyhotovenie mám dokladované na známkach hodnoty 10 h č. **NV 14Y** a č. **NV 23** so zvislým zúbkovaním. Obe tieto použitia boli dodané na poštu TRNAVA a to známka č. NV 14Y dňa 10.IX.1943 (obr.4) a známka č. NV 23 dňa 5.X.1943 (obr.5). Odosielateľom, a teda aj užívateľom uvedeného súkromného zúbkovania bola Správa Matice slovenskej - Administrácia Slovenska v Turčianskom Sv. Martine.

Obr.6

Obr.7

Ako **vyhotovenie 4** som zaradil samostatnú známku vyhotovenú len hore a dole, ako dokladovaná známka č. NV 14Y (obr.6). Dvojicu známok zaradenú D.Evinicom ako samostatný druh vyhotovenia považujem za násobné použitie vyhotovenia 4.

Vyhotovenie 5 so zúbkovaním len na jednej strane mám dokladované na známke NV 16Y. Vznik tohto druhu vyhotovenia bol možný odstrihnutím ľavých a pravých obvodových okrajov hárkov pred zúbkovaním pre druh vyhotovenia 3, ako je to na známke 16Y - 5p a 16Y - 3 (obr.7), alebo horných a dolných obvodových okrajov hárkov pred zúbkovaním pre druh vyhotovenia 4.

Zvláštne použitie súkromného zúbkovania je **vyhotovenie 6**, ktorým sa z dvoch samostatných nezúbkovaných známk vytvorila zúbkovaním

jedna dvojnámka s dvojnásobnou nominálnou hodnotou. Toto vyhotovenie sa asi použilo hlavne po 9.12.1940, keď sa zvýšil poplatok za 1 výtlačok novín do 100 g z 5 halierov na 10 halierov a bol záujem minúť zásoby známk hodnoty 5 h. Preto je najviac známe na známke č. NV 11Y. Vyhotovenie 5 mám dokumentované však aj na známke č. NV 14Y (obr.8).

Na trhu sa občas objavia aj nepoužité známky so súkromným zúbkovaním. Tu je veľmi problematické určiť, či ide o skutočne používané súkromné zúbkovanie alebo o špekulatívne výroby. Mám dokladované nepoužité známky s okrajom NV 13y, 15y a 17y, vyhotovenie 1, zúbkovanie RdZ 10 ½. Uvedené zúbkovanie som však ešte na žiadnej použitej známke nevidel, čo však nemusí znamenať, že neexistuje.

Obr.8

Každý distribútor, ktorý používal súkromne zúbkované novinové známky, mal vlastný spôsob ich zúbkovania. Z dokumentačnej aj zberateľskej stránky by bolo zaujímavé sledovať používanie súkromne zúbkovaných slovenských novinových známk podľa spôsobu vyhotovenia, ktoré spracoval a publikoval vo svojom článku D. Evinic, podľa použitého zúbkovania a hlavne podľa miesta použitia. Z týchto údajov by sa dalo zistiť, v ktorých inštitúciách uvedené zúbkovania vznikli a prípadne tiež podľa dátumu určit obdobia ich použitia. Na ich základe by bolo možné jednotlivé súkromné zúbkovania presne zaradiť podľa miesta vzniku, zúbkovania, spôsobu vyhotovenia a prípadne obdobia použitia.

Zo študijného hľadiska je to veľmi náročná práca, lebo dokladov poštového použitia novinových známk je pomerne málo. Pečiatkovaní týchto známk sa venovala tiež minimálna pozornosť a vzhľadom na mákky podklad novín, prípadne časopisov, sú údaje na dochovaných pečiatkach na novinových známkach väčšinou veľmi zle čitateľné. Rovnako náročné je aj nájdenie novinovej celistvosti s identifikovateľným distribútorom. Napriek všetkým týmto obtiažiam jediný spôsob na zdokumentovanie

súkromne zúbkovaných novinových známok vidím v spolupráci ostatných zberateľov, vlastníacich dopĺňujúci materiál, a v publikovaných ich poznatkoch.

Dodatočne sa mi dostal do rúk článok Štefana Piška, ktorý je uverejnený v časopise Zberateľ 5/2002. Autor v ňom upravil rozdelenie súkromných zúbkovaných slovenských novinových známok podľa jemu dostupných materiálov. Jeho poznatky sa v mnohých smeroch zhodujú z mojimi, až na malé rozdiely. Som veľmi rád, že uvedenou tematikou sa zaoberá viac zberateľov a že zásluhou iniciatívneho článku D.Evinica sa prostredníctvom časopisu Zberateľ rozprúdila diskusia, na základe ktorej bude možné otázku súkromného zúbkovania sledovať a dopĺňovať podľa zistení viacerých zberateľov. Výsledkom spoločnej práce by malo byť, ako píše Š.Piško, ujasnenie a ujednotenie niektorých pojmov v uvedenej oblasti. Zároveň prosím oboch citovaných autorov, aby tento článok

brali iba ako doplnok k ich záslužnej práci, ktorý by mohol pomôcť v dopĺňaní predmetnej tematiky ■

Pramene:

- [1] D.Evinic, Súkromne zúbkovanie slovenských novinových známok, Zberateľ 3/2002, s.20
- [2] Š.Piško, Ad: Súkromne zúbkovanie slovenských novinových známok, Zberateľ 5/2002, s.24
- [3] Špecializovaný katalóg SLOVENSKO 2001, ZSF
- [4] Zbierka autora

PATRIA DO ŠPECIALIZOVANÝCH ZBIEROK SLOVENSKA?

Do redakcie sme dostali list od pána Petra Deďa z Bardejova, v ktorom sa na nás obracia s niekoľkými otázkami:

„V minulých dňoch som dostal k dispozícii sériu štyroch »známok«, ktorých reprodukciu Vám zasielam. Predpokladám, že tieto »známky« vydala skupina emigrantov na propagáciu svojej činnosti, o čom svedčí na nich aj nápis „Slovenský oslobodzovací výbor“ (SOV). Vydanie datujem do rokov 1947-1948 a miesto vydania Vatikán... „Pán Deďo by sa rád dozvedel o vzniku a histórii týchto „známok“ a rád by dostal odpoveď aj na otázku, či majú nejakú filatelistickú hodnotu a či ich možno zaradiť do špecializovanej zbierky Slovenska.

vieruhodných dokladov by sa mohli pokúsiť dať odpoveď na položené otázky.

Môžeme pripomenúť, že zmienku o týchto „známkach“ vydávaných rôznymi organizáciami slovenských emigrantov v zahraničí, pred rokmi uverejnil časopis Filatelie v článku Ing.V.Feldmanna: POZOR NESBÍRAŤ! (č.14/1983, s.430). Vyobrazené „známky“ pravdepodobne vydali predstavitelia slovenskej emigrácie, ktorá odišla na západ po druhej svetovej vojne. V roku 1953 „Slovenský oslobodzovací výbor“ predával „emisiu“ pozostávajúcu z piatich hodnôt (1, 2, 3, 4 a 5 Ks). Na ich nepoštový charakter upozornil aj článok v Berner Briefmarken-Zeitung (1954/1). Článok citoval aj katalóg Zumstein a o týchto „známkach“ sa zmieňoval ako o nálepkách (Vignetten).

Dať odpoveď na otázky pána Deďu nevieme, pretože o týchto „známkach“ nič nevieme a vo filatelistickej praxi sme sa s nimi doteraz ani nestretli. Táto problematika by mohla zaujímať Komisiu slovenskej poštovej známky ZSF, Slovenské filatelistické vedecké spoločenstvo alebo poštových historikov, ktoré po získaní a zhodnotení

Lichtenštajnské stavby

Popri pohľadoch na časti miest a obcí, architektonických pamiatok staršieho dáta, poštová správa lichtenštajnského kniežatstva prekvapila zberateľov trojznámkovou sériou, ktorá od doterajších známok má iný charakter i formát. Na prvej je kaplnka sv. Terézie zo Schaanwaldu postavená v rokoch 1936-1939 a na ďalších dvoch známkach sú stavby úžitkovej povahy - vinohradnícka lisovňa v Maurene a transformčná stanica v Pirschu. Známky podlhovastého tvaru na výšku majú nominálne hodnoty 70, 90 a 110 rappov. Ich autorom je G. Malin a boli vytlačené štvorfarebno hlbokotlačou firmy Helio Courvoisier vo Švajčiarsku □ Zc

Hudba Južnej Afriky

Sympatickú sériu príležitostných poštových známok vydala viani Južná Afrika. Podporila ňou propagáciu národného hudobného festivalu, ktorý sa tu konal vo viacerých mestách štátu. Sú na nich zobrazené tradičné africké hudobné nástroje, bubon tamtam a búrska harmonika, ale aj také hudobné nástroje ako trúbka, gitara a violončelo. Svojimi výtvarnými návrhmi na túto emisiu sa grafici S.Cuff a T.Swanepoelová po prvýkrát uviedli v známkovej tvorbe. Známky boli vydané v hodnotách 1,40, 1,90, 2,50, 3 a 7 R □ Zc

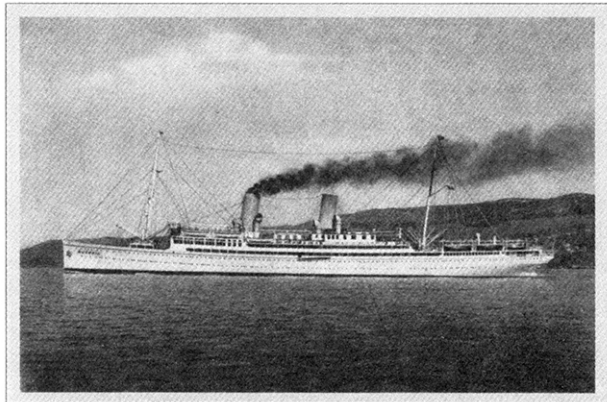

IMPERATOR A TIE DRUHÉ... (2)

Eva Lechnerová

Po I. svetovej vojne sa veľa zmenilo, ale emigrácia za more neustávala. Rozpadlo sa Rakúsko-Uhorsko, vznikla Česko-Slovenská republika, nemeckí zaoceánski obry sa rozplynuli vo vojnových náhradách pre víťazné veľmoci. Vystahovalectvo však dostalo novú formu. Stratili sa sólo agenti plavebných spoločností a na ich miesto nastúpili priame zastupiteľstvá. V Česko-Slovensku si otvorili kancelárie v Prahe na najexkluzívnejších adresách. Záujemcovia o emigráciu museli požiadať o vystahovalecký pas, čo malo teoreticky umožniť prehľad o vystahovaní.

Pozrime sa na prvých povojnových 16 rokoch, na obdobie 1918-1934. Za toto obdobie sa vydalo obyvateľom Slovenska 193 816 vystahovaleckých pasov, z toho 130 998 do zámoria a zaznamenaný počet prepravených Slovákov do zámoria bol 107 284. Ukázalo sa, že vycestoval aj nezistený počet osôb bez vystahovaleckých pasov cez iné európske štáty. Najviac ich smerovalo do Kanady (asi 32 000), USA (13 000), Argentíny (8 700) a Brazílie (3 200). Počet emigrantov do USA sa znížil pre obmedzenie štátnej imigračnej politiky USA, ale na druhej strane, mnohí odchádzajúci do Kanady vopred kalkulovali s ľahším neskorším prechodom do Spojených štátov.

Obr.7 - Pohľadnica osobnej lode AUSONIA (Cunard Line)

Inzeráty plavebných spoločností sídliačich v Prahe sa objavovali aj v slovenských novinách. V inzerátoch v rokoch 1923-1924 najčastejšie ponúkali svoje služby:

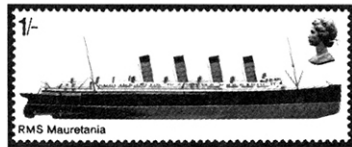
- Americko-britská spoločnosť WHITE STAR LINE so sídlom na Václavskom nám. 68,
- Americko-britská spoločnosť CUNARD LINE, Václavské nám. 58,
- Americká spoločnosť UNITED STATES LINES, Na príkopě 19,
- Britská spoločnosť ROYAL MAIL LINE na Hybernskej 24,
- Nemecká Hamburgsko-juhoamerická paroplavebná spoločnosť na Havlíčkovom nám. 2.

Posledné dve spoločnosti zabezpečovali priame plavby do prístavov Južnej Ameriky; prvá z Cherbourgu, druhá z Hamburgu.

Kým posledné dve spoločnosti disponovali s menšími parníkmi, ktoré po sebe nezanechali výraznejšie stopy v dejinách plavby 20. storočia, u prvých troch nachádzame lode ovenčené slávou, najmä pri získavaní Modrej stuhu Atlantiku.

Lode spoločnosti WHITE STAR LINE sú charakteristické pomenovaním menami, ktoré až na malé výnimky končia koncovkou -ic. Nachádzame tu **Majestic**, čiže exBismark, posledný loď z „veľkej nemeckej

trojky“, ale i **Olympic**, sesterskú loď Titanicu, ďalej **Baltic**, prvú loď na svete, ktorá zachytila rádiotelegrafické volanie o pomoc inej lode v roku 1909 (zhodou okolností sesterskej lode **Republic**).

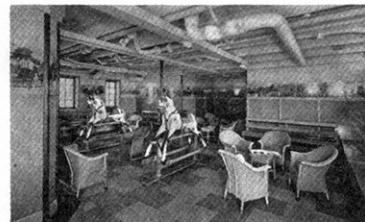
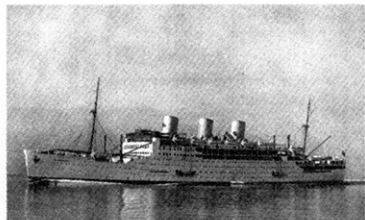
Obr.8 - Loď Mauretania na známke Veľkej Británie (Mi.503)

Obr.9 - Potopenie lode Lusitania na známke Ostrova Man (Mi.183)

Spoločnosť CUNARD LINE zase obľubovala v názvoch lodí koncovku -ia a mala čo ponúkať. Bola to nielen **Berengaria**, čiže už náš známy exImperátor, ale predovšetkým slávna **Mauretania**, ktorá mala dĺžku 240,8 m a bola držiteľkou Modrej stuhu od roku 1907 do roku 1929. Mauretánium (Mi.GB 503) dali do prevádzky v roku 1907. Naraz odviezla 2335 cestujúcich. Bola o meter dlhšia než jej nemenej známa sesterská loď **Lusitania** (Mi.GB-Man 183), tiež držiteľka Modrej stuhu, potopená nemeckou ponorkou v roku 1915. Mauretánia pri najrýchlejšej plavbe cez Atlantik prekonala trasu za 4 dni a necelých 11 hodín (spolu 107 hodín) priemernou rýchlosťou 26 uzlov (48,2 km/hod.). Na porovnanie, v povojnových rokoch priamy osobný vlak na 700 km dlhej trati Praha-Košice išiel 24 hodín, čiže Mauretánia bola ako dopravný prostriedok rýchlejšia.

Americká spoločnosť UNITED STATES LINES sa zase pýšila ďalšou lodou z „veľkej nemeckej trojky“ - **Leviathanom**, čiže exVaterlandom. Ponúkala aj plavbu lodou **George Washington**, tiež bývalou (pokračovanie na str.19)

PENINSULAR & ORIENTAL
STEAM NAVIGATION COMPANY

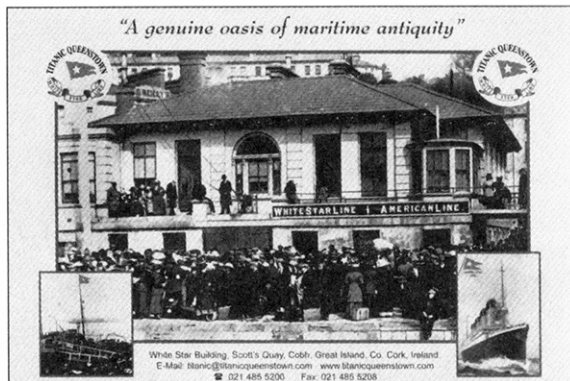
TURBO-ELECTRIC SHIP
STRATHAIRD

LETTER CARD

TO *Mr. R. Barrill*
41 Seventh Avenue
Manor Park
London E. 12

FROM _____

Obr.10 - Skladačkový pohľadnicový list (Letter Card) z lode STRAT-HAIRD plávajúca na austrálskej linke - (hore) adresná strana zloženého listu, (vľavo) rozvorený list s vyobrazením turboelektrickej lode Strathaird s výtlakom 22,5 tis. BRT a pohľadní na jej interiér turistickej triedy: jedáleň, spoločenskú miestnosť, škôlku pre deti a dvojpostelovú kajutu

Obr.11 - Súčasná „retropohľadnica“ z írského Cobhu. Zobrazuje budovu spoločnosti WHITE STAR LINE na Škótskom prístavisku a cestujúcich čakajúcich na naloženie. Na malom obrázku vľavo je prístavný mostík, vpravo je TITANIC. Keďže pohľadnicu vydala Spoločnosť Titanic, dá sa predpokladať, že fotografický záber je dokumentom z čias pred vyplávaním Titanicu alebo z časovo blízkeho obdobia. Prístavné mesto Cobh leží na Great Island v oblasti corkskeho prístavu (pozri mapku Írska). Cork je oblasťne stredisko a leží v ústí rieky Lee do hlbokého morského zálivu, ktorý sa nenazýva záliv, ale Corkský prístav.

V ňom leží niekoľko ostrovov, na najväčšom je mesto Cobh, ktoré sa uvádza aj ako osobný a pomocný prístav Corku. Je to jeden z najprirodzenejších prístavov na svete. V roku 1849, na počesť návštevy kráľovnej Viktórie, premenovali Cobh na Queenstown a názov trval do roku 1921. Pre Írsko je symbolom emigrácie, iba z neho vycestovalo do Ameriky 2 a pol milióna Írov. V Cobhe je aj pamätník obetiam Lusitanie, potopenej v blízkosti pobrežia nemeckymi torpédami v roku 1915

HAMBURKU
CHESBROUGH KONTAKTOVATI
A LIVERPOOLU
NEW-YORKU
A KANADY
TELEGRAMY CUNARDO PRAHA
TELEFON 1921

CUNARDOVA PAROPLAVENÍ AKCIOVÁ SPOLEČNOST

PRAHA II.
VLAČKOVÉ NÁM. SA. 192

V odpovědi na Vaše listy
uvolní číslo:

dvůlčujeme sa na naše predložie dopisovanie ohľadne
Vašej cesty do Kanady a svedíme Vám dnes 5 dotazníky, z ktorých 2 anglické len podbite dole na pravo /na červené vyznačenom mieste/, keďže dotazník slovensky vlastnoručne presne vyplňte a kartičky podpište, keďže vzhľadom na vyznačené v hospodárskych prešahoch. Ste sármy a viete čítať a písať. -
Keď nám dotazníky okamžite vrátite, sažeme tie konte-odelenia vízumu. -
Ke žiadnych okolností nerobte však prípravu k odjazdu prv. kým Vás neupovedomíme, že sme obdržali pre Vás uriaznivú odpoveď. -
Pri spätnom zaslani dotazníkov odšte nám, či už máte pas vystavený alebo či máte o ten záhadno. - Ak nemáte dotiaľ cestovný pas, alebo ak Vás žiadost o jeho vystavenie bola zamietnutá, budete musieť ísť na úlo, kým neobdržite správu smerodajného kanadského úradu a keď bude priaznivá, mohol by ste si na sklade mať pas vyšídaný. -
Upozorňujeme Vás konečne, že by ste museli mať najmenej 100,5 dolárov, to je asi Kč 5.300,-, z ktorých prídava na cestu z Prahy do kanadského prístavu 103,5 dolárov, na cestu z kanadského prístavu do Winnipegu v Kanade 25,-
na prekasu po príchodu do Kanady /ktorá čiastka Vám ovšom bude ponehaná/, 25,-
celkom teda tak hore sponozatá 153,5 dolárov.

Porúčame sa Vám s úplnou úctou :
CUNARDOVA PAROPLAVENÍ AKCIOVÁ SPOLEČNOST.

Obr.12 - Inštruktážny cyklostylovaný list spoločnosti Cunard Line v Prahe.

0028

LIGNES FRANÇAISES

ON BOARD THE CUNARD RMS AQUITANIA 21. 8. 1931.

*St. Beron Praha
Tubli'čská
4 Chicagohypl novinová
peničtli občianky z Batovjok Novin*

ON BOARD THE CUNARD RMS AQUITANIA 21. 8. 1931.

*St. Beron Praha
Tubli'čská
4 Chicagohypl novinová
peničtli občianky z Batovjok Novin*

Obr.14 - Hlavičkový listový papier s textom: Na palube Cunardovej R.M.S. Aquitania (Aquitania bola posledná loď postavená so štyrmi komínmi). K listu patrí aj obálka s emblémom spoločnosti.

nemeckou loďou, ktorú takto pomenovali už pôvodní majitelia, aby personifikovali nádeje emigrantov, pre ktorých bola pôvodne stavaná.

Záujem využívať služby týchto spoločností aj na Slovensku, dokumentuje cyklostylovaný inštruktážny list spoločnosti CUNARD LINE napísaný, i keď trochu kostrbato, po slovensky. Z textu nie je celkom presne určené, či ide o emigráciu alebo návštevu Kanady, ale najskôr to pravé. Spoločnosť žiada o vyplnenie dotazníka pokiaľ respondent je zdravý, vyzná sa v hospodárskych prácach a vie čítať a písať. Na základe toho sľubuje vybaviť vízum a oznajmuje, že na cestu je potrebné 153,5 USD (vtedy 5300 Kč), o nákladoch na spätočnú cestu sa nehovorí. Naopak, v sume ja zahrnutá položka na preukaz po príchode do Kanady.

Začiatkom tridsiatych rokov sa v Prahe usadila aj francúzska plavebná spoločnosť COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE z Le Havru. Nie je známe, že by jej pôsobenie v tých časoch v Prahe malo priamu súvislosť s prípravou emigrantov, ale je to pravdepodobné. Filatelisticky je však zaujímavé tým, že ako jediná zo všetkých plavebných spoločností etablovaných v Prahe používala odtačok výplatného stroja. V obrazovej časti mal kresbu lode France (1912-1932), najväčšej a najrýchlejšej francúzskej lode tohoto obdobia. France, dlhá 217 m pre 2026 pasažierov, bola jedinou francúzskou loďou z celkového počtu dvanástich štvorkomínových parníkov, ktoré boli postavené.

Zoznam parníkov, ktoré boli v ponuke spoločností pôsobiach v Prahe v rokoch 1923-1924

- **CUNARD LINE:** Albania, Andania, Aquitania, Ausionia, Berengaria, Mauretania, Saxonia, Thyrrhia
- **WHITE STAR LINE:** Adriatic, Baltic, Canada, Cannopic, Celtic, Cedric, Doric, Haverford, Haverford, Homeric, Majestic, Megantic, Olympic, Pittsburg, Regina
- **UNITED STATES LINES:** George Washington, Leviathan, President Arthur, President Filmore, President Harding, President Roosevelt, America
- **ROYAL MAIL LINE:** Andes, Arlanza, Avon, Darro, Deseado, Ohio, Almazora, Araguay, Desna
- **HAMBURGSKO-JUHOAMERICKÁ PAROPLAVEBNÁ SPOLEČNOSŤ:** Antonio Delfino, Bilbao, Cap Polonio, Espana.

Novinové inzertary pravidelne zverejňovali dátumy odchodov lodí približne na dva mesiace dopredu s uvedením cieľového prístavu. Lodné spoločnosti naďalej pokračovali vo vydávaní propagačných materiálov, ktoré sa dali využiť na korešpondenciu. Predovšetkým to boli pohľadnice s fotografiami lodí, ale i hlavičkový listový papier, ktorý bol k dispozícii cestujúcim ■ (pokračovanie v budúcom čísle)

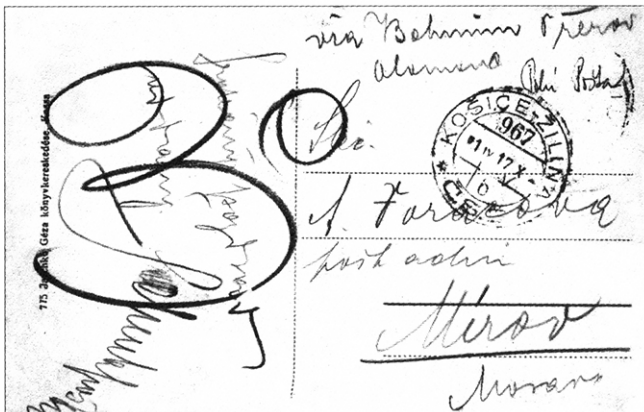
VLAKOVÁ POŠTA KOŠICE-ŽILINA / 967

Jozef Tekel

Monografia (E.Votoček, 1988) predpokladá existenciu vlakovej pošty Košice - Žilina 967 (a späť), avšak neregistruje odtlačok jej pečiatky. Existenciu pečiatky predpokladá v období rokov 1919 až 1920. Nález celistvosti (na obr.) vyriešil problém existencie a aktívneho používania neznačenej pečiatky. Listok poľnej pošty má kvalitný odtlačok dennej pečiatky vlakovej pošty s legendou **KOŠICE - ŽILINA / 967 / Č.S.P. / b** (typ V. 21). Odosielateľ označil zásielku rukopisnou poznámkou Poľná pošta, ktorú doplnil smerovým údajom via Bohumín, Pferov, Olomouc. Pravdepodobne táto skutočnosť bola príčinou chybného zaťaženia zásielky trestným poplatkom (doplatným) vo výške 30 h (2 x 15 h). Výrazná modrá číslica „30“ sice upozorňovala na doplatné, ktoré dodacia pošta nevybrala, pretože si všimla bezplatný charakter zásielky poľnej pošty, hoci zásielka nemala odtlačok útvarovej pečiatky vojenskej jednotky odosielateľa. Odosielateľ zásielky bol pravdepodobne príslušníkom niektorého staničného veliteľstva na trati Košice - Žilina, a preto zásielka bola oslobodená od poštového poplatku. Zaujímavé je zistenie, že odtlačok pečiatky vlakovej pošty 967 má kontrolné písmeno „b“, takže nepriamo potvrdzuje aj existenciu pečiatky s konštantným písmenom „a“. Odtlačok tejto pečiatky predbežne nie je známy. V nastavení dátumového mechanizmu pečiatky sa stala chyba (1.IX.17), správne mal byť nastavený dátum 1.IX.19.

Vlaková pošta 967 vznikla v lete 1919 a nadviazala na dve vlakové pošty (č.181, 182) bývalej uhorskej poštovej správy, ktoré zabezpečovali poštovú prepravu na trati Košice - Žilina (Kassa - Zsolna). Vlaková pošta 967 podliehala poštovému úradu Košice 2 podobne ako vlakové pošty 966 a 968, ktoré jazdili na trati Košice - Bohumín. Pozoruhodná je skutočnosť, že podľa zoznamu vlakových pôšt z októbra 1919, ktorý vydalo Riaditeľstvo pošty a telegrafov v Bratislave, úradne existovala už vlaková pošta Košice - Bohumín / 967 (a späť). Na základe tejto informácie si dovoľím vysloviť predpoklad, že ako prvá československá vlaková pošta na trati Košice - Žilina vznikla v auguste (?) 1919 vlaková pošta Košice - Žilina / 967. Košicko-bohumínska železnica zabezpečovala poštové spojenie Slovenska so severnou Moravou, a preto vlaková pošta 967 bola predĺžená v jeseni 1919 až

do Bohumína. Trojica vlakových pôšt (966, 967, 968) zabezpečila výdaj a príjem poštových záverov pre Triediareň československých poľných pôšt (TPP) na železničnej stanici Žilina. Opísaná celistvosť ukazuje strategický význam železnice, ktorá bola vojensky kontrolovaná až do vyriešenia sporu s Poľskom o hranicu na Těšínsku a podpísania mierovej zmluvy s Maďarskom, ktorá stanovila hranicu Slovenska s južným susedom ■

Pohľad z vrtníka na ostrov - srdce

Aj v tomto roku vierceré poštové správy vydali príležitostné známky k sviatku zamilovaných, ktorý sa pred niekoľkými rokmi rozšíril v Európe. Francúzsko, ktoré pred desiatkou rokov ako prvé začalo popularizovať sviatok sv.Valentina (14. február), nezaostalo ani

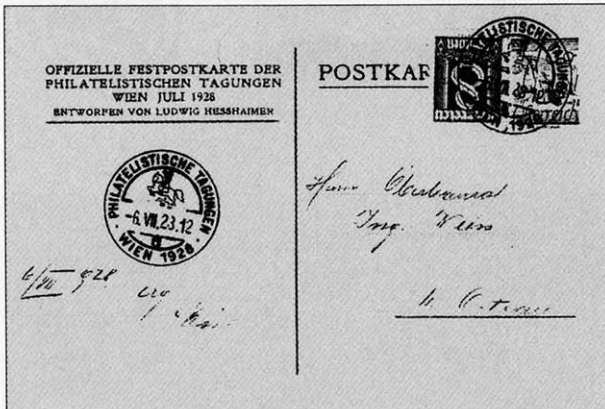
teraz. Pre tohtoročnú známku zvolilo veľmi originálny námet: Jeden ostrov z Novej Kaledónie, ktorý svojou vegetáciou, piesčitým pobrežím a morom obklopujúci ostrov pri pohľade z výšky tvorí zeleno-zlaté srdce. Znáмка bola vyhotovená na základe záberu majstra fotografie Y.Arthura-Bertranda. Znáмка štvorcového tvaru nominálnej hodnoty 0,46 € je vytlačená hĺbkotlačou v hárčekoch po piatich známkach a s rovnakým počtom spojok. Na spojkách sú vytvorené rozličné obrázky so snímok zeme z výšky. Valentínovský námet zdôrazňuje aj zúbkovanie známkov v podobe srdca. Zdá sa, že Francúzii v úsilí o nové a atraktívne námety na poštových známkach pokračujú nezmenšenou mierou □ Zc

SÚKROMNÉ CELINY RAKÚSKA (3)

Korešpondenčné lístky, pohľadnice s natlačenou známkou a celinové obálky

Upevňovanie filatelickej organizátorskej činnosti sa začalo prejavovať i na zväzovej úrovni. Ako ukážku takejto spolupráce možno celinársky dokumentovať na obrázkovom korešpondenčnom lístku, ktorý bol vydaný v roku 1928, keď Viedeň hostila kongres FIP. Rakúski filatelisti zabili hneď niekoľko múch jednou ranou, pretože vo Viedni sa v dňoch 5.- 10. júla zišli jednak domáci zberatelia na svojom 7. zjazde, ďalej sa tu konal 5. zjazd nemeckých filatelistických zväzov a súčasne 34. zjazd nemeckých filateliov.

Príležitostná pohľadnica s natlačenou 10 gr známkou a dofrankovaný 8 gr známkou vydania 1925 zaslaná z týchto akcií známemu filatelistickému odborníkovi v oblasti známk plebiscitného územia SO - 1920 Ing. J. Weissovi z M. Ostravy dokumentuje tieto akcie (obr. 1 a, 1b).

Obr. 1b - Adresná časť pohľadnice s natlačenou známkou 10 gr vydaná k dňom filatelie vo Viedni v roku 1928

zberateľov známk v meste Graz, ktorého súčasťou boli i 15. dni rakúskych filateliov. Lístok s natlačenou známkou 5 gr, dofrankovaný 4 gr leteckou známkou a prezentovaný aj príležitostnou pečiatkou, je zaslaný letecky z Grazu do Budapešti dňa 14.3.1936 významnému maďarskému zberateľovi leteckých známk a celistvosti G. Kvaszayovi (obr. 2).

Na dokreslenie bohatého rozsahu vydavateľskej celinárskej činnosti zameranej na propagáciu filatelie, predkladám ukážku, ktorá je neodmysliteľnou súčasťou každého zberateľa - obchodníku činnosť. Obchodníkom so známkami v kalendári filatelistického života každoročne od roku 1930 pripadal výročný deň na september. Korešpondenčný lístok s príležitostnou pečiatkou dokumentuje 7. medzinárodný deň obchodníkov so známkami, ktoré sa konali vo Viedni v dňoch 12. až 15.9.1936 (obr. 3). Zaslaný bol V. Eksteinovi, majiteľovi obchodnej firmy so známkami a vydavateľovi katalógov vychádzajúcich od roku 1923.

Obr. 2 - Poštový lístok letecky prepravený z Grazu do Budapešti

Obr. 1a - Obrázová časť pohľadnice s natlačenou známkou k filatelistickým podujatiam vo Viedni v roku 1928

V tradícii organizovania dní filatelie sa pokračovalo prakticky až do rozpadu I. Rakúskej republiky. Každoročne pri tejto príležitosti bol vydaný i vkusný obrázkový korešpondenčný lístok s príležitostnou pečiatkou. Bohatú spolkovú činnosť aj mimo centra filatelie - Viedne, možno dokumentovať lístkom vydaným pri príležitosti 50. výročia založenia klubu

(Zhora dole) Obr.3 - Poštový lístok vydaný pri príležitosti 7.medzinárodného dňa obchodníkov s poštovými známkami - Obr.4 - Firemný list s tlačivom z 28.3.1906 zaslaný z Viedne do Českých Budějovic, tarifná sadzba od 1.1.1900 3 h (známka F.J.I.) znehodnotená dennou strojovou pečiatkou.(Tieto pečiatky pošta WIEN 1 začala ako prvá v Rakúsko-Uhorskej monarchii používať od roku 1901 na hromadné pečiatkovanie zásielok) - Obr.5 - Firemný list zaslaný 26.6.1903 v rámci Viedne s frankatúrou 6 h (známka F.J.I.), ktorá sa používala od 1.1.1900 do 15.1.1907 na zásielky v miestnom styku

Obálky s natlačenou známkou

Medzi rakúske súkromné celiny, ktoré našli širšie uplatnenie v poštovom styku a ich vznik si vyžiadala denná potreba zasielanej služobnej korešpondencie, patrili obálky s natlačenou známkou.

Rakúska poštová správa síce už vydávala od roku 1861 oficiálne celinové obálky, z ktorých najmä obálky s výplatnou známkou VI. až IX. emisie našli v súkromne zasielanej korešpondencii pomerne široké uplatnenie, avšak pre rozširujúce sa potreby firemnej, bankovej, súdnej a obchodnej korešpondencie absolútne nevyhovovali. Preto najst oficiálne vydanú celinovou obálku, v ktorej bola zaslaná iná než súkromná korešpondencia, je skutočnosť vzácnosť. Korešpondencia týchto inštitúcií bola zasielaná v obálkach, ktoré boli frankované bežnými výplatnými známkami.

Nie neochota viedla tieto inštitúcie nepoužívať oficiálne vydané celinové obálka, ale ich nevhodnosť pre potreby užívateľov. Hlavným dôvodom bol malý rozmer obálok a prakticky nepoužiteľná nominálna hodnota vytlačenej známky. Od roku 1883 poštová správa praktizovala len dva rozmery obálok: 132x108 mm a 158x130 mm s 5 kr celinovou známkou F.J. I. v ráme.

Štátna správa vydala naposledy v roku 1901 obálky s 10 h známkou, tieto však zodpovedali len základnému tarifu za list do 20 gr. Zásielky väčšej hmotnosti a väčších rozmerov, zásielky doporučené a expres, častokrát zasielané aj do cudziny, vyžadovali vyššiu frankatúru, a preto predaj týchto obálok bol po roku 1904 pre nezáujem zastavený a ich platnosť skončila 31.10.1908. Výnos rakúskeho ministerstva obchodu a národného hospodárstva č.70 r.z. z 24.3.1903 rozšíroval tlač súkromných celín aj na obálky a ďalšie celiny. Výnos umožňoval v plnom rozsahu zabezpečiť používanie obálok optimálnych rozmerov a frankatúr požadovaných objednávateľom.

Na zabezpečenie objednávok používala štátna tlačiareň do roku 1908 na tlač známok na dodané obálky známky celinového vydania F. J. I. v ráme. Prvé vydania týchto súkromných obálok celinársky katalóg [1] eviduje 26 položiek: 7 obálok základného radu s nominálnou hodnotou 3, 5, 5, 6, 10, 20, 25 a 25 h, 15 obálok v dvojkombinácii základného radu a 4 obálky v trojkombinácii základného radu. Farba jednotlivých hodnôt je rovnaká ako pri známkach tlačených na iné druhy oficiálnych celín.

Praktické použitie niektorých dvojj- a trojkombinácií je však ťažko predstaviteľné vzhľadom na vtedy platné tarify. Napríklad známky 3 + 10 h alebo cenovo najvyššie hodnotená obálka s kombináciou známok 6 + 6 + 15 h.

Známky vydania 1908 / 14 - jubilejné 1908, boli použité na tlač 5 obálok základnej rady s hodnotami 3, 5, 10, 20 a 25 h, 10 obálok v dvojkombinácii, 4 obálky v trojkombinácii a 1 obálka so štvorkombináciou (5 + 5 + 10 + 10 h).

Toto vydanie spolu s predchádzajúcim vydaním bolo v poštovej prevádzke používané najčastejšie. Na základe dlhoročných skúseností so zbieraním týchto celín odhadujem, že prostredníctvom súkromných celinových obálok v období rokov 1905-1918 organizácie zabezpečovali asi 10 až 15% korešpondencie. Najpočetnejšie sa na tomto množstve zasielanej korešpondencie podieľali obálky s vytlačenou známkou 3 h na rozosielanie reklamných tlačív, prospektov a cenníkov, ďalej obálky s 10 a 15 h známkami na listy základnej hmotnosti do 20 gr a listy s ukázkami tovaru (Warenproben).

V práci U.Ferchenbauera [2], v časti o súkromných celinách, je vyobrazená ukážka vzácného použitia súkromnej firmenej obálky s natlačenou známkou F.J.I. v ráme, 25 h modrá dofrankovaná korunovou známkou vydania 1899, zaslanéj z Viedne do Limy 6.12.1906, ktorú hodnotí ako RR!

Väčšie uplatnenie použitia súkromných obálok medzi organizáciami bránil limit objednávania prítlačí známok v počte minimálne 10 tisíc kusov. Vyhotovenie celinových obálok v takomto veľkom množstve bol ekonomicky výhodný len pre väčšie organizácie s rozsiahlou korešpondenciou. Používanie súkromných celinových obálok do roku 1922 sa stalo bežnou súčasťou dennej korešpondencie. Počas tohto obdobia štátna tlačiareň cenín tlačila na požiadanie prakticky všetky najviac používané hodnoty výplatných, ale aj novinových známok. Za uvedené obdobie F.Schneiderbauer [1] eviduje 129 položiek halierových známok na obálkach, z toho 19 položiek necháva voľných z rovnakého dôvodu ako pri katalogizácii korešpondenčných lístkov □ **L.K.**

Literatúra:

- [1] Schneiderbauer, F.: Celiny Rakúska - špeciálny katalóg a príručka, 2.vydanie 1981
- [2] Ferchenbauer, U., Dr.: ÖSTERREICH 1850-1918, Wien 2000

(pokračovanie v budúcom čísle)

(Zhora dole) Obr.6 - R-list základnej hmotnosti zaslaný 25.4.1904 zo Smiřic do Prahy, natlačená známka 10 h, dofrankovaný 5 h a 2x 10 h (1901) • Obr.7 - List hmotnosti do 250 gr, miestna preprava vo Viedni 11.7.1908, dvojkombinácia známky F.J.I. 10 h. Po 15.1.1907 zvýhodnenie miestnej sadzby bolo zrušené a platila sadzba ako za medzímesto • Obr.8 - List vyššej hmotnosti zaslaný 8.3.1917 z Hodonína do Viedne. Frankatúra s natlačenými Jubilejnými známkami (1908) 5 + 10 h a dofrankovanie 5 h (1916) bolo nedostačujúce, pošta WIEN 1 zatažila list 10 h doplatnou známkou (1916)

FALOŠNÁ CELISTVOŠŤ

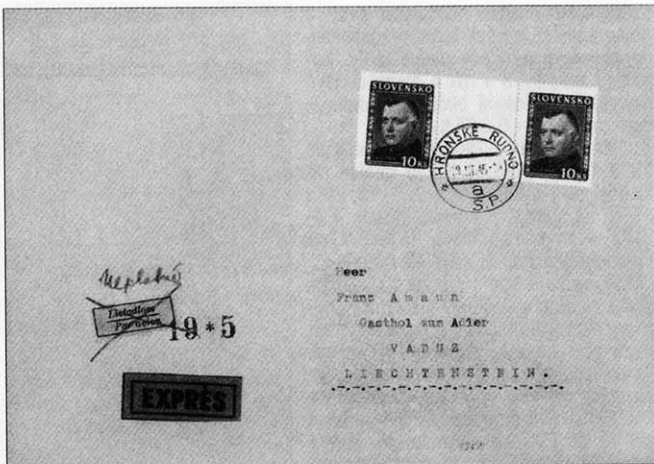
Miroslav Bachratý

Žiaľ, celistvosť, ktorá je predmetom článku Jozefa Tekeľa OPĀŤ FALOŠNÝ „MODRÝ ŠTEFÁNÍK“ [1] nie je jediným falzifikátom, ktorý sa dostal na stránky katalógu Republikovej filatelistickej výstavy ŽILINFILA 2001. Na strane 41 je vyobrazený expresný list, vyplatený spojkou 10-korunovej známky J. Tiso s odtláčkom dennej pečiatky HRONSKÉ RUDNO / S. P. / a / 18.III.1945, ktorý mal byť dopravený do Vaduzu / Lichtenštajnsko. Na zadnej strane obálky je odtláčok príhodnej pečiatky VADUZ / (LIECHTENSTEIN) / IX / 20.III.45-17.

Známky s portrétom J.Tiso, vydané pri príležitosti 6.výročia vzniku republiky, sa v poštovej prevádzke vyskytujú veľmi vzácné, aj to zväčša na filatelistami iniciovaných zásielkach. Použitie spojky s dvoma 10-korunovými známkami bolo obťažné na správne frankovanej zásielke a aj v tomto prípade nominálna hodnota vylepených známkov vysoko prekračuje platnú tarifu pre zásielku do ostatnej cudziny (aj pri zohľadnení skutočnosti, že mohlo ísť o list vo vyššom hmotnostnom stupni).

No nielen táto okolnosť činí predmetnú celistvosť „podozrivou“. Nepochybným dôkazom, že ide o dodatočne vyhotovený výrobok, je použitie dennej pečiatky HRONSKÉ RUDNO / S. P. Poštový úrad s týmto názvom totiž existoval do roku 1929, kedy bol premenovaný na **RUDNO NAD HRONOM** a bola mu pridelená pečiarka II. typu (bez iniciál Č.S.P.) s rozlišovacím písmenom „a“ [2]. Pôvodnú pečiarku teda nemohla prevziať slovenská poštová správa v roku 1939, a preto nemohla byť ani upravená vylomením písmena „Č“. Pečiarka sa v neznámej dobe dostala do nepovolných rúk a ako vidno, bola zneužitá na vyhotovenie falošnej celistvosti.

Zaujímavá je aj konfrontácia dátumu na pečiarku - 18.III.1945 - s reálnou situáciou v danom regióne. Obec Rudno nad Hronom bola

List so spojkou známkou J.Tiso vyhotovená falšovateľom ku škode zberateľov

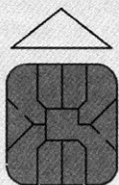
totiž obsadená sovietskou armádou 5. III. 1945 [3] a je veľmi nepravdepodobné, že by sa v priebehu necelých dvoch týždňov obnovilo poštové spojenie s Bratislavou, cez ktorú museli byť smerované všetky zásielky do cudziny. Ak by aj zásielka bola do Bratislavy dopravená, určite by bola podrobená cenzúre, ktorej podliehali všetky zásielky v medzinárodnom styku s výnimkou Nemecka a Protektorátu. Na celistvosti však žiadna stopa cenzúry (pečiarka, cenzúrna zálepka) nie je. Preškrtnutá letecká nálepka s poznámkou „neplatné“ a odtláčok pečiatky „19 * 5“ neznámeho určenia snáď mali len zvýšiť dôveryhodnosť celistvosti v očiach neskúseného záujemcu. Naviac, použitie známky s portrétom predstaviteľa bývalého režimu na území obsadenom Sovietmi, je viac než nereálne, odhliadnuc pritom od nepravdepodobnej skutočnosti, že známky v spojke by sa dostali o nedelňo po ich vydaní na tak malú poštu ako je Rudno nad Hronom.

Ťažko dnes zodpovedať otázku, kedy táto celistvosť vznikla, pretože všetky jej súčasti - pečiarka, obálka, letecká nálepka - mohli byť použité na jej výrobu práve tak v roku 1945, ako aj v nedávnej dobe. Pomerne kvalitný odtláčok pečiatky VADUZ by však mohol signalizovať, že táto bola vyhotovená s využitím kvalitnej reprografickej techniky, a teda by mohlo ísť o výrobok z nie dávnej minulosti. Každopádne je tento prípad falzifikátorskej aktivity signálom pre záujemcov o menej bežné a vzácne celistvosti z obdobia Slovenskej republiky 1939-1945, aby si pred kúpou nechali overiť ich pravosť znalcovi. Poputovaniahodné je, že organizátori republikovej výstavy (iste nie úmyselne) robili propagáciu oboch predmetných falošných dokladov medvediu službu menej informovaným filatelistom.

Nech je i toto poučením pre budúcnosť organizátorom výstav (a to nielen republikových), ktorí by mali garantovať bezúhonnosť filatelistických materiálov, prezentovaných prostredníctvom výstavného katalógu filatelistickej verejnosti. V prípade pochybností je k dispozícii Komisia znalcov i Komisia filatelistickej literatúry Zväzu slovenských filatelistov ■

Literatúra:

- [1] Tekeľ, J.: Opäť falošný „Modrý Štefánik“, Zberateľ 11/2001
- [2] Votoček, E.: Monografia ČS. známok, diel 17., Pořis Praha, 1988
- [3] Protifašistický odboj na Slovensku 1938-1945, Osveta, 1980

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/51/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marián Jobek

Malé pripomenutie jubilea MOT

V druhom čísle IV.ročníka Zberateľa v roku 1998 sa objavila nová rubrika určená pre zberateľov telefónnych kariet pod názvom Malé okienko telekartistu (MOT) s poradovým číslom 1. Rubrika sa bez jediného prerušenia objavuje na stránkach mesačníka Zberateľ už piaty rok a má za sebou už aj jubilejné päťdesiate pokračovanie. Pri tejto príležitosti chcem uviesť na margo MOT niekoľko stručných poznámok.

Keď som na začiatku roku 1998 inicioval vznik takejto rubriky, veril som, že sa prostredníctvom nej podarí podnieť väčšiu chuť aj ďalších zberateľov telefónnych kariet na pravidelné publikovanie. Žiaľ, toto očakávanie sa splnilo iba čiastočne. Niekoľkí sa odhodlali podeliť sa so svojimi poznatkami s nami, s ostatnými čitateľmi, niektorí tak urobili viackrát, iní len jednorazovo. Nebolo ich veľa, ale vďaka aj za to. Verím však, že v druhej päťdesiatke rubrika bude mať už viac spolupracovníkov, ktorí budú nápomocní pri tvorbe MOT. Spoločne si želáme, aby sa to podarilo k spokojnosti zberateľov telefónnych kariet a všetkých čitateľov □ **Marián Jobek**

Výstava SLOVENSKO 2002 a privátna karta

Škoda, že táto informácia, ktorá sa prakticky objaví v časopise ZBERATEĽ v polovici júla 2002, t.zn. až po filatelistickej výstave Slovensko 2002, sa nemohla objaviť v júnovom čísle. V čase hektickej prípravy celej výstavy hlavný predstaviteľ marketingovej firmy MediaRoll, s.r.o., Bratislava (bližšie www.mediaroll.sk) sa až na prelome mája a júna 2002 dohodol s organizačným výborom výstavy SLOVENSKO 2002, ale hlavne so Slovenskými telekomunikáciami, a.s. (ST), na definitívnej podobe privátnej telefónnej karte. Vec ST najviac komplikovala skutočnosť, že pôvodný výrobca TK odmietol vyrobiť náklad 500 kusov za doterajších podmienok vrátane požiadavky na nižší počet telefónnych jednotiek ako je 10. Nový dodávateľ by tak síce urobil, ale za oveľa horších podmienok (tie by boli dokonca horšie ako u pôvodného dodávateľa za dodanie 1000 kusov).

Hlavnou myšlienkou vydania tejto TK bolo aj takouto formou pripomenúť blížiacie sa obdobie, keď sa bude rozhodovať o našom vstupe do Európskej únie, pričom veľká väčšina obyvateľov Slovenska verí, že tam po 1.1.2004 aj vstúpime. Podľa zmluvy by mala byť TK dodaná deň pred otvorením výstavy. Náklad je plánovaný v rozsahu 1000 kusov, karta má 10 jednotiek, číslo karty je 1000 03P/2002 ST.

Na prednej strane karty dominuje na modrom podklade slovenská známka č.179, z mája 1999 vydaná k 50. výročiu Rady Európy v nominálnej hodnote 16 Sk. Nad známkou je nápis MEDZINÁRODNÁ VÝSTAVA POŠTOVÝCH ZNÁMOK a pod známkou je anglický ekvivalent INTERNATIONAL POST STAMP EXHIBITION. Vpravo dole od známky je logo Rady Európy, nad ním dátum a miesto výstavy a v pravom hornom rohu je oficiálne logo výstavy. Na zadnej strane TK sú logá hlavných mediálnych a reklamných partnerov.

Karta bude vydaná v špeciálne vyhotovenom folderi pohľadnicového rozmeru 9 x 13 cm, ktorý na prednej strane bude mať vytlačené logo výstavy. Na ľavej vnútornej strane folderu bude vložený háčček č.179, ktorý bude opečiatkovaný jednou strojovou a jednou ručnou príležitostnou pečiatkou. Na pravej vnútornej strane folderu bude vložená samotná karta. Zadná strana bude venovaná reklamným partnerom. Ďalej sa počíta s tým, že prvých 500 kusov bude mať ručné číslovač od číslie 1 do číslie 500. Z toho prvých len niekoľko desiatok kusov vydané TK spolu s folderom bude spojený súčasne s výrazným prekvapením vydaným aj pre numizmatikov. Je predpoklad, že nie zanedbateľné množstvo tejto telefónnej karty skončí v rukách zahraničných zberateľov, ale aj komisárov výstavy, vystavovateľov, jurymanov a pod. Firma MediaRoll bude presadzovať, aby záujemcom bola kúpa tejto karty ponúkaná za rovnakých podmienok na celom Slovensku. Tým chce dosiahnuť, aby jej hodnota nekolísal a pri jej zaobstarávaní neboli veľké cenové výkvyv v neprospech zberateľov □ **mj**

Telefonujeme lacnejšie, ale legálnym spôsobom (1)

V minulosti som sa v tejto rubrike viackrát zmieňoval o telefonovaní. V nich predovšetkým išlo negatívne poznatky, na ktoré sa verejne poukazovalo aj v médiách ako napríklad falšovanie telefónnych kariet a ich nelegálne používanie, predovšetkým pri telefonovaní do cudziny alebo do mobilných sietí operátorov pôsobiacich v tejto oblasti. Takýto postup úzkej skupiny ľudí viedol dokonca zákonodarcu ku kroku, o ktorom by sme pred niekoľkými rokmi ani len nechyrovali - v Trestnom zákone zdefinoval v § 249c úplne novú skutkovú podstatu trestného činu - **Neoprávnené obstaranie platobnej karty a telefónnej karty**. Táto „činnosť“ môže „vyniesť“ ich výrobcom, distribútorom a používateľom „odmenu“ v podobe

výkonu trestu odňatia slobody v dĺžke niekoľkých rokov. Monopol ST, ktorý na základe čerstvo schváleného zákona od 1.1.2003 končí, neumožňoval, aby sme my všetci jeho „poddani“ nakoniec cez neustále sa zvyšujúce tarify a skracované impulzy všetky tieto takto napáchané škody nezaplátili. Stále mám na mysli pritom pevné a nie mobilné siete. Verím tomu, že všetci skutoční zberatelia telefónnych kariet, ale aj ich poctiví užívatelia tento krok zákonodarcu len privítali a činnosť tejto, verím že úzkej skupiny ľudí, ktorí nemajú nič do činenia so zbieraním telefónnych kariet, rozhodne odsúdili. Bežný „smrteľník“ obyčajne vždy fahá v porovnaní s monopolom za kratší koniec. Je oveľa jednoduchšie všetky škody napáchané falšovateľmi telefónnych kariet hodiť na plecia riadnym užívateľom a keďže je tu monopol na poskytovanie týchto služieb, tak niet reálnej sily, ktorá by prinútila monopol konať racionálne. Aby monopol mohol byť každým rokom ešte ziskovejším, čo je aj slovenský prípad, tak logicky „treba“ neustále zvyšovať ceny za impulz a súčasne ho aj skracovať. Verme, že aj toto bude čoskoro minulosťou. Čo mám na mysli ?

Skrómne a nenápadne sa na našom telekomunikačnom trhu začali objavovať prvé lastovičky, ktoré signalizujú, že možnosť poskytnutia služby telefonovania z pevnej siete predovšetkým do zahraničia, už nie je len výsadou monopolu. Stačí sledovať našu dennú tlač alebo surfovať na internete.

Prvou takouto lastovičkou na slovenskom telekomunikačnom trhu je spoločnosť PosTel. Táto spoločnosť dodala v uplynulých týždňoch na náš trh **slovenskú predplatenú telefónnu kartu GlobalPhone**, ktorú možno použiť **výlučne** na telefonovanie a ktorú nevydali ST (na obr.). Karta má hodnotu - predplatený kredit vo výške 500 SK, možnosť jej použitia po odbalení a prvom použití je maximálne 6 mesiacov, všeobecne koniec platnosti tejto karty je 31.12.2003. Iná verzia hodnoty zatiaľ na trhu nie je známa. Karta má dnes už klasický 11-miestny PIN kód (obdobne ako majú kupóny PRIMA u operátora Orange (bývalý Globtel), EASY u operátora Eurotel, predplatených kariet GLOBAL od monopolu a pod.). Karta sa pochopiteľne do telefónneho automatu nevkladá, tak ako bežná TK. Zmienujem sa o tejto karte nielen preto, že je zaujímavá pre zberateľov slovenských TK, ale hlavne preto, že poskytovaná služba telefonovania **do pevných sietí** v zahraničí je evidentne lacnejšia dokonca ako predplatené karty od ST. Niekoľko príkladov.

Telefónať v rámci **pevnej siete** do okolitých hlavných miest krajín susediacich so Slovenskom - napríklad Praha, Viedeň, Budapešť, Varšava stojí 2,90 Sk/min bez DPH, po pripočítaní 23 % DPH je to asi 3,60 Sk/min. Ostatné územie týchto štátov s výnimkou územia hlavného mesta, má rovnakú sadzbu a to 3,90 Sk/min bez DPH (s DPH asi 4,80). Takáto sadzba - t.j. 4,80 Sk/min - platí ďalej pre celé územie niektorých európskych štátov, napríklad Belgicka, Dánska, Fínska, Francúzska, Holandska, Írska, Luxemburska, Nórska, Portugalska, Španielska, Švajčiarska, Švédska, Talianska a Veľkej Británie vrátane ich hlavných miest. Podľa údajov z internetu sadzba do Nemecka je samostatná, a to 3,50 Sk/min bez DPH (s DPH asi 4,30). Samostatnou skupinou sú ďalšie európske krajiny ako napríklad Bulharsko, Chorvátsko, Grécko, Rumunsko, Slovinsko a Ukrajina, kde je sadzba 5,90 Sk/min bez DPH (s DPH asi 7,30). Samostatnú sadzbu v rámci Európy má Rusko a to 7,90 Sk/min (s DPH asi 9,80) a Lotyšsko a to 8,90 Sk/min (s DPH asi 11,00).

Z mimoeurópskych krajín spomeniem USA a Kanadu, kde je sadzba 3,90 Sk/min bez DPH (s DPH asi 4,80), Austrália 4,90 Sk/min (s DPH asi 6,10). Z krajín, ktoré boli uverejnené na internete, najvyššia sadzba je do Mexika, a to 10,90 Sk/min (s DPH asi 13,50).

Toto sú sadzby, ktoré sú odpočítavané z kreditu, ktorý máte k dispozícii v prospech spoločnosti PosTel za poskytnuté služby prostredníctvom karty GlobalPhone. Keďže pri použití tejto TK z Bratislavy musíte vytočiť miestne telefónne číslo 502 04 123, do nákladov na telefonovanie je potrebné pripočítať ešte príslušný počet impulzov, ktoré nám za celú dĺžku hovoru naučtujú cez faktúry ST vrátane prístupového impulzu (do 1.9.2002). Pri telefonovaní s touto TK mimo Bratislavy sa používa ako prístupové číslo do ich systému tzv. zelené číslo GlobalPhone, ST Gratis 0800 13 0000. V tom prípade za každú uskutočnenú minútu hovoru, vrátane načatej minúty, z karty GlobalPhone sa odúčtuje ďalších 2,70 Sk/min ako poplatok za spojenie. Keďže hovor sa v tomto prípade uskutočňuje mimo miestnej siete ST tieto už ďalej takýto hovor nesploplávajú.

Názorný príklad. Telefonomujem z Bratislavy do Veľkej Británie z vlastnej pevnej linky v pracovný deň večer. Dĺžka hovoru je cca 9,5 minúty, t.j. započítava sa 10 minút. Vytočím číslo pre miestny hovor **502 04 123**, vložím # (mriežka - je na každom telefónnom aparáte), vložím kód 1 (kód pre slovenský jazyk), vložím #, vložím číslo karty v tvare **XX XX XX XX** (PIN zistíte po jeho zotretí), vložím #, vložím kompletne číslo príjemcu hovoru v tvare 00 + smerové číslo krajiny + smerové číslo mesta alebo oblasti + účastnícke číslo a ukončím vloženie #. Systém mi oznámí počet minút, ktoré mám k dispozícii na telefonovanie. Po skončení hovoru sa mi odpočíta z karty GlobalPhone z kreditu 10 minút x 4,80 Sk/min (vrátane DPH) = 48 Sk. ST mi naučtujú cez faktúru 1 prístupový impulz za 1,50 Sk a 5 impulzov (1 impulz trvá 2 minúty) po 1,50 Sk, spolu 1 x 1,50 + 5 x 1,50 = 9 Sk. Telefónický hovor ma vyšiel na 48 Sk + 9 Sk = 57 Sk, čo predstavuje po spätnom prepočítaní za 1 minútu hovoru výdavok priemerne 5,70 Sk/min.

(pokračovanie v budúcom čísle)

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK MÁJ 2002

Jozef Soukup

Poradové číslo, dátum, miesto používania, text pečiatky, autor výtvarného návrhu a farba odtlačku pečiatky

01 ■ 3.5.2002 Košice 1: **3. MESTSKÁ FILATELISTICKO FILOKARTISTICKÁ VÝSTAVA** • V.Gaál • Čierna

02 ■ 3.5.2002 Nitra 1: **10 ROKOV POŽIARNEJ STANICE V NITRE / A.BALLAY** • F.Horniak • Čierna

03 ■ 4.5.2002 Košice 1: **DEŇ MESTA KOŠICE 2002 / USS** • V.Gaál • Čierna

04 ■ 6.5.2002 Kežmarok 1: **INAUGURÁCIA VÝPLATNEJ ZNÁMKY KEŽMAROK** • J.Nyéki • Čierna

05 ■ 6.5.2002 Modra 1: **INAUGURÁCIA POŠTOVEJ ZNÁMKY / EUROPA / EMIL BAČÍK - CIRKUS** • M.Činovský • Čierna

06 ■ 7.5.2002 Banská Bystrica 1: **ENVIROFILM 2002** • S.Redlingová • Čierna

07 ■ 7.5.2002 Košice 1: **DEŇ MESTA KOŠICE 2002 / 500 / 1502-2002** • V.Gaál • Čierna

08 ■ 11.5.2002 Spišská Nová Ves 1: **PÄT ROKOV ZVÄZU / PRVÁ ÚČASŤ NA OH / SLOVENSKÝ RÝCHLOROKUČIARSKY ZVÄZ** • M.Kellner • Modrá

09 ■ 12.5.2002 Bratislava 21: **MAJSTER SVETA 2002 V LADOVOM HOKEJI / SLOVENSKÍ HOKEJISTI / ĎAKUJEME CHLAPCI / SZLH** • E.Smažák • Modrá

10 ■ 15.5.2002 Bratislava 1: **MAJSTER SVETA 2002 V LADOVOM HOKEJI / SLOVENSKÍ HOKEJISTI / ĎAKUJEME CHLAPCI / SZLH** • E.Smažák • Modrá

08 ■ 11.5.2002 Spišská Nová Ves 1: **PÄT ROKOV ZVÄZU / SLOVENSKÝ RÝCHLOROKUČIARSKI ZVÄZ**

11 ■ 17.5.2002 Rajecké Teplice: **SV.GABRIEL - 10 ROKOV NA SLOVENSKU** • J.Vallo • Čierna

12 ■ 17.5.2002 Vrádište: **VÝROČIE PRVEJ ZMIENKY O OBCI KÁTOV / 1392-2002** • F.Horniak • Čierna

13 ■ 24.5.2002 Liptovský Mikuláš 1: **FESTIVAL SYROV A BRYNDEZ** • Firemné logo graficky upravil F.Horniak • Čierna

14 ■ 24.5.2002 Žilina 1: **ODHALENIE PAMÄTNÍKA J.GABČÍKA, KPT.IN MEMORIUM / VELITEĽ SKUPINY ANTROPID A ÚČASŤNIK ATENTÁTU NA R.HEYDRICHA** • M.Pažický podľa obrazu Š.Pelikána • Čierna

RAJECKÉ TEPLICE 17.5.2002

13 ■ 24.5.2002 Liptovský Mikuláš 1: **FESTIVAL SYROV A BRYNDEZ** • Firemné logo graficky upravil F.Horniak • Čierna

14 ■ 24.5.2002 Žilina 1: **ODHALENIE PAMÄTNÍKA J.GABČÍKA, KPT.IN MEMORIUM / VELITEĽ SKUPINY ANTROPID A ÚČASŤNIK ATENTÁTU NA R.HEYDRICHA** • M.Pažický podľa obrazu Š.Pelikána • Čierna

Príležitostný neúradný kašet

01 6.5.2002 Modra: **INAUGURÁCIA POŠTOVEJ ZNÁMKY / EUROPA-CIRKUS** ● M.Činovský ● Čierna (kašet použité pri uvedení známky v súkromnej galérii **ARIAS & VANDA GAL-LERY** v Modre)

Lunárny rok koňa

Podľa pradávneho zvyku a tradície lunárneho kalendára používaného v Číne je tento rok v znamení Koňa. Začal sa v polovici januára 2002. Je to spoločenský sviatok rodín, príbuzenstva a priateľov. S ním platí horoskop, ktorý ľuďom narodeným v tomto znamení veští šťastie v živote, inteligenciu, bystrosť, usilovnosť, vernosť, ale i zásadovosť, tvrdohlavosť i pýchu.

K začiatku lunárneho roka vydávajú Čína, Japonsko a iné východoázijské štáty príležitostné známky. Na nich zobrazujú koňa v rozličných situáciách, ale aj koňa na umeleckých dielach. Z tohtoročných známok zaujali najmä známky Tajvanskej republiky, Hong-Kongu a Japonska (na obr.vľavo), ktoré prinášajú motívy koňa v ľudovom umení. Do tejto emisnej činnosti sa už niekoľko rokov zapájajú aj niektoré neázijské štáty, napríklad USA, Kanada (na obr.vpravo) a Švédsko. Je to jeden z nových podnetov na atraktívne série a hľadanie komerčného úspechu □ Zc

Fantastický svet húb

Podľa prírodovedcov huby sú podstatnou, ale často prehliadanou súčasťou ekosystému lesov. Je istým prekvapením, že nepatria do rastlinnej ríše. Z niektorých hľadísk majú viac spoločného so zvieratmi. Rozkladajú odumretý rastlinný alebo živočíšny materiál a recyklujú

minerály uložené v organických látkach, ktoré stromy a rastliny nemôžu iným spôsobom prijať. Odhaduje sa, že existuje viac ako 100 tisíc rôznych druhov húb. Mnohé z nich sú viditeľné iba mikroskopicky. Vyskytujú sa aj v prekvapujúcich tvaroch a jasných, dokonca extravaganantných farbách. Jednoducho preto, lebo huby nepotrebujú chemickú látku (chlorofyl) na fotosyntézu, ktorá robí iné rastliny zväčša zelenými a vyživujú sa úplne iným spôsobom.

Novozélandská pošta vydala 15.2.2002 šesťznámkovú emisiu *Naše huby*. Je to iba symbolická ukážka z tisícov húb, vyskytujúcich sa v tejto ostrovnej krajine. Hodnota 40 c predstavuje voskovú hubu (*Hygrocbe rubrocarnosa*), 80 c modrú hubu (*Entoloma hochstetteri*), 90 c kvetinovú hubu (*Aseroe rubra*), 1,30 \$ kvaplovú hubu (*Hericium coraloides*), 1,50 \$ fialovokovú hubu (*Thaxterogaster porphyreus*) a 2,00 \$ korálovú hubu (*Ramaria aureorhiza*). Známkyy vyobrazujeme na 2 strane obálky.

Známkyy vytlačila Southern Colour Print v Dunedine štvorbarebným ofsetom v PL po 25 známkach a v hárčkovej úprave □ **Ivan Lužák**

Staré poľnohospodárske náradia

Sotva by si bol niekto z filatelistov niekedy pomyslel, že sa na poštovú známku dostanú i hrable ako jedno z obyčajných poľnohospodárskych náradí. A predsa sa tak stalo. Lichtensteinská poštová správa v emisii venovanej vymierajúcim remeslám a ich výrobkov, zaradila do trojznámkovej emisie tri výrobky: váhy na kónské postroje, drevené hrable na hrabanie sena a kónsky chomút. Všetky tieto náradia dnes už patria do múzea. Autorom návrhov známok (70 a 90 Rp, 1,20 Fr) je J.Schädler □ Zc

GALÉRIA DERKA®

Predajňa:

Žilinská 11, 811 05 Bratislava

vykupuje a predáva

hodnotné zbierky
aj jednotlivé kusy známok,
mincí a pohľadníc

tel.: 02 52621714

tel./fax: 02 52621715

http://www.galeriaderka.sk

NÁMETOVÉ VARIÁCIE NA POHLADNICIACH

(7)

Alexander Urminský

Dnešné rozprávanie o námetových variáciach na pohľadniciach bude od predchádzajúcich častí trochu odlišné. Veríme však, že pre zberateľov-filokartistov bude rovnako zaujímavá a príťažlivá ako doterajšie časti seriálu.

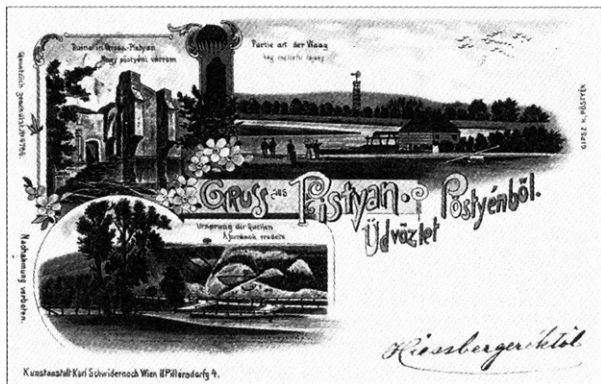
Výrobcovia a vydavatelia pohľadníc a ich značky

V Kapitolách [1] o zbieraní pohľadníc bol náčrt ich vzniku, vývoja a výroby z pohľadu stredoeurópskeho priestoru. Zmienka bola aj o prvých vydavateľoch a výrobcov pohľadníc. Táto problematika nie je u nás spracovaná celoplošne. Pre niektoré regióny je postupne spracovávaná vďaka miestnym kultúrnym a historickým ustanovizniám [2] s nemalou pomocou z radov zberateľov pohľadníc. Systematickejšie sa problematike výrobcov a vydavateľov pohľadníc venuje iba Matica slovenská v Martine, ktorá má aj najrozsiahléjšie zbierkové fondy.

Na prelome 19. a 20. storočia sa na tvorbe, výrobe a vydávaní pohľadníc zúčastňovalo veľa umelcov, fotografov, rytcov, tlačiarov a vydavateľov. Táto skutočnosť spôsobuje, že iba veľmi ťažko sa dá zdokumentovať množstvo často veľmi malých, ale regionálne významných a zaujímavých výrobcov a vydavateľov, často v jednej osobe. Medzi nich patrili napríklad aj knihkupci, papierníci, drobní tlačiar, fotografi, ale aj trafikanti a tiež rôzne záujmové spolky. Než sa začali pohľadnice vyrábať na území Uhorska, teda aj Slovenska, vyrábali ich pre naše mestá a mestéčka niektoré známe zahraničné vydavateľstvá. K nim patrí berlínska firma Stengel & Co., lipská firma Regel & Krug, hamburská firma A. Sternberg, ale predovšetkým významná viedenská tlačiareň Karola Schwidernocha. Prvým výrobcom na území Uhorska bol K. Divald v Bardejove [3] a z pohľadu Slovenska bol najvýraznejší P. Socháň [4]. Veľký podiel na slovenskom trhu najmä po vzniku Česko-Slovenska mali tlačiar na území Čiech a Moravy. Mnohí výrobcovia, najmä keď súčasne neboli aj vydavateľmi, neuvádzali názov svojej firmy. Tlačili pohľadnice pod

značkou signetou [2], dnes by sme povedali logom. Priblížme si niekoľko z nich, ktoré pomerne často nachádzame na miestopisných, ale aj žánrových pohľadniciach.

Poznámka autora: K niektorým vydavateľom nemám dostatok informácií, a preto niektoré značky ani nie sú zaradené. Údaj v zátvorke ohraničuje obdobia, v ktorom sa značka používala.

Litografická pohľadnica Piešťan z produkcie Karola Schwidernocha z Viedne (zo zbierky F. Dopplera z Piešťan)

1

2

2a

3

1 - Karol Divald, Bardejov, neskôr aj Prešov, Budapešť, fotograf, vydavateľ, tlačiareň a grafický závod (1898-1910) - 2 - Divald a Monostory, Budapešť, alternatíva 2a, pokračovanie fy K. Divald so spoločníkom Jurajom Monostorym (1911-1919) - 3 - A. Sternberg, Hamburg, tlačiar, vydavateľ (1912-1918). Vydával tiež skladačky a lepoprelá.

4

5

6

7

8

8a

9

10

4 - Autochrom, Lipsko, Luis Glaser, tlačiareň a umelecký ateliér (1897-1920). Vyrábali aj pre iných vydavateľov - 5 - Bromografia, Sadská, Stanislav Batlík (1935 - ?). Množstvo pohľadníc aj z územia Slovenska - 6 - Česká grafická unie, neskôr len Grafická unie, Praha, grafické štúdio pre výrobcov a vydavateľov pohľadníc. Zakladateľmi boli vydavatelia Vilímek, Topič, Otto (Ottov naučný slovník). 7 - Foto-fon, Praha, majiteľ Vladimír Jindra, fotografická a fonografická spoločnosť (1913-1923), fotopohľadnice so zúbkovým okrajom.

8 - Grafo Čuda, Holice (alternatíva 8a), majiteľ Karel Čuda, fotograf a výrobca pohľadníc (1920-1948). Pohľadnice vyrábala pre mnohých slovenských vydavateľov i počas Slovenského štátu - **9** - Jaro, Praha-Žižkov, majiteľ Gabriel Jílovský, umelecký závod a vydavateľ (1919-1929). Mal zavedené číslovanie pohľadníc vydaných vlastným nákladom. Pracoval aj pre iných vydavateľov - **10** - E.Josef Jedlička, Praha.

11

12

13

11 - IKO Nový Bohumín, neskôr Praha, majiteľ Ignác Kramer, Bohumín (Oderberg), vydavateľ a výrobca (1921-1939). Od roku 1927 zaviedol číselné kódy. Zo Slovenska mali pridelené kódy: Tatro 28 a 29, Bratislava 35, Piešťany 33, Trenčianske Teplice 45, Kežmarok 16 a Košice 52 - **12** - KVKV, Václav Krátkoruký, Kráľovské Vinohrady - **13** - Lichtig, Prešov, majiteľ Móric Lichtig (1922-1939). Okrem iného tlačil na francúzsky fotografický papier, čo zväzda k domnienke, že pohľadnice boli tlačené vo Francúzsku.

14

15

16

14 - Litografia, Praha, majiteľ Jakub Reves, grafický ústav a vydavateľstvo (1923-1928). Fotopohľadnice a hlbkotilač, leporelá, skladačky - **15** - Lumen, Liptovský Mikuláš, majiteľ F.Schiebel, fotograf, tlačiari a vydavateľ (1922-1941). Okrem Slovenska robil aj pohľadnice Podkarpatskej Rusi. Náписы na prednej obrazovej časti pohľadnice priamo v obraze - v negative - **16** - Lederer a Popper, Praha, vydavateľská spoločnosť (od roku 1900 - ?). Umelecké a miestopisné pohľadnice. Výrobu zadal aj iným, napríklad aj dráždanskej fy Stengel & Co.

17

18

19

20

21

22

17 - Minerva, Praha, umelecký závod a nakladateľstvo - **18** - Neografia, Martin, tlačiarená a vydavateľstvo pohľadníc (1942-1950). Hlbkotilač a viacfarebný ofset s lakovaným povrchom. Po roku 1950 pracovala pod názvom Tatran, čo bol materský závod v Bratislave - **19** - Odeon, Praha.

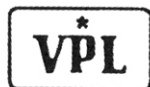
20 - Osveta, Martin - **21** - Orbis, Brno, monopolný výrobca pohľadníc po II.svetovej vojne, ktoré vydalo milióny pohľadníc. Neskôr boli vyrábané pohľadnice aj u iných výrobcov v ČSR. Ako prvé nakladateľstvo začalo v päťdesiatych rokoch s vydávaním pohľadníc veľkého formátu 145x105 mm - **22** - Jozef Šváb Malostranský, Praha (1884-1905?), nakladateľ, kníhkupec. Pohľadnice pre neho kreslili aj M.Aleš a L.Marold.

23

24

25

23 - Tatran (pozri značku č.18) - **24** - Tvar, Bratislava - **25** - VPL (Vydavateľstvo politickej literatúry), neskôr Pravda Bratislava

26

26a

26b

26 - Ede Feitzinger, Tešín, vydavateľ pohľadníc Tatier (varianty znakov 26a, 26b).

27

28

29

27 - Kotva, Záhreb, pohľadnice Tatier - **28** - MSM, Magyar Sokszorosító Műipar, Rt. Zo Slovenska pohľadnice Tatier a iných horstiev - **29** - Franz Pietschmann, Kamienna Góra (Poľsko), neskôr Görlitz (Zhoerec) v Nemecku. Vydavateľstvo turistických pohľadníc (1900-1915). Zo Slovenska vydával najmä Tatro.

30

31

30 - Josef Seidl, Český Krumlov, vydavateľ (asi od roku 1902) - **31** - M.Schulz, Praha, výrobca a vydavateľ pohľadníc (1908-1937). Hlbkotilač a svetlotlač, lakovaný kolorovaný papier rôznych farieb.

Uvedený prehľad nemá ambíciu poskytnúť úplnú informáciu o výrobcov a vydavateľoch pohľadníc pre územie Slovenska. Ponúka iba sondu do tejto problematiky, ktorá ešte iba čaká na komplexnejšie spracovanie. Popritom sa nevenuje skoro vôbec tým vydavateľom, ktorí nepoužívali grafické značky, signety a ani tým, ktorí vydávajú pohľadnice v súčasnosti ■

Literatúra:

- [1] Urminský A., Kapitoly o zbieraní pohľadníc, Zberateľ 1999-2000
- [2] Gašpar J., JUDr., Grafické značky ako prostriedok identifikácie producentov pohľadníc, Košice vo filatelii 2001
- [3] Gašpar J., Dynastia Divaldovcov, Zberateľ 1/2001
- [4] Urminský A., Zberateľ a vydavateľ Pavol Sochán, Zberateľ 4/2001

P.S. redakcie

K záverečnej časti „Námetových variácií na pohľadniciach“ uvidíme niekoľko poznámok z odpovedí čitateľov na májové (5.) kolo súťaže o kvet Zberateľa, ktoré s problematikou článku A.Urminského trochu súvisia.

Predovšetkým chceme uviesť poznámku RNDr.Dalmy Gyepesovej, CSc., ktorá na okraj 5.súťažnej otázky napísala: „Znak (obr.a), vyskytujúci sa na množstve pohľadníc viacerých vydavateľov, nemožno považovať za firemný znak vydavateľa. Plesniviec vyskytujúci sa na znaku (obr.b) tiež nie je firemným znakom - používali ho viacerí vydavatelia pre pohľadnice V.Tatier“. Na tieto skutočnosti by nemali zabúdať predovšetkým zberatelia, ktorí sa špecializujú na problematiku vydavateľstiev a nakladateľstiev pohľadníc. Poznamenávame, že aj kresba plesnivca na prvej strane obálky 5.čísła Zberateľa (z poštovej pohľadnice E.Feitzingea) zrejme mala len ilustratívny charakter. Iné varianty plesnivca môžeme vidieť aj na ďalších ukázkach (obr.c, d), ktoré nám poslali viacerí čitatelia.

a

b

c

d

Ukážku iného druhu nám poslal Jozef Šebest z Popradu. Ide o fotografiu s odtlačkom okrúhlej gumovej pečiatky s kresbou tatranských končiarov a plesnivca (podobné ako na obr.b) uprostred s textom SKALNATÉ PLESO / 1764 m.n.m. (pre nevýrazný odtlačok pečiatky nemožno reprodukovat). V tomto prípade pečiatka má pravdepodobne len spomienkový charakter (ako s obľubou používajú horské chaty a hotely).

Zaujímavú ukážku nám poslal aj Zdenko Bolega z Považskej Bystrice. Je to silueta čiernej ruže, o ktorej píše, že je to znak vydavateľstva ZEFYR (podľa pisateľa pravdepodobne českého).

Za tieto i ďalšie ukážky (Dr. Š. Buržo Rožňava, Mgr. J. Mička Trnava, J. Karvaš Piteľová, M. Neipl Púchov, Š. Roth Poprad, Ing. J. Šuba Brezová pod Bradlom), úprimne ďakujeme. Malé nazretie do odpovedí 5.kola súťaže ukončíme úryvkami z listu PaedDr. Marty Pazderáckovej z Michaloviec:

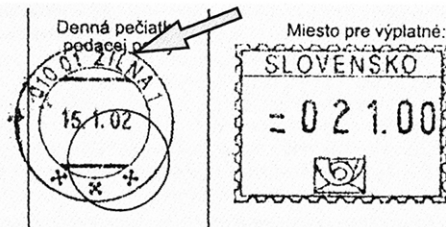
„Súťaž ma zaujala. Piata otázka bola pre mňa ľahká. Náhodou mám pohľadnicu Eduarda Feitzingera z Tešína (15.9.2002 bude mať 100 rokov). Mal vydavateľstvo

poštových pohľadníc. Rada by som sa o tomto vydavateľovi, ale aj o iných vydavateľoch, dozvedela viac - nemohol by pán Urminský v niektorom článku napísať o nich viac?

Nezľavujte z náročnosti „Kvetu“ - to je práve na ňom to najzaujímavejšie. Ako učiteľka som začínala v čase, keď televízia bola pre školu ešte nedostupná. Pohľadnice mi často poslúžili ako učebná pomôcka - žiaci si robili z nich albumy. Na konci školského roka sme za 300-400 korún na troj-štvordňových výletoch prešli stredným i západným Slovenskom. Mój starší syn mi raz povedal - mami, vodila si nás len po kostoloch, hradoch a skálach. Povedala som mu - hmotná a duchovná kultúra národa bola, je a bude tam. Prírodu si môžeš zamilovať a pomáhať jej len cez tie skaly. Mojim životným krédom bolo a je, že národ nežije v proklamovaných heslách, v bití sa do prs, aký som ja dobrý Slováč, v reláciách SITO či O päť minút dvanásť - „národ žije vo svojej hmotnej a duchovnej kultúre“... □ (R)

Chyba v domicile výplatného stroja

Policačný zbor v Žiline používa na vyplácanie poplatkov za poštové zásielky vlastný výplatný stroj, ktorý má v domicile uvedený nesprávny názov mesta. Namiesto správneho označenia ŽILINA 1 sa v dennej pečiatke stále používa chybné označenie ŽILNA 1 (pozri obr.). Je zaujímavé, že takáto podoba pečiatky pošte neprekáža a tak zberatelia omylom majú dôvod na radosť z rozšírenia svojich zbierok □ M.K.

Nález VCH na známkach Pamiatke obetí politických procesov

Chcem touto cestou informovať slovenských filatelistov o náleze výrobné chyby na známkach Pamiatke obetí politických procesov 10 Sk. Vlastným 6-blok týchto známok. Cez dolnú časť hornej trojice známok prechádzajú tri vodorovné čiary zelenej farby a na dolnej trojici známok pod horným okrajom zúbkovania prechádzajú dve zelené čiary. Čiary vedú po celej dĺžke známok - na hornej trojici známok prvá vedie približne 0,1 až 0,15 mm nad dolným zúbkováním, druhá prechádza cez horné okraje 3. perforačných otvorov a tretia prechádza cez stred 5. perforačných otvorov. Dve čiary na spodnej trojici známok prechádzajú horným a dolným okrajom 2. perforačného otvoru.

Obraciam sa na zberateľov slovenských poštových známok, či vlastnia známky s takýmito čiarami a či majú vedomosti o výskyte takýchto čiar po celej šírke priehradkového listu □ Stanislav Adamov

Kráľovské návštevy

Pri návšteve anglickej kráľovnej Alžbety II. v októbri 2001 vydala pošta Nového Zélandu sériu 6 príležitostných poštových známok, na ktorých sú zábery z jej niektorých návštev tohto ostrovného štátu od roku 1953. Alžbeta II. bola prvým vládnucim monarchom, ktorý navštívil Nový Zéland a prvým, ktorý získal titul Kráľ Nového Zélandu.

Za uplynulé polstoročie sa uskutočnili v krajine enormné sociálne a politické zmeny. Znáмка nominálnej hodnoty 40 c predstavuje kráľovnú pri slávnostnom zasadnutí parlamentu Nového Zélandu, čo bolo súčasťou jej korunovačnej cesty v Spoločenstve národov v rokoch 1953-1954. Ďalšie tri známky (80 c, 90 c a 1,30 S) zobrazujú kráľovnú pri stretnutí s obyvateľmi počas jej ciest v roku 1970, 1977 a 1986. Znáмка 1,50 S prezentuje kráľovnú na Hrách Spoločenstva v Aucklande v roku 1990. Jej posledný oficiálny portrét pre Nový Zéland, ktorý vznikol v Buckinghamskom paláci v roku 1997, je motívom známky 2,00 S. Podľa predstaviteľa novozélandskej pošty sa očakáva, že týchto šesť známok získa osobitný záujem zberateľov, kráľovských

entuziastov a všetkých, ktorí chcú poznať kus histórie Nového Zélandu. Známkový FDC vytlačila Southern Colour Print v Dunedine.

Súbežne s touto známkovou emisiou pripravila pošta a Reserve Bank pamätnú mincu s nominálnou hodnotou 5,00 S (predajná cena 87,60 NZD) v počte 2000 kusov, z toho 200 kusov v numizmatickej obálke (liste) s predajnou cenou 95,00 NZD. Obraz na pamätnej minci je podobný obrazu známky 1,30 S □ **Ivan Lužák**

Prioritná zásielka z anglicka adresovaná na Slovensko

BY AIR MAIL
DUE 4200H
Royal Mail

MERINA LIMITED
STESANIKOVA 19
911 60 TRENCIN
SLOVAKIA

Royal Mail

EX 5451 3124 808

LX 5451 3124 808

POZOR!
ZÁSIELKA so službou TRACK & .

Pohyb tejto zásielky sa sleduje v prepravnom procese. A preto je **doručiteľ povinný** pri doručení alebo pri pokuse o doručenie zásielky **odobrať odnimateľnú časť čiarového kódu a nalepiť ju** do príslušnej časti doručovacej karty pre **Prioritné zásielky medzinárodného styku**.
Plánovane postupné zavedenie TRACK & TRACE 3i pre ďalšie produkty (EMS, R, B).

ten na informovanie doručovateľa. Pred dodaním zásielky

Expresná nálepka obsahuje podacie číslo v numerickej podobe ako aj vo forme čiarového kódu s možnosťou jeho oddelenia od nálepky v dvoch samostatných pruhoch. Prostredníctvom čiarového kódu možno sledovať cestu zásielky od odosielateľa k adresátovi (systém Track & Trace). V miestach prekládky zásielky (prepravné uzly) sa údaje snímajú a ukladajú do pamäti počítača. Na internete možno takto zistiť, kde

sa zásielka momentálne nachádza. Vstupná pošta Bratislava 090 pripojila na adresnú stranu obálky letáčik s informáciou pre adresáta o tom, ako musí doručovateľ nakladať s týmto druhom zahraničných zásielok pri ich doručovaní adresátovi □ **Ivan Kubela**

Galéria kresieb vtákov

V hlavnom meste Taiwanu Taipei majú zvláštnu galériu umelckých kresieb vtákov - domáciach i cudzokrajných - od mnohých čínskych maliarov z minulých storočí. Kresby vtákov, vyhotovené rozličnými výtvarnými štýlmi a technikami. S obrazmi z tejto galérie boli v rokoch 1997, 1999 a 2000 každoročne vydané štyri známky. Ďalšia séria bola vydaná v tomto roku. Vidíme na nich jemnými farbami vyhotovené, zo stredoveku pochádzajúce kresby vtákov na vetvičkách stromov. Známkový sú vytlačené viacerými farebnými ofsetom □ **Zc**

Pohľadnice tlačiarne a vydavateľstva LEOPOLD GANSEL TREŇČÍN

Ján
Hanušín

Mnohí zberatelia starých zemepisných pohľadníc Slovenska si možno všimli vo svojej zbierke pohľadnice zväčša s dlhou adresou s označením vydavateľstva Gansel Lipót, Trencsen (po roku 1918 Leopold Gansel, Trenčín).

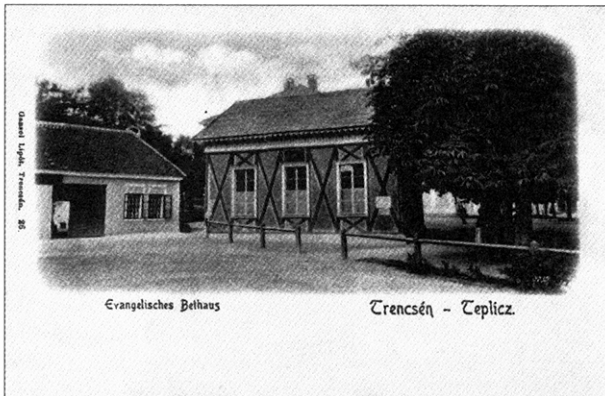
Knihtlačiareň Leopold Gansel je považovaná za prvú modernú tlačiareň v Trenčíne. Dlhé roky bola najvýznamnejším tlačiarenským podnikom nielen v Trenčíne, ale na strednom Považí vôbec.

Tlačiareň založil v roku 1850 Leopold (Lipót) Gansel, ktorého meno niesla tlačiareň počas celej svojej existencie. Narodil sa v Uhorskom Brode v roku 1826 (alebo 1824?), zomrel v Trenčíne v roku 1905 vo veku 81 rokov. Tu je aj pochovaný na miestnom židovskom cintoríne. Prvým sídlom tlačiarne bol dom na Mierovom námestí č.40 (dnes sa v dome nachádza kaviareň - libresso Gansel). V roku 1901, teda v období kedy firma tlačila a vydávala asi najviac pohľadníc, sa Ganselova tlačiareň presťahovala do budovy na Mierovom námestí č.19, na prízemie vtedajšieho hotela Zlatý baran, kde je dnes pasáž Fatima spájajúca Mierové námestie s Palackého ulicou. Tu sídlila tlačiareň v podnájme až do roku 1940. Odtedy, po prevzatí a kúpe pôvodnej Ganselovej tlačiarne, tu pokračovala tlačiarenská činnosť iných tlačiarov až do roku 1959, kedy sa presťahovala už ako štátny subjekt do nových priestorov.

V tlačiarenskej činnosti pokračoval syn L.Gansela, Izidor (narodený v roku 1868 v Trenčíne, zomrel v roku?), ktorý si v období I.svetovej vojny pomadarčil priezvisko na Gábor. Neskôr pokračoval v podnikaní vnuk Andrej Gábor (narodený v roku 1900 v Trenčíne), jeden z dvoch synov Izidora (Gábora) Gansela, ktorý viedol tlačiareň až do roku 1940. Znamená to teda, že názov Gansel Lipót (Leopold) na pohľadniciach bol od smrti svojho zakladateľa v roku 1905 už len obchodnou značkou a nie meno reálne žijúcej osoby. Od roku 1902 vystupuje ako majiteľ firmy syn L.Gansela, Izidor. V čase najväčšieho rozvoja okolo roku 1920 mal podnik až 40 zamestnancov, z toho 12 sadzačov. Tlačiareň mala v porovnaní s väčšinou vydavateľov pohľadníc jednu výhodu: čo vydala, to si mohla zväčša sama vytlačiť, čo bezpochyby umožňovalo flexibilnejšiu a lacnejšiu produkciu.

Vydavateľ a tlačiar L.Gansel vydával pohľadnice len obmedzenú dobu počas svojej existencie. Napriek tomu, že tlačiareň zanikla až v roku 1940, v zbierke

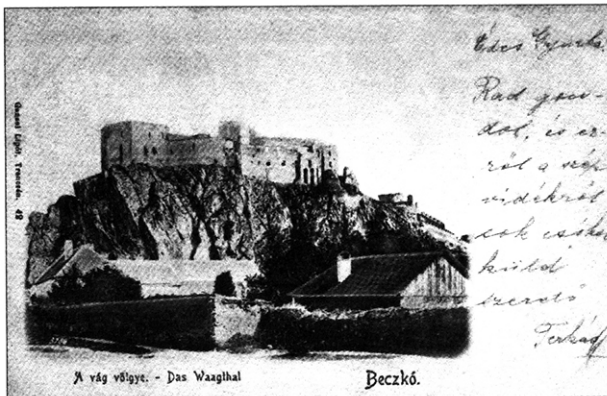
máme len pohľadnice z obdobia od roku 1897 do polovice dvadsiatych rokov minulého storočia, teda z relatívne krátkeho obdobia. Dlhodobou hlavnými tlačiarenskými a vydavateľskými aktivitami L.Gansela bolo vydávanie merkantilovej tlače, miestnych novín a tlačovín a zväčša nízkonákladových publikácií miestneho a regionálneho významu, v neskoršom období aj prevádzkovanie papiernictva, ktoré bolo umiestnené pred tlačiarňou na Mierovom námestí v priestoroch dnešnej pobočky Istrobanky.

Trenčianske Teplice, evanjelická modlitebňa (pohľadnica č.26)

Je pravdepodobné, že pohľadnice boli pre vydavateľstvo a tlačiareň Gansel len konjunkturálnou záležitosťou, ktorej sa naplno venoval v období tzv. „zlatého veku pohľadníc“ na prelome 19. a 20. storočia. V tom čase boli pohľadnice a ich zbieranie módnou záležitosťou a analogicky ich vydávanie a tlač bola na vtedajšie pomery zrejme lukratívnu podnikateľskou činnosťou. Po opadnutí hlavnej vlny „pohľadnicovej mánie“ aj Gansel výrazne obmedzil, až postupne zastavil ich vydávanie. Nie je známe, do akej miery ovplyvnila pokles vydávania pohľadníc smrť zakladateľa firmy L.Gansela v roku 1905 a prípadná zmena podnikateľskej stratégie firmy po úplnom prebratí synom Izidorom. Výskyt pohľadníc vydaných po tomto roku je podstatne menší. Jednoznačne dominujú pohľadnice s dlhou adresou, teda vydané pred rokom 1905. Po tomto období sa aj regionálny záber firmy vo vydávaní pohľadníc značne zúžil a až na výnimky sa obmedzil na Trenčín a ojedinele na niektoré vybrané lokality (Beckov). Je zaujímavé, že firma sa stiahla aj z takej pre vydavateľa pohľadníc lukratívnej lokality, akou boli kúpele Trenčianske Teplice, kde v tom čase dominovala miestna firma Zsigmond Wertheim, jeho najväčší konkurent v regióne. Aj to svedčí o tom, že vydávanie pohľadníc nebolo vo firme prinajmenšom po spomínanom roku 1905 hlavnou aktivitou. Ešte v dvadsiatych rokoch vychádzali niektoré čiernobiele alebo tónované svetlotlače (Beckov, Vrátna, Strečno, Starý hrad, Skalica, Vršatec a i.). Išlo len o reedície záberov vydaných ako dlhé adresy už pred rokom 1905. Po nástupe a konkurencii lacnejších bromografických fotopohľadníc v druhej polovici 20. rokov minulého storočia firma L.Gansel s vydávaním pohľadníc skončila. Nie sú nám doteraz známe žiadne fotopohľadnice vydané v tomto vydavateľstve.

Regionálny záber vydavateľskej činnosti Leopolda Gansela bol pomerne široký. Zaberá prakticky celú vtedajšiu Trenčiansku župu, teda Považie od Kočoviec a Beckova na juhu po Strečno a Vrátu na severe a okolie Bánoviec nad Bebravou. Okrem toho ojedinele vydával aj pohľadnice známých lokalít v tesnom susedstve Trenčianskej župy (Oravský hrad, Čachtice). Existuje aj viacero druhov pohľadnic krojov z okolia Trenčína vydaných prevažne pred rokom 1905. Niektoré identické pohľadnice krojov vydal s krátkou adresou, teda neskôr, Zsigmond Wertheim. Autorom týchto ateliérových fotografií a zrejme aj iných, miestopisných, vydaných firmou Gansel, bol Max Stern, priekopník fotografie v Trenčianskej župe. Porovnaním záberov v knihe Sprievodca Považím (Vágvölgyi kalauz, Körjegyzői nyomda, Trencsén, 1914) s pohľadcami zistíme, že autorom ďalších snímok vydaných na pohľadcami firmou Gansel bol významný regionálny fotograf Dr. Pattantyus, povelaním hlavným župným výzenským lekárom v llave a vášnivým turistom (zábery Súľova, Ilavy, Vrátca, Považského Podhradia a iných). Je viac než pravdepodobné, že firma využívala aj originálne snímky iných fotografov, ich mená však s určitou nepoznáme.

Údolie Váhu, hrad Beckov (pohľadnica č.42)

Dokumentárne azda najzaujímavejšiu časť produkcie L.Gansela predstavujú pohľadnice obcí, hradov, kaštieľov a kúpeľov zo stredného Považia vydané do roku 1905. Okrem ojedinelých záberov menších obcí dominujú pohľadnice väčších miest a kúpeľov (okrem Trenčína a T.Teplic najmä Bytča, Žilina, Rajcecké Teplice a Strečno s Považskými Starhradom).

Ak chceme regionálny rozsah vydavateľskej činnosti L.Gansela (nie počet titulov resp. náklad vydaných pohľadnic, ktorý žiaľ nepoznáme) zaradiť do kontextu vydavateľov pohľadnic pôsobiacich na území Slovenska v období pred rokom 1918, môžeme ho zaradiť do kategórie stredne veľkých vydavateľov. Jeho produkcia ani regionálny záber nedosiahli nikdy úroveň veľkých budapeštianskych vydavateľstiev (Divaldovci, Vasúti levelézöláparusítás, W.L.B.p - Weiss Lipót, Budapest a iní). Aj vydavateľský záber Pavla Socháňa bol značne širší. Avšak na druhej strane ho môžeme zaradiť medzi vydavateľov, ktorí mali významný regionálny záber (v zmysle vtedajšieho župného členenia). Takými boli okrem L.Gansela napríklad A.Wiesner z Malaciek, O.Lechnitzky z Banskej Bystrice, G.Wlaszowits z Štósu či P.Geruska z Popradu.

Dominantnou tlačiarenskou technikou pohľadnic vydavateľstva bola čiernobiela svetlotlač. Pomerne zriedka nachádzame svetlotlač kolorovanú (najmä na pohľadcami z Trenčína) alebo hneď tónovanú. Okrem svetlotlačí vydával Gansel aj pohľadnice tlačené kníhtlačou (Trenčín - kolorovaná kníhtlač, Lednické Rovne, cukrovar v T.Teplici, dotlače v štvorlístkovej koláži Trenčína a T.Teplic a zrejme aj iné). Tento druh

tlače bol však len okrajový. Je pravdepodobné, že aj tieto pohľadnice tlačil vo vlastnom podniku. Na rozdiel od mnohých iných vydavateľov L.Gansel temer nikdy neuvádzal na pohľadcami inú firmu. Poznáme iba zopár výnimiek, kde sa popri názve Gansel Lipót uvádza aj iný subjekt. Logo firmy Otmar Zieher München na litografii Trenčína uvádza mníchovskú tlačiareň litografii, ktoré firma Gansel z dôvodu náročnej technológie nemohla tlačiť. Na väčšine litografií sa uvádza len názov, v tomto prípade vydavateľa, Gansel Lipót. Táto práx však napokon bola pri vydávaní litografii pomerne bežná. Takisto tlače koláží záberov miest v datelínovom štvorlístku či „opilckých“ koláží, ktoré mali uniformovaný podklad, bolo zjavne dielom niektorej inej tlačiarne, napriek tomu sa na týchto pohľadcami okrem mena, a v tomto prípade často len vydavateľa Gansela Lipóta, neuvádza žiadna tlačiareň. Je pravdepodobné, že Gansel, podobne ako iní vtedajší vydavatelia a tlačiarne, si zakúpil v niektorej litografickej tlačiarne pohľadnice s predtlačeným prázdny litografickým štvorlístkom (alebo inou uniformovanou predlohou), do ktorého vo vlastnej réžii, zväčša kníhtlačou dotlačil miestne zábery.

Ďalším spoluúčastníkom tvorby a vydania pohľadnice firmy Gansel je neidentifikovaná, ale v Uhorsku pomerne rozšírená, firma s logom osemčepie hvezdy na vršku, ktorú máme zdokumentovanú na jedinom prípade pohľadnice Trenčína. Je teda isté, že pri niektorých pohľadcami L.Gansel vystupoval len ako vydavateľ, či dokonca distribútor (určite pri litografiách a asi aj pri kolážach). Azda poslednou známou „koproductnou“ pohľadnicou je záber na časť dnešného Mierového námestia v Trenčíne s Ganselovým papierníctvom v popredí. Táto svetlotlač vyšla asi v polovici 20. rokov minulého storočia v čiernobieliom a kolorovanom variante v spolupráci s vydavateľstvom (tlačiarňou?) VR Hr Kr (z Hradca Králové?) s číslom 669. Toto vydanie malo v prvom rade asi propagačný a reklamný účel a zrejme to bola jedna z posledných ak nie vôbec posledná pohľadnica vydavateľstva a tlačiarne L.Gansel. Tlač prevažnej väčšiny svojich pohľadnic robil vo vlastnej tlačiarne na dnešnom Mierovom námestí v Trenčíne.

K radosti mnohých dnešných zberateľov pohľadnic Leopold Gansel svoje pohľadnice aj čísloval. Najvyššie číslo, ktoré mám evidované v zbierke, je 414. Čísla nad 300 sú zriedkavé, na mnohých

pohľadniciach sa číslo neuvádza, zatiaľ čo na iných vydaniach toho istého záberu niekedy áno. Vo svojej zbierke identifikujem podľa čísla 187 pohľadnic, ďalších niekoľko desiatok nemá čísla. Nie je overené, či naozaj vyšlo ocíslovaných všetkých 414 prípadne viac pohľadnic, skôr sa domnievam, že nie. Zvláštne číslovanie majú pohľadnice vydané po roku 1918 (najvyššie zistené číslo je 15), a to aj v prípade, ak ide o identické zábery vydané zväčša ako dlhé adresy aj pred rokom 1905 ■

Čísť náprisedel - Volkstracht

Ľudový kroj (pohľadnica č. 72)

Poznámka autora: Názory a údaje uvedené v texte vychádzajú z obmedzených poznatkov získaných len z autorovej zbierky resp. niektorých iných zbierok. Vzhľadom na praktickú nemožnosť spoznať úplne všetky reálne týkajúce sa starých pohľadnic, môžu byť niektoré názory a údaje mylné. Autor preto s vďakou privíta akékoľvek upozornenia na omyly a neúplnosti, ich spravenie alebo opravu.

Z breviáru zberateľa

Moderný človek si sprítomňuje ľudí, predkov, rodisko, korene. Pozrie si staré fotografie, korešpondenciu, rodinné doklady. Zalistuje si v knihe po otcovi, pohľadza porcelán, či na stôl dávala jeho bábica, keď ho s láskou niečím ponúkla... V starých, srdcu blízkych predmetoch hľadá istotu, zázemie □ Alexander Urminský

Nesprávny text v dejepisnej čítanke

Nedávno vydaná Dejepisná čítanka pre základné školy (Orbis Pictus Istropolitana Bratislava 2002), okrem iného prináša na s.36 obrázok rakúskej 6 halierovej výplatnej známky Cisárska kourna s pretačou POŠTA ČESKOSLOVENSKÁ 1919 s textom: „**25.2.1919 bol schválený zákon o odluke československej meny od meny platnej v bývalej monarchii. Odluka sa uskutočnila kolkovaním starých rakúsko-uhorských bankoviek. V jej rámci sa kolkovali aj poštové známky.**“ Text k obrázku známky autor analogicky odvodzuje od situácie v poprevratovom období v odluke novej československej meny od tej, ktorá platila v Rakúsko-Uhorskej monarchii v bankovníctve, aj na poštové známky. V poštovníctve však bola situácia značne odlišná.

Treba povedať, že poštové známky pri zmene štátoprávneho usporiadania alebo zmene názvu známkového krajiny sa spravidla nekolkujú. Druhá nepresnosť je v tom, že v čase menovej odluky už boli v platnosti prvé československé výplatné poštové známky Hradčany (a tiež aj novinové známky Letiaci sokol), ktoré boli vydané už 18.12.1918, teda asi 2 mesiace po prevrate. Staré rakúske známky v Čechách, na Morave a v Sliezsku (a na Slovensku uhorské) platili v tomto období súbežne s československými až do 28.februára 1919. Tieto známky sa nekolkovali, ale pošta ich začala sťahovať z obehu. Na Slovensku, kde bola zložitejšia situácia ako v Čechách, lebo časť územia bola pod maďarskou správou alebo oкупovaná maďarským vojskom, zostali tieto známky v platnosti poštám do „úradného vypotrebovania“.

Známka, ktorá je v učebnici ako ilustrácia ako ilustrácia dokazujúca odluku československej meny od rakúskej, bola spolu s mnohými ďalšími rakúskymi a uhorskými známkami stiahnutými z poštových úradov, opatrená trojriadkovou pretačou POŠTA ČESKOSLOVENSKÁ 1919, až 12.12.1919, teda po skončení menovej odluky. Vyhotovenie pretačič však nevyplývalo z potrieb poštovej prevádzky, lebo medzitým boli vydané aj ďalšie československé známky, ale stalo sa to zo špekulatívnych dôvodov a pritom bez štátneho dozoru, ako tvrdí odborná filatelistická literatúra. Znamky sa predávali filatelistom v Prahe s príplatkom 50% k nominálnej hodnote a odber vyšších hodnôt bol viazaný na odber väčšieho počtu iných hodnôt. Navyše, pretačené boli aj také poštové známky, ktoré predtým na území novej Republiky neplatili, čo ešte viac zvyrazňuje špekulatívnosť ich vydania.

Text v dejepisnej čítanke má teda historické, časové aj odborné nepresnosti. Bolo by vhodnejšie vynechať v ňom poslednú vetu (ktorá sa nevzťahuje na odluku) a obrázok skôr nahradiť skutočne kolkovanou bankovkou, ktorá by potom celú situáciu žiakom ilustrovala názornejšie. Autor tu zrejme zamenil pojem pretačič známok s kolkovaním, pričom poznamenávam, že aj pre kolký samotné sa používa termín kolková známka. V takomto prípade by vlastne išlo o „známkovanie“ poštovej známky □ Ján Mička

25. 2. 1919 bol schválený zákon o odluke československej meny od meny platnej v bývalej monarchii. Odluka sa uskutočnila kolkovaním starých rakúsko-uhorských bankoviek. V jej rámci sa kolkovali aj poštové známky.

ZAUJÍMAVOSTI JEDNÉHO LISTU

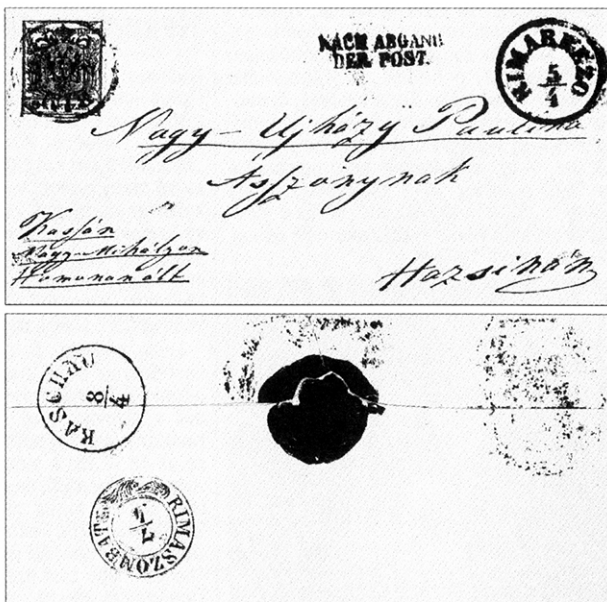
Jozef Máj

Predložený list bol napísaný 3.apríla 1853 v Hnúšti. Adresovaný bol do Hažina nad Cirochou, v súčasnosti patriaci pod Kamenicu nad Cirochou v humenskom okrese. Pošta v Hnúšti nebola v tom čase ešte zriadená (pošta tu začala svoju činnosť až 10.marca 1876), preto list bol podaný 5.apríla 1853 na pošte v Rimavskom Brezove. Pošta v Rimavskom Brezove začala svoju činnosť 1.apríla 1853.

V súvislosti s otvorením pošty v Rimavskom Brezove je list zaujímavý tým, že bol podaný na piaty deň po začatí poštových služieb na tejto pošte. Vzdialenosť z Rimavského Brezova k adresátovi presahuje 148,4 km, preto list je frankovaný rakúskou poštovou známku nominálnej hodnoty 9 kreuzer. List bol na pošte podaný po odchode posledného poštového spoja. Poštový zamestnanec preto zásielku označil aj odtlačkom pomocnej dvojiadkovej pečiatky „NACH ABGANG / DER POST“.

Tranzitné pečiatky sú z Rimavskej Soboty zo dňa 7. apríla a o deň neskôr 8. apríla z Košíc, ktoré sú hnedej farby - čo je ďalšia zaujímavosť.

Tretou zaujímavosťou je doloženie, že otvorenie pošty v Rimavskej Brezovej je potvrdené aj verejnou. Vyplyva to z obsahu listu, v ktorom pisateľka poslednou vetou adresátovi oznamuje zmenu svojej adresy vetou „Az utolsó posta ezentúl Brezo legyen“, čo v preklade znamená, aby odteraz označenie poslednej pošty v jej adrese bola pošta v Brezove (doteraz to bola pošta v Rimavskej Soboty, pozn.autora).

Ďalšia zaujímavosť je heraldická. Na odtlačku pečatného prsteňa uzavretávajúci list sa nachádza erb rodiny Fáyovcov, ktorá svoju minulosť dokazuje spätne stromom života až do roku 1200. Erb Fáyovcov možno opísať nasledovne: V dolnej časti modrého erbu sa nachádza na zelenom podklade biely kôň stojaci na zadných nohách. Koňa za uzdu drží ľavou rukou pred ním stojaci rytier v červených sátoch. V hornej časti erbu je prilba zdobená bielym koňom, prikrývka erbu je farby červenej a striebornej. Erbový motív sa viaže na obdobie panovania kráľa Bela štvrtého.

*„Az utolsó posta ezentúl Brezo legyen“
Máj
Az utolsó posta ezentúl Brezo legyen*

Predná a zadná strana zloženého listu (hore), posledné riadky listu s oznámením zmeny doručovacej pošty (uprostred), erb Fáyovcov (dole)

Dňa 11. apríla 1241 v bitke na rieke Slanej pri Mohi Tatári porazili slabšie uhorské vojsko. Kráľ sa zachránil útekem cez Gemer, Nitru a Bratislavu do Rakúska a na dalmátske ostrovy. Dvaja bratia z rodiny Fáyovcov Don a Barnabás, darovali svojho koňa kráľovi Belovi štvrtému, keď už viac koňov uštvál pri tomto svojom úteku. Erb vznikol ako spomienka na túto udalosť.

Pisateľka listu bola manželkou Gusztáva Fáya, ktorý v rokoch 1845-1849 a v rokoch 1861-1862 bol podžupanom a v rokoch 1871-1891 županom Gemerskej župy. Nie je teda žiadna náhoda v dobrej informovanosti pisateľky o vzniku novej pošty, keď mala tak vysokopostaveného manžela v spoločnosti ■

Literatúra:

- [1] Kolektív autorov: Monografia česko-slovenských poštových známok, diel XV., Bratislava 1994.
- [2] Mihályfalusi Forgón Mihály: Gömör-Kishont vármegye nemes családai, Šamorín 2001.
- [3] Kolektív autorov: Lexikón slovenských dejín, Bratislava 1999.

Vnútroštátne listové zásielky 1. triedy a ich označovanie

Slovenská pošta v úsilí o priblíženie na úroveň poštových služieb aké sú v krajinách Európskej únie a na základe prieskumov medzi svojimi zákazníkmi a svetových trendov, vykonala k 1.1.2002 rekvifikáciu poštových zásielok. Ako jedno z hlavných kritérií bola použitá doba dodania poštových zásielok. Podľa tohoto kritéria sa poštové zásielky rozdeľujú na štyri hlavné kategórie:

■ **EXPRESNÉ ZÁSIELKY** s dobou dodania maximálne jeden deň pod dni podania. Mala by ich charakterizovať červená farba. Do tejto kategórie v tuzemskom poštovom styku patria: Zásielky EMS, Poštový kuriér, EMS - obchodný balík.

■ **ZÁSIELKY 1. TRIEDY** sú určené na zasielanie písomností, predmetov a tovarov, ktoré by mali byť dodané adresátovi jeden, maximálne dva dni po dni podania. Tieto zásielky majú obmedzený čas podania, ktorý je spravidla uverejnený na výveske na príslušnej pošte. Časové obmedzenie je z toho dôvodu, aby zásielka mohla byť dopravená poštovými spojmi, ktoré umožňujú dodanie zásielky v určenom čase. Zásielky 1. triedy sú: Listy 1. triedy, balíky 1. triedy a ak sa uhradí rozdiel poplatkov medzi 1 a 2. triedou i slepecké zásielky. Charakteristickou farbou pre tieto zásielky by mala byť modrá.

■ **ZÁSIELKY 2. TRIEDY** sú určené na zasielanie písomností, predmetov a tovarov. Doba dodania je dva až tri dni po dni podania. Zásielkami 2. triedy sú: Listové zásielky 2. triedy, balíky 2. triedy, slepecké zásielky. Charakteristickou farbou pre tieto zásielky by mala byť zelená.

■ **OSTATNÉ ZÁSIELKY.** Do tejto skupiny patria služby pošty poskytované obchodným zákazníkom na základe zmlúv, ktoré obsahujú konkrétne obchodné podmienky. Pre tento druh zásielok by mala byť charakteristická čierna farba.

**1. TRIEDA
1. CLASSE**

Obr.1

**1. TRIEDA
1. CLASSE**

Obr.2

Označovanie listových zásielok 1. triedy

Ako už bolo spomínané, pre zásielky 1. triedy je charakteristická modrá farba

1 ■ Zásielky 1. triedy sú označované nálepkami modrej farby, na ktorých je biely text. Vľavo na nálepke obdĺžnikového tvaru rozmerov 33x15 mm, je veľká číslica 1 napravo od nej v hornej časti nápis TRIEDA a pod ním CLASSE. Tieto nálepky v samolepiacej úprave sú zatiaľ známe v dvoch málo sa odlišujúcich vyhotoveniach

a) Nálepky majú zaoblené rohy (obr.1)

b) Nálepky majú pravouhlé rohy (obr.2)

2 ■ Označovanie zásielok 1. triedy možno dokladovať i takým spôsobom, že príslušný text je na zásielke ako odtlačok pečiatky. Pri tomto spôsobe označovania zásielok 1. triedy sú zatiaľ známe tieto varianty vyhotovení a použitých farieb:

a) Odtlačok pečiatky je negatívny t.zn. z farebnej plochy vystupuje text vo farbe obálky, na ktorej je pečiatka odtlačená. Rozmery, farbou, textom a úpravou je odtlačok zhodný s nálepkou vzoru „b“. Používajú ich pošty Poprad 1 a Poprad 2 (obr.3).

b) Pečiatky s textom ako na nálepkách, s orámovaním ako pri nálepkách vyhotovenia „a“ (na zásielke je odtlačený príslušný text a orámovanie). Rozmery pečiatok 33x15 mm (obr.4).

**1. TRIEDA
1. CLASSE**

Obr.3

**1. TRIEDA
1. CLASSE**

Obr.4

Odtlačky týchto pečiatok možno dokladovať v rozličných farbách:

- čiernu použila pošta Vranov nad Topľou 1,
- fialovú pošta Bardejov 1,
- modrú pošta Prešov 1

3 ■ Označenie zásielky 1. triedy rukopisom. Modrou ceruzkou je napísaný údaj „1. TRIEDA“ priamo na listovej zásielke podanej na pošte Humenné 3 dňa 12.3.2002 (obr.5) □ des

1. TRIEDA

Obr.5

Použitá literatúra: Poštové zvesti č.11/2001

**1. TRIEDA
1. CLASSE**

Slovenská
POŠTA

Redakčná poznámka: V našej korešpondencii sme sa okrem uvedených nálepiek a odtlačkov pečiatok stretli aj s nálepkou veľkou formátu (70x20 mm). Nálepka je modrá s bielym textom a na pravej strane na nej zobrazené aj logo Slovenskej pošty.

Jubilujúci ústav slepcov v Jeruzaleme

Základy ústavu pre slepcov v Jeruzaleme boli položené v roku 1902. Inštitút sa najprv staral o slepé deti a mládež, neskoršie aj o dospelých. Venoval sa ich vzdelávaniu a poskytoval pomoc aj pri prekonávaní ťažkostí ich životného osudu. Po vzniku samostatného štátu sa Izrael venuje prostredníctvom tohto ústavu o svojich nevidiacich spoluobčanov veľmi intenzívne. V súčasnosti ústav sídli v modernej budove v novej časti Jeruzalema. K jubileu bola 12.12.2001 vydaná príležitostná známka, ktorej obrazovú časť tvorí názov tohto ústavu v slepeckom písme na čiernom pozadí. Na dolnom okraji priehradkového listu je budova ústavu aj zobrazená. Autorom výtvorných návrhov emisie je I. Gabaya □ Zc

Poliaci internovaní v Maďarsku (1939-1944)

Gazda István: Magyarországi lengyel katonai táborok postája 1939-1944, Pillicsaba 2000, 40 strán, 44 obrázkov, cena 1500 HUF

Po napadnutí Poľska vojskami Nemecka a Sovietskeho zväzu a po porážke Poľska, uchýlilo sa v septembri / októbri 1939 okolo 100 tisíc poľských vojenských a civilných utečencov do Maďarska. Pre tieto osoby otvorili v Maďarsku približne 150 vojenských a asi 114 civilných internačných táborov. Väčšina utečencov nezostala v Maďarsku a odišla do cudziny, najmä do Juhoslávie. V septembri 1940 zostalo na území Maďarska iba 15 tisíc vojenských utečencov. Počet vojenských utečencov sa znížil na jar 1941 asi na 6 tisíc osôb, tieto boli rozmiestnené v 32 táboroch. O tri roky, v marci 1944, zostalo v činnosti asi 20 táborov a posledné tábory boli zatvorené v októbri 1944. Osoby, ktoré neboli schopné splynúť s maďarským obyvateľstvom, boli odsunuté do koncentračných táborov v Nemecku.

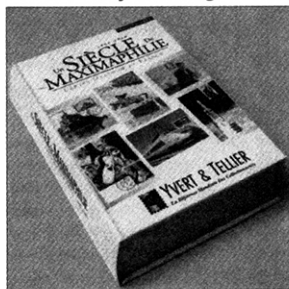
Autor publikácie, publicista a vystavovateľ, prehľadne načrtol problematiku, ktorá sa nepriamo týka aj územia Slovenskej republiky. Niektoré internačné tábory boli umiestnené na území južného a východného Slovenska, ktoré Maďarsko obsadilo na základe arbitrážneho rozhodnutia (Viedeň, 2.november 1938).

Problematika činnosti internačných táborov je chronologicky rozdelená na štyri obdobia: **provizórne obdobie** (september/október 1939), **1.obdobie** (september/október 1939 až 30.september 1940), **2.obdobie** (október 1940 až 19.marec 1944) a záverečné **3.obdobie** (19. marec 1944 až október/november 1944). Informácie o lokalitách, v ktorých internačné tábory pôsobili, sú výsledkom bádateľskej práce autora vo vojenských archívoch. Vo vzťahu k poštovej histórii Slovenskej republiky sú významné informácie, ktoré sa vzťahujú na obsadené územie Slovenska. Prehľadná tabuľka ukazuje, že v prechodnom období (P) pôsobili na južnom a východnom Slovensku 4 internačné tábory pre poľských vojakov a civilistov. Počet táborov dosiahol maximum (28 táborov) v období október 1939/september 1940 a rýchlo klesol na tri tábory v obciach a povodí rieky Ipeľ a tábor v Komárne. Tento počet zostal nezmenený od októbra 1940 až do októbra 1944 (2.obdobie, resp. 3.obdobie). Na nevyhnutné zdravotné zabezpečenie internovaných osôb slúžila časť lôžkovej kapacity posádkových nemocníc v Komárne (č.2) a Košiciach (č.8).

Útlu publikáciu doplnia obrazová príloha, ktorá prináša aj ukážky celistvostí z územia Slovenska. Publikácia je napísaná v maďarskom jazyku, súhrn je v anglickom a poľskom jazyku. Práca je vhodným doplnkom odbornej knižnice poštového historika a záujemcu o problematiku internačných táborov v období 2.svetovej vojny. Význam práce pre poznanie poštovej histórie táborov pre internovaných Poliakov zvyrazňuje úplný preklad do poľského jazyka. Preklad textovej časti pôvodnej práce, doplnený o mapovú prílohu (J. W. Żurawski), bol uverejnený na stránkach odborného periodika Historyczno-badawczy biuletyn filatelistyczny (HBBF, dvojčíslo Nr.155/156, resp. 157/158) v roku 2001 □ **Jozef Tekel**

Tabuľka					
Názov tábora		Obdobie			
Maďarský názov	Slovenský názov	P	1	2	3
Abaújnádásd	Trstené pri Hornáde		x		
Alsónémet	Nižné Nemecké	x			
Csiz	Číž		x		
Érsekújvár	Nové Zámky		x		
Ipolybalog	Balog nad Iplom		x		
Ipolybél	Bielovce	x	x	x	
Ipolyhídvég	Ipeľské Predmostie	x	x	x	
Ipolypásztó	Pastovce	x			
Ipolyság	Šahy		x		
Ipolyszalka	Salka	x	x	x	
Jolsva	Jelšava		x		
Kalonda	Kalonda		x		
Kassa	Košice	x			
Királyfa	Kráľová pri Senci		x		
Komárom	Komárno		x	x	x
Kóvár	Koláre		x		
Léva	Levice		x		
Nagycsalomja	Veľká Čalomija		x		
Naprágy	Neporadza		x		
Osgyán	Ožďany		x		
Özörény	Gemerská Hôrka		x		
Párkány	Štúrovo		x		
Pelsőc	Plešivec		x		
Perény	Perín		x		
Rimaszécs	Rimavská Seč		x		
Rimaszombat	Rimavská Sobota		x		
Sajóténártfalva	Lenártovce		x		
Sajósztrárnya	Starňa, mčo Tomaľa		x		
Sajószentkirály	Kráľ		x		
Szillice	Silica		x		
Tesmag	Tešmák, mčo Šahy		x		
Tompá	Tupá		x		
Tökés	Dunajský Klátov	x			

Francúzsky katalóg analogových pohľadníc

Prvému kompletnému katalógu analogových pohľadníc svojej krajiny sa môžu teraz tešiť zberatelia tohto - kedysi a dlho zaznávaného filatelistického odboru - vo Francúzsku. Vydavateľstvo Yvert a Tellier v Amiens predkladá nielen zberateľom, ale celej filatelickej verejnosti rozsiahly, nádherne ilustrovaný katalóg „Storočie analogových pohľadníc“. Vydavateľ ho zostavil v spolupráci so zberateľmi a obsahuje v slove i obraze všetky známe francúzske (i koloniálne) CM od konca 19.storočia až po rok 2000 - vyše tisíc analogových pohľadníc. Katalóg stojí 40 euro □ Zc

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Redakcia neručí za obsah
a znenie informácií o jednotlivých
podujatiach.

Kalendár podujatí s uvedením miesta, termínu konania
a ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov,
ktoré pre redakciu poskytli ich usporiadatelia.

CELOŠTÁTNE A REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 28. júl 2002 LUČENEC

**MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV -
LUČENEC 2002** - (nedela) 28.7.2002 od 8,00 hod., hotel
PELIKÁN (pri tržnici). Informácie na ☎ 047 4329 266 •
Ďalšie stretnutia: 29.9., 27.10. a 24.11.2002

→ 4. august 2002 ŽILINA - RADOLA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIA ZBERATEĽOV .
Galéria MLYN-ANTIK, Radola č.133 (oproti čerpacej sta-
nice Benzolín, 10 km od Žiliny). Možnosť predaja vlast-
ného tovaru z automobilu v areáli galérie. Kontakt: Galé-
ria MLYN-ANTIK, 023 36 Radola 133, ☎ 041-421 4026,
mobil 0903-175 076, e-mail: samo@za.psg.sk • Stret-
nutia sa konajú každú prvú nedeľu v mesiaci • Termíny
ďalších stretnutí: 1.9., 6.10., 3.11. a 1.12.2002

→ 10. august 2002 TRENČÍN

**BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATEĽSKÝCH PREDME-
TOV** • Vystavisko TMM, a.s., Pod S+ kolicami 43, 911 01
Trenčín • Termín: 10.8.2002 od 7,00 do 12,00 hod. • Re-
zervácia stolov a informácie na ☎ 0905 267519 • Ďalšie
burzy: 21.9., 5.10., 9.11. a 14.12.2002

→ 24. august 2002 TRENČÍN

**CELOŠTÁTNU BURZU MINCÍ, MEDAILÍ, ODZNAKOV,
VYZNAMENANÍ, POHLADNÍC, POŠTOVÝCH ZNÁMOK,
LITERATÚRY** a pod. usporiada Klub numizmatikov Do-
mu armády SR v Trenčíne dňa 24.8.2002 vo veľkej sále
na prízemí od 7,00 do 12,00 hod. V čase od 10,00 hod.
sa bude súčasne konať i **malá aukcia numizmaticke-
kého materiálu**

→ 24. august 2002 BRNO

KLUB ZBERATEĽOV POHLADNÍC ORBIS PICTUS v Brne
usporiada 24.8.2002 v MK klube na Vlhkej ulici č.21 od 7,30
hod. stretnutie zberateľov pohľadníc, známok, mincí,
bankoviek, odznakov telefónnych a hokejových kariet,
minikalendárov a ostatných zberateľských predmetov

→ 7. september 2002 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ a VYZNAMENANÍ .
Spoločenská sála Strediska kultúry Bratislava - Nové Mes-
to, Vajnorská ulica č.21, dňa 7. septembra 2002 v čase od
od 8,00 do 12,00 hod. • Ďalšie burzy plánujú na 5.október,
9.november a 7.december 2002

→ 7. september 2002 ZVOLEN

**NA BURZU ZBERATEĽOV (FILATELIA, NUMIZMATIKA,
FILOKARTIA a i.)** pozýva Klub filatelístov pri PKA Zvolen

dňa 7.9.2002 od 8,00 hod.v priestoroch Posádkového
klub armády Zvolen, miesta časť Podborová. Bližšie in-
formácie podá p.Halamová, PKA Zvolen, ☎ 045 / 5320
183, 5320184, 5320487, kl. 463 830 • Klub ďalšiu burzu
plánuje na 30.november 2002

→ 15. september 2002 ŽILINA

**AUKCIA POHLADNÍC A CELISTVOSTÍ, medzinárodné
stretnutie zberateľov známok, celistvostí, pohľadníc,
mincí, telefónnych kariet a i.** • Dňa 15.9.2002 v ZK Slo-
vena Rosea (vedľa futbalového štadióna, 300 m od že-
lezničnej stanice) od 7,30 do 13,00 hod. • Kontakt: TE-
MAFILA, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina, ☎ 089 / 624
958 • Ďalšie podujatie sa uskutoční 17.11. 2002

→ 22. september 2002 B. BYSTRICA

SNS - pobočka B. Bystrica pripravuje **JUBILEJNÚ 50. AUK-
CIU NUMIZMATICKÉHO MATERIÁLU** dňa 22.9.2002 od
8,30 do 12,00 hod. • Dom slovenského misijného hnutia,
Skuteckého ul.4.

→ 29. september 2002 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOŠLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA .
TRENČÍN, KULTÚRNE STREDISKO DLHÉ HONY (pozor,
zmena termínu!)

→ 6. október 2002 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠLOVENSKÚ FILATELISTICKÚ BURZU usporiada
KF 53-53 Banská Bystrica 6.10.2002 v čase od 8,00 do
12,00 hod. v priestoroch Domu slovenského misijného
hnutia, Banská Bystrica, ul.Skuteckého 4. Kontakt a ob-
jednávký stolov: Dušan GUBIK, ul.Rudohorská 21, 974
11 Banská Bystrica, ☎ 048 / 411 66 92

→ 13. október 2002 NITRA

HOBBY STRETNUTIE v NITRE na Párovskej ul.1 sa
uskutoční dňa 13.10.2002 v čase 7,00 - 13,00 hod.

→ 13. október 2002 RUŽOMBEROK

**BURZA (VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBORY) USPO-
RIADA** Klub filatelístov dňa 13.októbra 2002 v prie-
storoch Gymnázia sv. Andreja v Ružomberku

→ 19. október 2002 POPRAD

KF v Poprade, Kežmarku a vo Svite SNS Svät-Tatry Vás
pozývajú na **14.PODTATRANSKÚ FILATELISTICKÚ A
NUMIZMATICKÚ BURZU** dňa 19.10.2002 (sobota) od
7,00 do 12,00 hod.v priestoroch SOU stavebného v Po-
prade na Okružnej ulici. Možnosť ubytovania v mieste ko-
nania burzy • Informácie, rezervácia stolov a ubytovania
na adrese: Ing.Josef Raňčák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad,
☎ 0907 949 956 • V roku 2003 sa burzy plánujú na
22.marec a 18.október.

PRAVIDELNÉ KLUBOVÉ BURZY a STRETNUTIA

■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE
KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorov internát) • Každú
nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - TELE-
FÓNNE KARTY • Predajňa VITOŠA, I.p., Špitálska ul., vždy
tretí pondelok v mesiaci od 15,30 do 18,00 hod. (platí od
septembra t. r. - termíny schôdzok: 16.9., 21.10., 18.11.a
16.12.2002) ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova

Elektroprojektu, Partizánska cesta • Každú druhú a poslednú nedelu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **KEZMAROK** - FILATELIA • Centrum voľného času, Starý trh č.25 • Každú prvú nedelu v mesiaci od 9.30 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu. Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUZOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod.

ČO PIŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 6 / 2002

V júnovom čísle Filatelie nájdeme už šestnásť pokračovaní trojice autorov Tovačovský-Kypast-Schödelbauer: Frankatúry československých listových zásielok v rokoch 1918-39 a dvanásť diel rozsiahlej štúdie V. Malovíka o označovaní tlačových dosiek československých známok v rokoch 1918-39. Veľký priestor je venovaný novým českým známkam: K tradičným článkom, uvádzajúcim novinky z pera H.Hodkovej a Doskových chýb na známkach ČR V.Zedníka, pribudlo dvojstranové predstavenie Postfilij, distribútora českých poštových známok. J.Horák v článku o švajčiarskych autopostách dáva náhľadnú do možnosti námetovej filatelie. V časti Z pokladnice filatelickej literatúry seriál V. Minaříka: Spomienky postaršieho filatelistu, ktorý vychádzal vo Filatelii v roku 1972, pokračuje štvrtým dielom. J. Tekeľ propaguje medzinárodnú výstavu Slovensko 2002, jej program, sprievodné akcie a materiály, ktoré k výstave budú vydané. Prílohou čísla je výsledková listina aukcie Profil □ ik

✉ Z redakčnej pošty

Nie 300 ale 30 korún! ● Nepríjemný preklep sa nám stal v minulom čísle v informácii o vstupnom na výmennej burzy v Dome lodníkov 5.a 6.7.2002 v Bratislave (Zberateľ 6/2002, s.8) keď k výške vstupného 30 Sk sa vlúdila ďalšia nula a vzniklo z toho 300. Čitateľom i organizátorom sa za tento lapsus ospravedľujeme!

Výzva na aktualizáciu informácií bola opodstatnená ● Hovorí o tom počet organizátorov pravidelných výmenných schôdzí a stretnutí, ktorí reagovali na naše výzvy v 5.a 6.číisle Zberateľa. Stačí porovnať počet podujatí uvedených v minulom a dnešnom čísle. V záujme vierohodnosti informácií podobnú aktualizáciu zrejme bude vhodné vykonať častejšie. Klubom, ktoré poskytlí potrebné informácie, ďakujeme! Dúfame, že organizátori, ktorí podobné podujatia uskutočňujú a doteraz sa neozvali, v najbližšom čase o svojich aktivitách nám dajú vedieť.

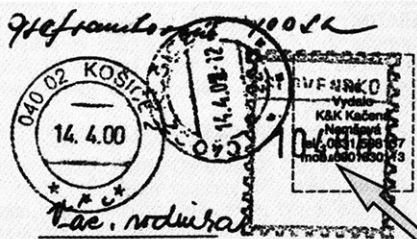
Ad: Kedy sa začali vydávať mince EURO? ● Na takto položenú otázku z minulého čísla Zberateľa Z.Bolegom z Banskej Bystrice, sme dostali odpoveď od pána S.Tischnera z Thueringenu (SRN). K tejto veci nám mailoval: „Keďže razenie mnoho miliónov mincí sa nedá zvládnuť

za niekoľko týždňov, krajiny eurozóny začali s výrobou platidiel veľmi skoro, lebo od 1.januára 1999 euro prakticky už fungovalo, aj keď ešte nebolo v obehu. Niektoré krajiny pri tom dali na minciach vyraziť rok výroby a nie prvý rok platnosti. Žiaľ neviem, ktorá krajina ako postupovala, no minca Z.Bolegu vôbec nemusí byť falošná (odhladnúc od toho, že falšovanie 50-centových mincí sa asi neoplatí)“. Ďakujeme!

Aký je „hustý“ Zberateľ? ● V rôznych neformálnych debátach o našom časopise sa niekedy zvrtné reč aj na to, že Zberateľ je príliš „hustý“. Toto nám už dlhší čas pripomínajú aj čitatelia, najmä v súvislosti so zhoršenou čitateľnosťou. Na podnet člena redakčnej rady Ing.P.Malíka sme urobili aspoň približný prepočet obsahu strán časopisu na normalizovaný formát. Tak sme ráтали a vyšiel nám index 2,7. To znamená, že podľa počtu písmen na jednej strane Zberateľa je potrebných 2,7 normalizovaných strán formátu A 4! Takže rozsah 48 strán dnešného čísla (vrátane lineárneho zväčšenia obrázkov) predstavuje okolo 120 normalizovaných strán! Aj toto o niečom hovorí.

O kvalite reprodukcii ● K sprievodnému listu k návrhu novej príležitostnej pečiatky k 80.výročiu zemskej hasičskej jednoty na Slovensku, nám pán Ing.Ivan Kubela pripísal ešte tieto riadky: „Ďakujem za zverejnenie článku o R-zásielkach s doručenkou Globtelu (Zberateľ 6/2002, s.14). Obdivoval som kvalitu reprodukcie celistvosti“. Ďakujeme! Aj my sme radi, keď reprodukcie dobre vychádzajú, ale nie vždy si s nimi vieme poradiť. Najviac záleží na kvalite predlohy. Preto sme povďační, ak nám prispievatelia posielajú kvalitné reprodukcie, alebo keď nám dôverujú a zapožičajú nám originálne materiály.

Z tohtoročných veľkonočných impresii ● Na záver dnešnej listárne sme zaradili príspevok pána Ivana Gažoviča z Humenného. Napísal nám: „V piatom čísle som si so záujmom prečítal článok Zajímavosti z korešpondencie, ktorý ma inšpiroval na poslanie kópií troch veľkonočných blahoželaní. Zajímavé sú tým, že všetky sú prefrankované o 100 korún - namiesto správnej výšky poplatku 4 Sk majú frankatúru v hodnote 104 Sk.“

Jednu z reprodukcii vyobrazujeme. Poznamenávame, že všetky tri pohľadnice majú odtlačok výplatného stroja pošty 040 02 KOSICE 2 / 14.4.00 s nastaveným hodnotného údaja na 104,00. Tá istá pošta vzápätí odtlačky výplatného stroja prepečiatkovala dennou pečiatkou a pripísala poznámku „Prefrankované 100 Sk“. Zrejme pracovníci na túto chybu prišli a urobili nápravu.

Rubriku končíme so želaním:
PRIJEMNÚ LETNÚ POHODU VŠETKÝM ČITATEĽOM
A SPOLUPRACOVNÍKOM ŽELÁ - REDAKCIA

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámčekom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytneme 30%-nú zľavu. Abonent čiasopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

KÚPIM VYZNAMENANIA, RADY, ODZNAKY, UNIFORMY, KNIHY, ČASOPISY, POHLADNICE a rôzny propagačný materiál z obdobia Slovenského štátu 1939-1945. Mr. Marian JAKABEK, P.O.Box 366, 201 LLOYD Manor Rd., Toronto, Ontario M9B 6H5, CANADA. Z 081

■ ZASIELAM KF I JEDNOTLIVCOM PO PREDCHÁDZAJÚCEJ DOHODE hodnotné výbery ★★ i ☉ známok ČS, SR, ČR, SŠ, Č+M, Nemecka, ZSSR a iných

štátov Európy a záhoria, FDC, celín, celistvosti, bankoviek, mincí, RN, ZN, pohľadnic a pod. Zľavy 10-60% podľa druhu a množstva odobraného materiálu. Doplním vaše chybenky, predám katalógy, literatúru, alb.listy a pod. Prevezmem do komisionálneho predaja hodnotné zbierky. Odkúpim väčšie i menšie zbierky klasických známk, zbierky z pozostalosti, likvidované zbierky a pod. Po dohode možná i výmena filatelistického materiálu. Odpoviem na každý list s priloženou známkou na odpoveď. Miroslav SUKOPČAK, Čáčov 294, 905 01 Senica, ☐ 0905 358 707, 034/651 3964. Z 082

■ KÚPIM BALÍKOVÉ SPRIEVODKY z územia Slovenska, hlavne do roku 1946, i novšie. Prípadne za ne dám iné filatelistické materiály. Dušan EVINIC, Poľská 4, 040 01 Košice. Z 083

■ PREDÁM ZBIERKU ZNÁMK - foto pošlem, ďalej zbierku 5000 odznakov a 450 ks vložičiek. Igor KOTRÁDY, Družstevná 14, 066 01 Humenné. Z 084

■ KLUB FILATELISTOV 54-01 a ZDRUŽENIE KLUBOV FILATELISTOV KOŠICE PRÍJME A ZAŠLE VÝBERY DO KOLOVANIA. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 085

■ VYMENÍM SLOVENSKÚ REPUBLIKU ☉ vrátane H a Umenia za ČSR II ☉. Chybenka. Róbert KYTKA, Nová 95, 908 74 Malé Leváre. Z 086

NUMIZMATIKA FOLLIS

Mikuláš Tóth, Košice

Vás pozýva na návštevu. Nájdete nás v centre mesta.

Nákup a predaj:

- mincí
- bankoviek
- medailí
- radov a vyznamenaní
- numizmatickej literatúry

Ponúkame:

- výkup za hotové
- diskretné jednanie

NUMIZMATIKA - FOLLIS

Mikuláš Tóth, Hrnčiarška 7, 040 01 Košice, ☎ 0042155 / 62 27786 ■

Otvorené:

Pondelok: 12.00 - 17.00 hod.
Utorok - Piatok: 10.00 - 17.00 hod.
(Hrnčiarška 7, priestory Východoslovenského múzea)

PREDAM NOVÉ PEROVÉ DOSKY SCHAUBEK (700SK), plastové listy do karisblokov 1 až 8 riadkové (kus 22SK). Michal ZIKA, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, ☎ 0903-942 017. Z 087

Jeden z predchodcov počítačov

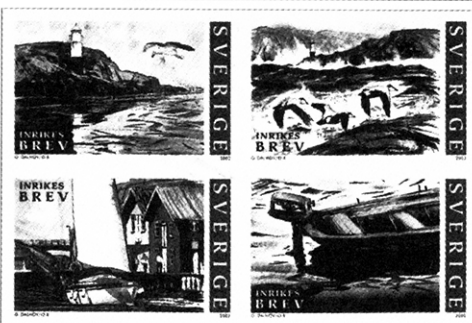
V dnešnej dobe víťazstva elektroniky takmer vo všetkých sférach života, si sotva niekto spomenie na prvé počítačové stroje. Urobila to však nemecká

poštová správa. Pri príležitosti 180. výročia úmrtia významného nemeckého fyzika a matematika J.Ch. Schustera vydala príležitostnú známku s vyobrazením jeho prvého počítačového stroja. Okrúhly počítač s klukou na prvý pohľad pripadá ako torta alebo ako mlynček na kávu, ale takto skutočne vyzeral. Nakreslil ho F.Ludtke podľa originálneho počítača uloženého v múzeu v Bonne. Znáмка je vytlačená ofsetom. Na akom princípe však tento počítač fungoval, to zo známky nie je zrejme. Pri potulkách Európu možno, že niekto z čitateľov bude mať možnosť navštíviť Bonn a pracovníci múzea určite budú o tomto zariadení vedieť aj niečo podrobnejšie povedať ☐ Zc

Krásna švédského pobrežia

G.Dahlov, významný súčasný švédsky maliar, najmä krajinník, dostal sa v tomto roku so svojimi niektorými dielami

aj na poštové známky. Na päť poštových známok boli vybrané diela z cyklu jeho obrazov s motívmi morského pobrežia na západnom Švédsku s charakterickými skalistými bralami, útesmi, majákmi, pobrežným vtáctvom, rybárskymi prístavmi a rôznymi rybárskymi i športovými loďkami. Jedna známka je v kotúčovom vydaní pre známkové automaty, štyri sú vydané súťažou ako samolepy. Určené sú pre listy na vnútroštátnu poštovú prepravu (INRIKES BREV). Obrazy pre známky graficky upravil O.Boldursdottin, rytiny vytvoril Cz.Slania. Známkami boli vytlačené z rytiny v kombinácii so štvorfarebným ofsetom ☐ Zc

ČO JE ČO.

Bratislava Pozsony Pressburg

FIRMA FILATELIA ALBUM

vydala novú publikáciu encyklopedického charakteru. Publikácia s názvom **ČO JE ČO** na 134 stranách obsahuje vyše 12000 názvov obcí celého bývalého Uhorska (zostavené v abecednom poradí podľa pôvodných maďarských názvov, s označením do ktorého štátu patrí v súčasnosti, s uvedením súčasného slovenského názvu obcí ležiacich na území SR). Publikácia je ilustrovaná farebnými reprodukciami vyše 400 pohľadníc (litografie a koláže) z územia Slovenska. Cena publikácie je 600,- Sk. Objednať si ju možno na adrese:

**FILATELIA ALBUM, Lazaretská ulica 11, 811 08
BRATISLAVA, telefón / fax: + 421- 2- 5296 7411**

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA, NÁJDETE MA NA INTERNETE
www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNAMOK, MINCÍ A POHLADNÍČ**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e- mail: zberatel@nextra.sk

**Otvorené pondelok až piatok
od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.**

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prílače, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** pri materiáloch firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 54 29 814

**Predávame a vykupujeme materiál z oblasti
filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

ABONENTOM ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

Československo 1983-1987 ★★

(Katalógové čísla POFIS)

Ponuky známok Československo 1945-1982 ★★ z čísiel Zberateľa 1 až 6/2002 zostávajú naďalej v platnosti.

● 1983

2574	G.Husák (70.výr.narodenia)	1,-
2575-78	Výročie osobností	15,-
2579-80	35.výročie Februára a NF	2,-
2581	Svetový rok komunikácií	3,-
2582-83	Výročie čs.rozhlasu a televízie	2,-
2584	Letecká a automob.pošt.doprava	4,-
2585	MS v skokoch na lyžiach	1,-
H 2586	Gubarev-Remek, 5.výročie letu detto 2586 (známka z hárčeka)	70,- 30,-
2587-92	Ochrana prírody	35,-
2593-95	Veliteľia sovietskej armády	4,-
2596	Svetové zhromaždenie za mier detto PL 2596 (8 známok) detto H 2597 (číslovaný hárček)	3,- 170,- 30,-
2598-99	Pražský hrad 1983 detto PL 2598-99	13,- 85,-
2600-03	IX.Bienále ilustrácií Bratislava detto H 2604 (hárček)	13,- 20,-
2605-07	60. výročie ČSA	8,-
2608-10	Socialistická výstavba	5,-
2611-12	Bratislavské historické motívy detto PL 2611-12	15,- 70,-
H2613	Výstava NORDPOSTA 1983 detto K 2613 (kupón) detto S 2613 (spojka)	100,- 30,- 60,-
2614-15	100 rok ND a Rok českého divadla	3,-
2616-20	Umenie 1983 detto PL 2616-20	35,- 180,-
2621-25	Dobové kostýmy zo starých rytín	180,-
2626	Deň čs. známky (K.Seizinger)	2,-

● 1984

2627	15.výročie čs.federácie	1,-
2628	35.výročie založenia RVHP	1,-
2629-31	XIV.ZOH Sarajevo detto H 2632 (hárček)	12,- 25,-
2633	90 rokov MOV	8,-
2634-37	Mestské erby	8,-
2638-42	Interkosmos detto KP 2638-42 (kupóny pravé) detto KL 2638-42 (kupóny ľavé) detto S 2638-42 (spojky)	18,- 20,- 60,- 80,-
2643-46	Hrdinovia odboja	8,-
2647-48	Rok českej hudby	2,-

2649	Ústredná telekom.budova v Bratislave	3,-
2650-51	Bratislavské historické motívy detto PL 2650-51	15,- 80,-
H 2652	110.výročie UPU (hárček) detto 2652 (známka z hárčeka)	60,- 13,-
H 2653	detto (hárček s prílačou)	180,-
2654-55	Pražský hrad 1984 detto PL 2654-55	12,- 65,-
2656-60	Hracie karty	20,-
2661	40.výročie SNP	1,-
2662	40.výročie Karpat.-Dukelskej operácie	2,-
2663-66	OH (Los Angeles)	20,-
H 2667	detto (hárček)	25,-
2668-70	Socialistická výstavba	6,-
H 2671	detto (hárček)	16,-
2672-76	Umenie 1984 detto PL 2672-76	45,- 240,-
2677	Medzinárodný deň študentstva	1,-
2678	A.Zápotocký (100.výročie narodenia)	1,-
2679	Deň čs. známky (B.Heinz)	2,-
● 1985		
2680-82	Mestské erby	6,-
2683	100 rokov VŠUP	3,-
2684	350.výr.založenia univerzity v Trnave	2,-
2685-87	Expozície vojenského múzea	5,-
H 2688	V.I.Lenin (115.výročie narodenia) detto 2688 (známka z hárčeka)	15,- 2,-
H 2689	40. výročie založenia OSN detto 2689 (známka z hárčeka)	65,- 15,-
2690	40.výr.Košického vládneho programu	5,-
2691	40.výročie ZNB	1,-
H 2692	Interkozmos - Halleyova kométa detto 2692 (známka z hárčeka)	60,- 25,-
2693	MS v ľadovom hokeji	2,-
2693a	detto (známka s prílačou)	25,-
2694	80 rokov šachovej federácie	7,-
2695-98	Výročia	5,-
2699-00	Čs. spartakiáda 1985	2,-
2701-03	Umelci bojujúci proti fašizmu	7,-
H 2704	10.výročie Helsinskej konferencie detto 2704 (známka z hárčeka)	60,- 20,-
H 2704a	detto neperforovaný hárček detto 2704a (zn. z neperfor.hárčeka)	300,- 70,-
2705	XII.festival mládeže a študentstva	1,-
2706	40.výr.Svetovej odbor.federácie	1,-
2707-08	Bratislavské historické motívy detto PL 2707-08	20,- 110,-
2709-12	X.Bienále ilustrácií Bratislava detto hárček	12,- 30,-
H 2713	detto hárček	30,-
2714-16	Socialistická výstavba	4,-

2717-18	Pražský hrad 1985	10,-	2790	XI.Všedoborový zjazd	1,-
	detto PL 2717-18	70,-	H 2791	Interkosmos (Gubarev, Remek)	35,-
2719-23	Sklárske umenie	15,-		detto 2791 (známka z hárčeka)	15,-
2724-28	Umenie 1985	35,-	2792-93	Pražský hrad 1987	10,-
	detto PL 2724-28	185,-		detto PL 2792-93	75,-
	detto PL 2724 (4+2K)	660,-	2794-98	Technické pamiatky	30,-
	detto PL 2726 (4+2K)	400,-	H 2794a-98a	detto (hárčeky)	400,-
2729	Deň čs.známky (B.Roule)	2,-	H 2795	Historický automobil	20,-
	● 1986		H 2796	Historická lokomotíva	30,-
2730	Medzinárodný rok mieru	1,-	2799-00	45.výročie zničenia Lidíc a Ležákú	2,-
2731	90 rokov Českej filharmónie	1,-	2801-03	125.výr.jednoty čs.matematikov a fyzikov	2,-
2732	Svetová výstava EXPO 1986	5,-	2804-07	XI.Bienále ilustrácií Bratislava	12,-
2733-35	Mestské erby	6,-	H 2808	detto (hárček)	12,-
2736-37	XVII.zjazd KSČ	2,-	S 2808	detto (spoika)	10,-
2738-39	65.výročie založenia KSČ	2,-	2809	40.výročie Pamätníka Tereziín	1,-
2740	Volebný program NF	1,-	2810	30.výročie OSS	4,-
2741	XXV. MFF Karlové Vary	1,-	2811	J.E.Purkyně (200.výročie narodenia)	8,-
2742	Pražské jaro 1986	1,-	2812-13	Bratislavské historické motívy	15,-
2743	50 rokov linky Praha-Moskva	3,-		detto PL 2812-13	70,-
2744	90 rokov MOV	2,-	2814	Postilión (PRAGA 1988)	2,-

2745	MS vo futbale Mexiko 1986	5,-	2815-16	70.výr.VOSR a 65.výr.ZSSR	2,-
2746	X.ME vo volejbale žien	1,-	H 2717a	Interkosmos (PRAGA 1988)	60,-
H 2747	60 rokov FIP - PRAGA 88	40,-	H 2717b	detto (hárček s prílačou)	60,-
	detto 2747 (známka z hárčeka)	30,-	2818-22	Umenie 1987	80,-
	detto K 2747 (detto s kupónom)	35,-		detto PL 2818-22	460,-
H 2747a	detto neperforovaný hárček	90,-	2823	Deň čs. známky (J.Oborovský)	2,-
H 2747b	detto bez perforácie medzi známok a kupónmi	150,-		detto K 2823 (kupón)	3,-
2748-49	Pražský hrad 1986	8,-		detto PL 2823	20,-
	detto PL 2748-49	60,-			
2750-54	40.výr.UNICEF, detské hračky	12,-			
2755	100 rokov R-nálepy	5,-			
2756-57	Bratislavské historické motívy	16,-			
	detto PL 2756-57	85,-			
2758-62	Ochrana prírody - Sovy	26,-			
H 2763	50.výročie Ineterbrigád v Španielsku	18,-			
	detto 2763 (známka z hárčeka)	7,-			
2764-67	Kolajové vozidlá	20,-			
2768-71	Cirkusy a varieté	25,-			
	detto PL 2768-71	150,-			
2772-76	Umenie 1986 (s 2772 I.)	80,-			
	detto 2772 II.(linkované pozadie)	45,-			
	detto PL 2772-76 (s 2772 I.)	425,-			
	detto PL 2772 II.(link. pozadie)	200,-			
2777	Deň čs.známky (V.H.Brunner)	2,-			
	● 1987				
2778	MS vo cyklokrose	7,-			
2779	50.výročie kolkárskeho zväzu	2,-			
2780-84	Čs.vyznamenania	15,-			
2785-88	Ochrana prírody - motýle	25,-			
2789	Jadrová energetika	6,-			

NÁMETY ☉

(kompletné série známok, hárčekom, blokov)

Afganistan 1989, Historické automobily (5)	18,-
Afganistan 1999, Minerály (6+H)	33,-
Afganistan 2000, Brodivé vtáky, bociany (6+H)	33,-
Afganistan 2000, Mačky (6+H)	33,-
Benin 1998, Pravek, Blok (9)	30,-
Benin 2000, Chrobáky (6+H)	33,-
Bulharsko 2001, 100 r.mestskej elektr.dopravy (4)	15,-
Bulharsko 2000, Horská zver (4)	18,-
Bulharsko 2001, Rôzne vinárske kraje (4)	12,-
Cambodge 1990, Plachetnice (7+H)	33,-
Cambodge 2000, Ryby (6)	22,-
Cambodge 2000, Orchidey (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Vodné vtáctvo (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Mačky a ich mýtus (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Chrobáky (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Rozprávky (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Moderné automobily (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Hviezdy striebor.plátna (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Huby (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Hasičské historické vozy (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Hasičské moderné vozy (6+H)	33,-
Congo 1997, Africké vtáky (4-blok súťažou +H)	22,-
Congo 1999, Orchidey (6+H)	33,-
Cuba 2000, Vzducholode, WIPA (5+H)	30,-
Cuba 2000, Morské ryby (4)	12,-
Cuba 2001, Mačky a psy (5)	18,-
Cuba 2001, Vtáky (5+H)	33,-

Kampuchea 1985, Moderné lode (7)	22,-
Kampuchea 1985, Vtáky (7)	22,-
Kampuchea 1986, Byvol, WWF (4)	12,-
Kampuchea 1986, Kaktusy (7)	22,-
Kampuchea 1987, Prvé pokusy o lietanie (7+H)	33,-
Kampuchea 1987, Hady (7)	22,-
Kampuchea 1987, Psy (7)	22,-

Kampuchea 1987, Vtáky (7+H)	33,-
Kampuchea 1988, Mačky (7+H)	33,-
Kampuchea 1989, Vtáky - papagáje (7+H)	33,-
Korea 1986, Historické automobily (5+H)	25,-
Korea 1987, Plachetnice (6)	18,-
Korea 1988, Vtáky (6)	18,-
Laos 1982, Motýle (6)	18,-
Malagasy 1988, Pravek (4+H)	29,-
Malagasy 1988, Historické plachetnice (5+H)	29,-
Somali Rep. 1998, Huby (6+H)	33,-
Somali Rep. 1999, Safari (6+H)	33,-
Somali Rep. 1999, Slimáky (6+H)	29,-
S.Tomé e Principe 1979, Vtáky (6)	18,-
S.Tomé e Principe 1995, Mačky (7+2H)	55,-
Tanzania 1994, Dravé vtáky (7+H)	35,-
Tanzania 1994, Praveká fauna (7+H)	35,-
Tanzania 1994, Pavúky (7+H)	35,-
Tchad 2000, Znamená draka (6+H)	33,-
Togo 1999, Minerály (6+H)	33,-
Togo 1997, Mačky (6+H)	33,-
Vietnam 1987, Kaktusy (7)	18,-

NÁMETY ☉ - Neoficiálne vydania

Kirgizstan 2001, Panda, blok (9)	35,-
Kirgizstan 2001, Tiger, blok (9)	35,-
Tadžikistan 2001, Sovy, huby, blok (9)	35,-
Tadžikistan 2001, Slon, blok (9)	35,-
Tadžikistan 2001, Panda, blok (9)	35,-
Turkmenistan 2001, Tiger, blok (9)	35,-

Anglické kolónie (2)

Druhá časť ponuky známok Anglických kolónii z obdobia panovania Juraja VI. a Alžbety II. Ponúkané série sú kompletne, neopiečiatkované s pôvodným leptom (★★) ak nie je uvedené inak (★). V zátvorke sú uvedené katalógové čísla Michel, príp. počet známok. Všetky série máme k dispozícii iba v jednom exemplári. Objednávky vybavíme v došlom poradí.

30 Ghana (preťača na Gold Coast) 1957 (5-6)	720,-
31 Gilbert & Ellice Islands 1939 (38-49)	2750,-
32 Gold Coast 1938 (105-107)	1700,-
33 Gold Coast 1948 (120-131)	2450,-
34 Gold Coast 1952 (138-149)	2450,-
35 Grenada 1937 (123-134)	2250,-
36 Hong Kong 1941 ★ (163-168)	4500,-
37 India 1937, služobné preťača SERVICE (7 zn.)	830,-
38 Jaipur 1947 (53-61)	910,-
39 Jamaica 1945 (136-142)	240,-
40 Malaya 1957 (1-4)	220,-
41 Malta 1948, Self Government 1947 (21 zn.)	2490,-
42 New Hebrides 1957 (172-182)	1360,-
43 Nouvelles Hebrides 1957 (183-193)	3600,-
44 Ross Dependency 1967 (5-8)	1950,-
45 Norfolk Islands 1953 (15-20)	2400,-
46 Norfolk Islands 1959 (7, 14)	1570,-
47 Norfolk Islands 1960 (37-39)	880,-
48 Norfolk Islands 1960 (40)	960,-
49 North Borneo 1961 (313-328)	4000,-
50 Nyasaland 1945 (70-83)	2200,-
51 Pakistan, preťača na ind.zn.SERVICE (11-14)	2240,-
52 Pitcairn Island 1957 (20-30 + 31)	2250,-
53 Quatar 1957 (1-15)	1400,-
54 Rhodesia & Nyasaland 1954 (1-16)	4000,-
55 St.Christopher Nevis, Anguilla 1952 (100-111)	1600,-

Sady obehových mincí ČSR

Ponúkame sady československých obehových mincí nasledovných ročníkov (ceny sú uvedené v zátvorke):

1980 (120,-), 1981 (120,-), 1982 (120,-), 1983 (120,-), 1984 (120,-), 1985 (120,-), 1986 (2000,-), 1987 (850,-), 1988 (350,-), 1989 (350,-), 1990 (350,-), 1991 - žetón (350,-), 1991 - M.R.S. (440,-), 1992 (350,-),

Sady obehových mincí SR

Ponúkame sady slovenských obehových mincí nasledovných ročníkov (ceny sú uvedené v zátvorke):

1993 (160,-), 1994 (180,-), 1997 (180,-), 1998 (260,-), 1999 (350,-), 2001 (380,-), 2002 (245,-)

Zásobníky na mince

Zásobník na mince 10-listový (možnosť doplnenia o náhradné listy)	325,-
Náhradné listy do zásobníkov na mince	
- listy s okienkami 5x6	á 35,-
- listy s okienkami 5x4	á 32,-
- listy s okienkami 3x4	á 30,-

Albumové listy fy Zberateľ SLOVENSKO

Rok	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	19,-	75,-	32,-	120,-
1994	19,-	75,-	48,-	185,-
1995	22,-	75,-	48,-	175,-
1996	22,-	75,-	54,-	195,-
1997	22,-	75,-	53,-	220,-
1998	22,-	75,-	53,-	220,-
1999	21,-	75,-	59,-	245,-
2000	17,-	65,-	48,-	185,-
2001	32,-	95,-	48,-	215,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy pre:

I.časť - základné známky a hárdčky,
II.časť - pre PL, varianty kupónov
a známky z hárdčiek.

Listy ponúkame v prevedení
bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4. Ceny
oboch formátov sú rovnaké!

Pri objednávaní prosíme vždy u-
viest požadovaný ročník, jeho časť
(I. alebo II.) a formát (Pofis alebo
A 4)! V prípade záujmu o všetky
listy jednotlivých ročníkov, t.zn.
na základné známky, hárdčky, PL,
varianty kupónov a známok z hárd-
čiek, je potrebné objednať ob-
dve časti súboru (I.+ II.)!

Albumové listy ČR

Rok	BZ	Z
1999	125,-	455,-
2000	190,-	495,-
2001	195,-	525,-

Formáty alb. listov ČR: Ročník 1999
len formát Pofis, roč. 2000 a 2001
formátu Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ďalej ponúkame albumové listy formátu Pofis aj A4:

s nápisom SLOVENSKO á 5,-
s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA á 5,-
bez nápisu á 4,-
so štvorček. potlačou (len Pofis) á 5,-

Obaly na albumové listy
formát A 4 (tzv. Euroobal) -10 ks 15,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen (špicaté,
lopatkovité alebo okrúhle) 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá 155,-
Lupa Ø 60 mm, zväčš. 2x
+ šošovka 5x 95,-
Lupy Magnifier, de luxe (China):
Ø 50 mm, zväčš. 2,5x 155,-
Ø 90 mm, zväčš. 2,5x 245,-
Ø 90 mm, detto s osvetlením
(4x ceruz. batérie) 325,-
Lupa Ø 20 mm v kovovom
púzdre, zásuvacia, zväčš. 10x 395,-

Filatelistické nálepky

Nálepky LINDNER (1000 ks) - balíček 64,-

Balíčky © známok SR 1993-2000

Balíček s 15 ks známok 20,-
Balíček s 25 ks známok 30,-

Skart čs. známok

Pôvodný, hmotnosť ½ kg 210,-

Zásobníky na známky

Zn.Lindner, A 5, 6-listový 165,-
detto 8-listový 195,-
Zn.Lindner, A 4, 16-listový,
čierne listy 560,-
detto 30-listový 870,-
Zn.Schaubek, 16-listový,
A 4, biele listy 490,-

Hawidky

Hawidky čierne v balíčkoch za 60,-
Sk v šírkach 31, 35, 37, 45, 59, 70 a
90 mm

Hawidky čierne na PL:
ležadé - ks 12,-
ležadé, veľkosť 200x175mm - ks 20,-
Hawidky biele v balíčkoch za 60,-
Sk v šírkach 32, 40 a 60 mm.
Hawidky biele na PL:
- ležadé, veľkosť 200x175mm - ks 15,-
- na hárdček - ks 5,-

Katalógy a odborná literatúra

Netto katalóg SLOVENSKO
2000-2001 59,-
POFIS: Protektorát ČaM 1939-
1945, celofarebný 520,-
POFIS: Československé celiny
1918-1992, II. diel, farebný 595,-
Monografie čs. známok:
3 diel-Výplát.1923-29, celiny 350,-
14 diel-České peč.do r.1918 150,-
16 diel I+II-Čs.poprevratové
pečiatky 1918-1920 175,-
Rakúsko, netto katalóg špeciál
1994/1995, farebný 440,-
Ferchenbauer: Rakúsko 1850
-1918, ČB, vyd. 1990 1350,-
Novotný: MINCE MÁRIE
TERÉZIE 1740-1780
(II.dopl. vydanie 2001) 235,-
Novotný: Mince Františka I.
(1792-1835) 185,-
Novotný: Mince a korunovačné
medaily Ferdinanda V.
(1835-1848) 135,-
Novotný: Mince Františka
Jozefa I.(1848-1916) 235,-
Novotný-Moulis: PAPIEROVÉ
PLATIDLÁ ČSR, ČR a SR
1918-1998, farebný 297,-
Vlastislav Novotný: Mince Karla
VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-

ZBERATEL • MESAČNÍK O FILATELII, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÓNNYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Reg.č.časopisu MK 1188/95 zo dňa 1.2.1995 • ISSN 1335-8693 • **Redakčná rada:** Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Dr.Ondrej Földes, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, Ing.Peter Malík, PhDr. Elena Minarovičová a RNDr. Michal Zika.

Redakcia - Viliam Kučera - šéfredaktor, Anton Kulhánek ml. - redaktor, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr.Pavol Ondráška - preklad do angličtiny

Adresa redakcie: ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava • 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk • **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 44 Sk. Pri odbere viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného na rok 2002 - pre abonentov zo SR 444 Sk, pre abonentov z ČR 695 Sk (570 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980 Sk (22 €), pre abonentov zo zámoria 1300 Sk (43 USD alebo 36 €) • **Zasielanie príspevkov:** Články napísané strojom alebo čitateľným písmom, príp. na počítačových disketách (WORD) alebo elektronickou poštou (e-mail: zberatel@nextra.sk). Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje.

Redakčná uzávierka č.7/ 2002 - 28.6.2002, do tlače zadané - 8.7.2002, predpokladaný dátum vydania - 12.7.2002.

Ukážka z dnešnej ponuky pečiatkovaných známok a hárčkov firmy Zberateľ (str. 46-47)

FIRMA ZBERATEL' 7 PONÚKA 2002

ČESKOSLOVENSKO
Dnešná ponuka ★ ★ poštových známok Československa pokračuje ročníkmi 1982 až 1987 (str. 45-46)

SVĚTOVÁ VÝSTAVA POŠTOVNÍCH ZNÁMEK PRAHA 1988 - 60 LET FIP

